אוי קלט (מזרח חדש)
עתון יומי בלתי מפלגתי בשפה ההונגרית
העורכת ד"ר ג. מרטון
העורך האחראי דוד שן
המו"ל: מזרח חדש בע"מ. ת"א. הנגב 11.

XLVII. ÉVFOLYAM שנה מ"ז
Főszerkesztő: Dr. MARTON GIZELLA
Felelős szerkesztő: SCHÖN DEZSŐ
Kiadó: Mizrách Chádás Ltd., Tel-Aviv Hánegev 11. — POB. 831
Telefon: 30011.

UJ KELET
PÁRTONKIVÜLI NAPILAP

Alapító főszerkesztő: Dr. MARTON ERNŐ
המיסד והעורך הראשון ד"ר א. מרטון ז"ל

Tel-Aviv, 1966. április 4., hétfő 5382. szám PÉSZÁCH Ára 60 agora

ORSZ. SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR

A Luna-10 a Hold körül kering

Az Internacionálét sugározta a Hold szomszédságából — Az oroszok ujabb óriási sikere

Bochum, (Reuter). — Az Internacionálé ismert dallama csendült fel tegnap a késöesti órákban az ürben száguldó „Luna 10" szovjet ürhajóról. A dallamot a nyugat-németországi Bochum városában lévő, hipermodern felszerelésü világür-megfigyelő intézet fogta fel először a késöesti órákban. Eszerint tehát az oroszok tegnap a világürkutatás terén elért ujabb sikert könyvelhettek el maguknak, amikor izráeli időszámitás szerint este 9 óra 44 perckor az ürhajó a jelek szerint a Hold körüli pályán kezdett keringeni.

Csak éjfél felé derült ki, hogy nyilván sikerült az oroszok terve és a Luna-10 a Hold körüli pályán kering.

Manchester, (UPI, Reuter). — Sir Bernard Lovell, a Manchester melletti Jodrell Bank csillagvizsgáló rádióteleszkópjának igazgatója, a Németországból érkezett szenzációs bejelentése előtt annak a nézetének adott kifejezést, a csillagvizsgáló intézet 78 méter átmérőjü hatalmas rádió-teleszkópja által felfogott rádiójelzések alapján, hogy az ürhajó leszállt a Holdon. Elmondotta, hogy a rádiójelzések — izráeli idő szerint este 7.25 órakor kezdődtek és 7.49 órakor meg is szüntek, amiből azt is lehetett következtetni, hogy az ürhajó a Hold körül kering. A jelzések szerint az ürhajó fékrakétái este 8 óra 6 perckor kezdtek müködni. Ezt megelőzöen, 7 óra 40 perckor ritkábbak lettek a jelzések, ami azt jelentette, hogy az ürhajó beérkezett a Hold vonzási körébe, azaz legfeljebb 5 ezer kilométernyi távolságra van attól.

A Luna-10 müszert tartalmaz, de ember, vagy élőlény nincs benne. Az oroszok csütörtökön lötték ki ezt az ürrakétát és közölték, hogy céljuk a Hold körüli pályára való helyezés lehetőségének kitapasztalása. Az oroszok azt remélik, hogy az igy nyert információ segitségével a közeljövőben sikerülni fog embert is a Holdba küldeniök. Szakértők véleménye szerint az első ember — amerikai, vagy orosz — négy éven belül megérkezik a Holdra.

Az oroszok terve szerint, egyébként az ürbolygónak izráeli időszámitás szerint este 11 óra körül kellett volna a Holdra érkeznie, a bolygó azonban gyorsabb volt és már 10 óra előtt megérkezett.

Sziriából kézigránátot dobtak egy kinereti halászbárkára

Senkisem sebesült meg — A rendőrségi motoros tüzelt az arabokra

Tel-Aviv (Az Uj Kelet katonai tudósitójától). - Szokatlan incidens zajlott le tegnap délben az északi határon, amikor a sziriaiak kézigránátot dobtak egy izráeli halászbárkára, amely a Kineret északkeleti partján tartózkodott. Az incidens során tüzharcra került sor az izráeli rendőrmotoros és a sziriai hadállás között, de sebesülés izráeli részről nem történt. A golyóváltás mindössze negyedóra hosszat tartott és a rendőrségi motoros oltalma alatt az izráeli halászbárkának sikerült kijutnia a veszélyeztetett zónából.

A hadállás, amelyből a sziriaiak tüzet nyitottak, az ismeretes Nukejb, amely már sok fejtörést okozott az izráeli biztonsági közegeknek. Ebből a hadállásból zavarják a sziriaiak az izráeli halászokat, akik az évnek ebben szakában a tó északkeleti részén keresik zsákmányukat. Ez alkalommal a sziriai katonák annyira megközelitették a halászbárkát, hogy kézi gránátot voltak képesek dobni a bárkára, és csak szerencsének köszönhető, hogy nem találták azt el. A gránát a bárka mellett robbant, anélkül, hogy abban kárt tett volna.

Izráel panaszt nyújtott be a fegyverszüneti bizottsághoz.

BINYAN INSURANCE COMPANY LTD.
A BIZTOSÍTÁS MINDEN ÁGAZATA CHÉC ÉS CHÉC 1000 ÉLETBIZTOSÍTÁS

Az ország felkészült pészách ünnepére

Nagy chámec-takaritás — Ingyen széder és szeretetcsomagok — Özönlenek a túristák

Megtörtént minden előkészület, hogy Izráel népe ma este zavartalan hangulatban, dúsan teritett asztal mellett tartsa meg a széderestét. Az élelmiszer- és zöldségüzletek az ünnep előtti napokban zsúfolásig voltak áruval és a nagy kinálat következtében, számos fontos fogyasztási cikk olcsóbb lett. A legtöbb város, vagy helyhatóság vallási tanácsa gondoskodott arról, hogy a szegények is megfelelő keretben ünnepeljék a pészáchot. A legtöbb helyen „Kamchá d'pászchá" csomagokat osztottak.

A közlekedési vállalatok is erőfeszitéseket tettek arra, hogy mindenki még az ünnep beállta előtt megérkezzen a kivánt helyre. Holnap este, nyomban az ünnep kimenetele után külön vonat indul és külön autóbuszok járják végig a kibucokat, hogy összeszedjék a városiakat, akik a vidéken töltötték az ünnepet.

Tel-Avivban a vallási tanács közös szédert rendez a szegénysorsuak számára, akik jelképes árat fizetnek a vacsoráért, de akinek még erre sem telik pénze, az ingyen fog széderezni. Tel-Aviv lakosai komolyan vették a chomec eltakaritásáét, olyannyira, hogy több utcában a kidobott holmikból és ócska ujságokból valóságos barikádok képződtek. A köztisztasági osztály külön teherautókat helyezett üzembe a nagy mennyiségü szemét elhordására.

Bné Brákban tegnap este a chászidok csoportjai énekelve és táncolva vonultak ki a lepecsételt kutakhoz, ahonnan vizet meritettek a szigoruan kóser pászka sütéséhez.

Példátlan forgalom volt a luddi repülőtéren, ahol tegnap 55 repülőgép szállt le, vagy indult utnak. A legtöbb repülőgép zsufolva volt turistákkal, akik Izráelben fogják tölteni az ünnepet.

Az Egged közli, hogy ma, az ünnep előestéjén a hosszabb autóbuszvonalakon, mint például a Tel-Aviv—tibériási járat fél 4 órakor indul az utolsó autóbusz. Jeruzsálem—Tel Aviv és Tel Aviv—Haifa között 5 órakor, az ennél rövidebb városközi vonalakon pedig fél hatkor indul az utolsó autóbusz.

Sázár elnök látogatást tesz Uruguayban

Zaglio külügyminiszter az elnöki látogatás részleteiről tárgyalt Jeruzsálemben

Jeruzsálem (Az Uj Kelet tudósitójától). — Luis Vidal Zaglio, Uruguay külügyminisztere, aki néhánynapos hivatalos látogatásra az országba érkezett, tegnap este az uruguayi nagykövetség jeruzsálemi épületében tartott sajtóértekezleten kijelentette, hogy kormánya igaz barátságot tanusit Izráellel szemben. A külügyminiszter hasonló nyilatkozatot tett hazájában, mintegy hat héttel *ezelőtt*, amikor birálólag *állást* foglalt a Havanában megtartott trikontinentális értekezlet Izráel-ellenes határozataival szemben.

A külügyminiszter egyébként tegnap felkereste Zálmán Sázár államelnököt, beszélgetést folytatott a külügyminiszterrel, és meglátogatta az egyetemet is. Sázár elnökkel megbeszélte az elnök nyárára tervezett latin amerikai útjának uruguayi szakaszát. A külügyminiszter biztositotta az elnököt, hogy Uruguayban messzemenő szivélyességgel fogják fogadni.

Tegnap Jeruzsálemben Uruguay külügyminisztere aláirta az egyezményt, amely Izráel és Uruguay között a diplomáciai, valamint szolgálati útlevéllel utazók vizummentességét biztositja.

Három hétre leállitják a vízhálózat szivattyútelepét

Szakaszonként felülvizsgálják a csőhálózatot

Az országos öntözőhálózat, karbantartási munkálatok miatt három hétre beszünteti müködését. Az öntözőhálózat karbantartásáért felelős Mekorot vállalat igazgatósága közölte, hogy az öntözőhálózat leállitását előre és alaposan megtervezték. Április 26-án állitják le a hatalmas szivattyukat, majd három héten át vizsgálják át a gépeket, alkatrészeket cserélnek és beszerelik a harmadik szivattyú-egységet, amellyel már néhány héttel ezelőtt kellett volna elkészülni. Ez a harmadik szivattyu csak akkor fog müködni, ha a másik két szivattyu egyike elromlik, vagy javitásra szorul. Ezen kivül átvizsgálják a hálózathoz tartozó betoncsöveket és vezetékeket is.

Az öntözés zökkenésmentes folytatását úgy akarja biztositani a Mekorot, hogy teljesen feltöltik a 8.5 millió köbméter befogadóképességü Zohár mesterséges tavat és innen fogják továbbszivattyúzni a vizet.

A tervek szerint az idén 225 millió köbméter vizet szivattyuznak a Kineretből és a klórtartalom csökkentéséhez használt úgynevezett „keverővizzel" együtt összesen 260 millió köbméter vizet fog szolgálni a hálózat. Ebből a hatalmas vizmennyiségből 100 millió köbméter vizet a homokdünákra vezetnek, hogy emeljék az altalajviz szintjét.

Németországban képeznek ki jordániai pilótákat

A „Starfighter" gépek szállitása fokozza az arabok agresszivitását — Az arab parancsnokság az olcsó orosz gépeket kinálta Jordániának — Az amerikai gép rendkivül bonyolult

Tel-Aviv, (Az Uj Kelet katonai tudósitójától). — Az Amerika és Jordánia közötti repülőgép-ügylettel kapcsolatban tegnap jólértesült körök azt állitották, hogy Izráelt sokkal inkább aggasztja annak politikai, mint katonai vonatkozása. Az a körülmény, hogy az Egyesült Államok hajlandó a legmodernebb harci repülőgépet Jordánia rendelkezésére bocsátani, igen komolyan esik latba politikai szempontból, még akkor is, ha katonai jelentősége izráeli szemszögből nézve nem oly jelentős.

Rámutatnak arra, hogy a kisszámu repülőgép, amit Amerika hajlandó eladni és ami valószinüleg nem több, mint 12 „Starfighter" tipusu gép, nem döntheti meg az erőegyensulyt a Közelkeleten, azonban jelentős mértékben

fokozhatja az arabok agresszív magatartását,

ami a Közelkelet békéjének feldulását vonhatja maga után.

A mérsékelt izráeli reagálás erre a fegyverügyletre, elsősorban abból a körülményből fakad, hogy Izráelnek nem volt más választása. Megismétlődött a tankok esete, amikoris az amerikaiak előre kikérték Izráel véleményét. Bár Jeruzsálem a legélesebben ellenezte, hogy Amerika fegyvert adjon el egy olyan országnak, amely elvileg hadiállapotban van Izráellel, Washington mégis saját meggondolásából eladta a tankokat Jordániának.

Jólértesült körök szerint úgy Jordánia, mint Libanon, a közös arab katonai parancsnokság két tagja,

mindeddig elutasitotta az ajánlatot, hogy hadseregeiket modern orosz fegyverekkel szereljék fel.

Jordánia esetében, a közös arab prancsnokság, légihaderejének megerősitését határozta el és erre a célra megfelelő költségvetést is rendelkezésére bocsát. Megirtuk, hogy 30 millió fontsterling áll a közös arab parancsnokság rendelkezésére erre a célra. Az összeget főleg Kuweit és Szaudia folyósitotta. Az arab katonai prancsnokság nem hajlandó a drágább beszerzési forrásokat finanszirozni, hanem rámutat

az olcsóbb beszerzési forrásra, ez pedig a Szovjetunió,

amely politikai meggondolásból hajlandó modern fegyvereket a rendelkezésére bocsátani.

A „Starfighter", vagyis az a repülőgépfajta, amelyet az amerikaiak Jordániának készülnek eladni,

darabonként 4 és félmillió izráeli fontba kerül, vagyis mégegyszer olyan drága, mint az Izráel birtokában lévő modern francia gyártmányu repülőgépek.

Az arab parancsnokság nem hajlandó ezeket az összegeket fedezni, hanem csak egy jelentéktelen részét, úgy hogy Jordánia kényteleh az Egyesült Államok adományozási készségét igenybe venni, hogy e drága gépek birtokába jusson. Washington viszont igen magasra értékeli azt a körülményt, hogy Jordánia nem hajlandó szovjet fegyvereket elfogadni.

Rámutatnak ezzel kapcsolatban arra a körülményre is, hogy a „Starfighter" igen komplikált repülőgép, amelyet sokkal fejlettebb légihaderők is nehezen tudnak kezelni. Megirtuk, hogy a nyugat-német légihaderő birtokában lévő mintegy 700 repülőgépből az elmúlt két év alatt több, mint 50 gyakorlatozás közben lezuhant. Igaz ugyan, hogy a németek a gépen igen sok módositást hajtottak végre, ami által 1.6 tonnával nehezebb lett, anélkül, hogy a motor kapacitását fokozták volna. Ettől függetlenül azonban

a gép kezelése igen komplikált,

ezért határozták el a németek, hogy ezután a „Starfighter" pilótáinak kiképzését Amerikában fogják eszközölni. Kiderült az is, hogy a birtokukban lévő gépeknek mintegy harmad része nem képes felszállni, mert nem áll rendelkezésre megfelelő számú karbantartó személyzet. A múlt héten a nyugat-német parlamentben lezajlott vita során súlyos kritika érte a kormányt a „Starfighter"-ügyből kifolyólag, amely országos botránnyá dagadt. Tavaly már ebből az ügyből kifolyólag elmozditották a nyugat-német légihaderő főparancsnokát is.

Mindamellett a meglepő az, hogy az amerikai nyilatkozat mögött, amely szerint jordániai pilótákat „Amerikában és másutt" képeznek ki a „Starfighter" kezelésére, azt sejtik, hogy

a „másutt" alatt Nyugat-Németországot kell érteni.

Amennyiben ez beigazolódna, az izráeli diplomáciára igen komoly feladatok várnak ennek az állapotnak megszüntetésére, vagy legalább is megfelelő megvilágitásba való helyezésére.

Ami az Amerikával szembeni álláspontot illeti, Izráel problémája elsősorban anyagi természetü, mert politikai akadályai a legmodernebb fegyverek beszerzésére nincsenek. Az „erőegyensúly megőrzése", amely Amerika kinyilatkoztatott politikája is, tehát ebben az irányban keresendő, — állitják politikai körök.

Fettman József

Titkos tárgyaláson fegyházra itéltek két szovjet kritikust

Külföldre csempészték Szimonenko kéziratait?

Zürich, (Reuter). — A svájci lapok jelentése szerint Ukrajnában a hatóságok letartóztattak két ismert irodalmi kritikust, majd zárt ajtók mögött lefolyt tárgyalások eredményeképpen hosszabb fegyházbüntetére itélték őket. A „Neue Züricher Zeitung" kievi forrásokra támaszkodva tudni véli, hogy a két elitélt, Iván Szvitlicseni 42 éves és Iván Dzsuba 31 éves kritikus. Előbbit több évi kényszermunkára itélték, mig fiatal társát rövid idő multán szabadlábra helyezték, mert sulyos tüdőbajban szenvedett.

A pénteken megjelent hiradás szerint a két kritikust azzal vádolták, hogy Nyugatra csempészték a megboldogult Vaszil Szimonenko költő naplóját, amely erősen szovjet-ellenes jellegü volt. Ennek a költőnek a verseit egyébként a szovjet kormány betiltotta. A lap hozzáfüzi, hogy az ukrajnai hatóságok 12 további értelmiségit tartóztattak le, közöttük a kievi és a lembergi egyetem több hallgatóját. Őket is zárt tárgyalásokon itélték el.

Ünnepi fogadás a magyar követségen

Tel-Aviv (Az Uj Kelet tudósitójától). Magyarország felszabadulásának 21. évfordulója alkalmából tegnap este ünnepi fogadás volt a Magyar Népköztársaság tel-avivi követségén, ahol Csécsei Kálmán ügyvivő és hitvese fogadták a vendégeket. Az államelnök képviseletében Ráz ezredes, parancsőrtiszt fejezte ki Zálmán Sázár jókivánságait, a kormányt Kármel tábornok közlekedésügyi miniszter képviselte, s jelen volt a többi között Ben Zeév is, a kormány jogtanácsosa. Jelen volt a fogadáson az Izráelben akkreditált diplomáciai testületek számos vezetője és tagja is, továbbá a társadalmi és kulturális élet igen sok kiválósága és az izráeli sajtó vezető munkatársai.

● **A vietnámi kormány tegnap közölte, hogy a buddhista tüntetők követelésének engedve, rövidesen megszövegezi az uj alkotmányt, de erős kézzel megfékez minden további tüntetést, vagy zavargást.**

AZ ORSZÁGOS FŐRABBI RÁDIÓSZÓZATA AZ ÜNNEP ALKALMÁBÓL

Ráv Jicchák Niszim országos főrabbi a Kol Jiszráél tegnap esti adásában ünnepi köszöntővel fordult Izráel és a golá zsidóságához és többek között a következőket mondotta: „A pészách ünnepe elsősorban azt a célt szolgálja, hogy kivezessen bennünket az élet megszokott mindennapi szürkeségéből, a köznapok zsivajából s megszabaditson annak apróbb gondjaitól. Az ünnep a zsidó embert a szellem birodalmába vezeti be és ismét megizlelteti vele a szabadság levegőjének illatát. A szabadság fogalmát és gondolatát saját hazánkban mi hatvánvozottabban érezzük át. Ezért az az ember, akit egész éven át a hétköznapi gondok foglalnak le, ha a nemzet közös ünnepi örömében osztozik, hiteben csak felerősödik, felfrissülést érez és ösztönzést kap az élet további nehézségeinek elviselésére."

Az országos főrabbi ezután a pészách szellemi tartalmát hangsúlyozta ki, miközben kiemelte: — A zsidó nép szabadsága az örök erkölcsi gondolatokban és ősi tanitásokban rejlik. Mindaddig, amig a régi felfogástól diktált úton folytatja eredeti szellemi alkotásait, őrzi erkölcsi értékeit és hitét a zsidóság külön rendeltetésében, felette semmi fizikai erő nem győzedelmeskedhetik. A fizikai adottságok csak eszközül szolgálhatnak, de minden fontosságuk mellett sem pótolhatják az örök zsidó lényeget. A szellemi örökséget a nemzedékek egymásnak kézről-kézre adják és ez az örök zsidó nép alapja s fenntartója.

Szavai végeztével az országos főrabbi áldását küldi az izráeli nép és a világon elszórt zsidóság mindenegyes tagjának, annak a kivánságának a kifejezése mellett, vajha a régi szabadság ünnepe elhatározólag járulna hozzá a nép egyes részei közötti szeretet és megértés erősitéséhez. Egyben az országos főrabbi a gáluti zsidó nép minden részének a felszabadulásába és a végső megváltásba vetett hitét is kifejezte.

A Szovjet atom-tengeralattjáró flotta mélyvizi atom-bombái

Franciaország is Polaris rakétás tengeralattjárókat épit

Moszkva (IFP). Gorcsakov tengernagy, a szovjet hadiflotta főparancsnoka, a „Vörös Csillag" cimü lapnak adott interjujában kijelentette, hogy a szovjet tengeralattjárók nagy hatóerejü atomrakétákkal vannak felszerelve, amelyek többezer kilométernyi távolságban fekvő tengeri, vagy szárazföldi célpontokat képesek eltalálni. Ezen kivül mélyvizi atombombáik is vannak, amelyekkel kellemetlen meglepetést szerezhetnek az ellenség tengeralattjáróinak.

A Malinovszki marsall által a kommunista párt 23-ik kongresszusán emlitett szovjet atom-tengeralattjáró-raj a viz alatt körüljárta az egész Földet és másfél hónapon át nem jöttek fel a viz szinére — mondotta Gorcsakov tengernagy. A raj egyes tengeralattjárói az út folyamán az Antarktisz vizei alatt, mások pedig Dél-Amerika legdélibb csúcsát megkerülve, tették meg útjukat.

Párizs (Reuter). - Georges Cabaniere, a francia flotta főparancsnoka, annak a nézetének adott kifejezést, hogy Franciaországnak sürgősen fokoznia kell jelenleg három atom-tengeralattjáróból álló búvár-flottáját, és további két ilyen tengeralattjárót kell épitenie. Az 1965—1970-es francia védelmi tervben három ilyen tengeralattjáró szerepel, amelyek mindegyike 16 Polaris rakétát hord.

A francia hadászati kérdésekkel foglalkozó félhivatalos folyóirat áprilisi számában megjelent cikkében a tábornagy annak a nézetének ad kifejezést, hogy ez a legszámbajöhetőbb elriasztó fegyvernem és ezért szükséges annak mielőbbi kifejlesztése. Az atom-tengeralattjárókon levő rakéták az admirális véleménye szerint lényegesen hatékonyabbak lesznek az atombombánál. Hozzáfüzte azonban, hogy romboló erejük mindaddig nem lesz ismeretes, amig azokat ki nem próbálják a csendes-óceáni körzetben.

New York (UPI). — A vietnami háború tanulságai nyomán Amerikában az a gondolat merült fel, hogy egy atomerővel hajtott kereskedelmi flottát épitsenek. Amerika atomerővel hajtott teherhajója, a Savannah, öt utat tett különböző atlanti- és földközi-tengeri kikötők között.

A Sálom hajó 700 amerikai turistát hozott

Haifa, (Az Uj Kelet tudósitójától). — A CIM társaság Salom hajója tegnap reggel háromnegyed éves távollét után horgonyt vetett házikikötőjében. A hajó, amely 700 amerikai túristát hozott pészáchi látogatásra, ezuttal 42 napos luxus-körútja során ejtette útba Haifát, ahol az ünnep hét napja alatt „uszó hotellé" alakul át. A CIM társaság és az állami túristahivatal változatos programot dolgozott ki a túristák szórakoztatására.

A Greek Line görög társaság Queen Anna Maria hajója 400 túristával a mai nap folyamán érkezik és még az ünnep beállta előtt száz izráeli túristával visszafordul Görögországba. A hajó másgiáchja gondoskodott a konyha pészáchi kikaserolásáról és a hajó fedélzetén széderestét tartanak az izráeli túristák tiszteletére.

MEGNYILT A HAIFAI VIRÁGKIÁLLITÁS

Haifa (Az Uj Kelet tudósitójától). — Hüvös időjárásban, de ünnepélyes meleg hangulatban nyilt meg tegnap este a 15-ik nemzetközi virágkiállitás a kármeli Gán Háém parkban. Köszöntő beszédeket mondtak Chájim Gváti földmüvelésügyi miniszter, Aba Chusi polgármester és Smuél Biálik, a kiállitás igazgatója.

A ragyogóan kivilágitott kiállitás környékét a 33 résztvevő állam zászlói diszitették és hat tágas pavilonban több mint tizezer szebbnél szebb friss virág pompázott rendkivül izléses elrendezésben. Az esemény az Interflora nemzetközi virágszervezet védnöksége alatt áll.

Különös feltünést keltettek a gazdag izráeli pavilon tearózsa és krizantém változatai, valamint a nemzetközi csarnok holland tulipánstandja és számos egzótikus ritkasága.

A kiállitás ha reggel tiz órakor nyilik meg a nagyközönség részére.

HUSVÉTI KÉSZÜLŐDÉS AZ ÓVÁROSBAN

A pápa megnyitotta a „szent hetet"

Jeruzsálem, (UPI). — A főváros hatóságai megtették a szükséges előkészületeket, hogy megkönnyitsék a keresztény zarándokok mindkét irányban való átkelését a Mandelbaum kapun, a közelgő husvéti ünnepek alkalmából. Feltételezik, hogy ezidén több keresztény lépi át a fegyverszüneti határvonalat Jordániából, mint bármely eddigi évben.

Vatikánváros, (UPI). — VI. Pál pápa tegnap különleges szertartás keretében, áldással nyitotta meg a katolikus „Szent Hetet", amely a husvéti ünnepet vezeti be. A pápa 21 kardinális és több, mint száz más egyházi méltóság kiséretében mondotta el az ilyenkor szokásos áldást Michelangelo „Utolsó itélet" freskója alatt a Sixtus kápolnában. Az áldás után pedig pálmaleveleket osztott szét közel álló hivei között, ezek a pálmák jelképezik Krisztus győzelmes bevonulását Jeruzsálembe.

● Dr. Milton Eisenhower, a volt amerikai elnök öccse a közeljövőben lemond a baltimorei John Hopkins egyetem elnöki tisztségéről, mert a Republikánus Párt a legközelebbi választásokon szenátornak jelöli.

● Mintegy 300, plédekbe és pokrócokba burkolt főiskolai hallgató a tegnapra virradó éjjel néma tiltakozó gyülést tartott az UNO newyorki palotája előtt, hogy tiltakozzon a szovjet kormánynak az orosz zsidósággal szemben tanusitott magatartása ellen.

● Indira Gandhi indiai miniszterelnök, tegnap Moszkvából hazarepült, miután gazdasági segély ügyében sikeres tárgyalásokat folytatott az orosz, ezt megelőzöen pedig amerikai, angol és francia vezetőkkel.

HALÁLOS ITÉLET PRÁGÁBAN

London (STA). — A prágai biróság halálra itélte Alexander Káváleket, akit abban találtak bünösnek, hogy együtt müködött a nácikkal és résztvett theresienstadt táborában zsidó foglyok legyilkolásában, valamint más háborús bünökben — közli a „Rudé Právo", a csehszlovák pártlap. Káváleket a csehszlovák rendőrség fogta el. Ezt megelőzöen több, mint 20 éven át szabad polgárként élt Prágában.

● Az Európai Közöspiac miniszterei ma kétnapos megbeszélésre ülnek össze Brüszszelben, amelynek tárgya az Egyesült Államokkal folytatandó kereskedelmi tárgyalás lesz.

77 EZREST NYERT A TOTÓN

Avrahám Kohén 30 éves haifai munkás, aki a Talpiot-piacon dolgozik, megnyerte a sporttoto eddigi legnagyobb nyereményét. Ő volt az egyedüli, aki a héten eltalálta mind a 12 mérkőzés eredményét, és ezért 77.186 font ütötte a markát.

Az igen szegénysorsú Kohén nyolc hónappal ezelőtt nősült és feleségével a haifai alsóvárosban lévő Nuzhá utca 35 alatt lakott egyetlen szobában, mig konyháját — a lépcsőház alatt rendezte be. Elmondta, hogy négy éve állandóan résztvesz a toto versenyeken s azokba heti 2.40 fontot fektet be. A nyereményből kényelmes lakást fog vásárolni és szegénysorsú szüleit is megsegiti.

A hagyományos chámszin

A meteorológiai intézet jelentése szerint a chámszin ma és holnap folytatódik. A hőmérséklet tovább emelkedik, a levegő páratartalma pedig süllyed. Mai maximális hőmérsékletek: Jeruzsálem 25, Tel-Aviv és Haifa 24, Cfát 20, Tibériás 27, Názáret 22, Afula és Ludd 26, Naharia 23, Beér Séva 29 és Ejlát 31 fok Celsius.

Fájdalomtól megtört szivvel közöljük, szeretett édesapám, fivérünk

Süssmann Alfréd

hirtelen elhunytát Stuttgártban. Földi maradványait hazahozzuk és a temetés időpontját közzétesszük.

Gyászolják: fia ERVIN, testvérei MAGDA és GÉZA, valamint a rokonság

Az Idősebb Dolgozók Szövetségének alapitója, 11 évig ügyvezető elnöke, később örökös diszelnöke

Süssmann Alfréd

külföldön hirtelen elhunyt. Kivánságára Jeruzsálemben lesz eltemetve. A temetés időpontját közölni fogjuk.

Brit Ovdim Mizdáknim — Az Idősebb Dolgozók Szövetsége

Hirsch-Griffel Klára Tel-Aviv (Brassó)
és
Deutsch István (Pista) Chedera (Lugos)
HÁZASSÁGOT KÖTÖTTEK.
Minden külön értesités helyett
Tel-Aviv, Jehuda Hámákkábi-u. 9/II.

TÁRSAS ÉS EGYÉNI UTAZÁSOK
BUDAPESTRE
KIMÉLJE MEG MAGÁT A KÉNYELMETLEN UTAZÁSTÓL,
REPÜLJÖN EL-AL GÉPPEL
Indulás reggel 8.30 órakor
Érkezés délben 12.45 órakor
IL. 925.- + $ 51.50
Utazási adó bennfoglaltatik
Argovtours
TEL-AVIV, IBN GVIROL 31., TEL. 235234

A tippelők figyelmébe!
Közkivánatra
MAI SZÁMUNK MÁSODIK OLDALÁN MEGISMÉTELJÜK A TIPP-VERSENY-KÉRDŐIVET.
Beküldési határidő: szerda, április 6.
Ha nincs elég szelvénye — szelvényenként 30 agorával (bélyegben) is megválthatja.
Olvassa el a kérdőiv fölötti tudnivalókat!
TÖBB, MINT SZÁZ ÉRTÉKES NYEREMÉNY!
Tippeljen!

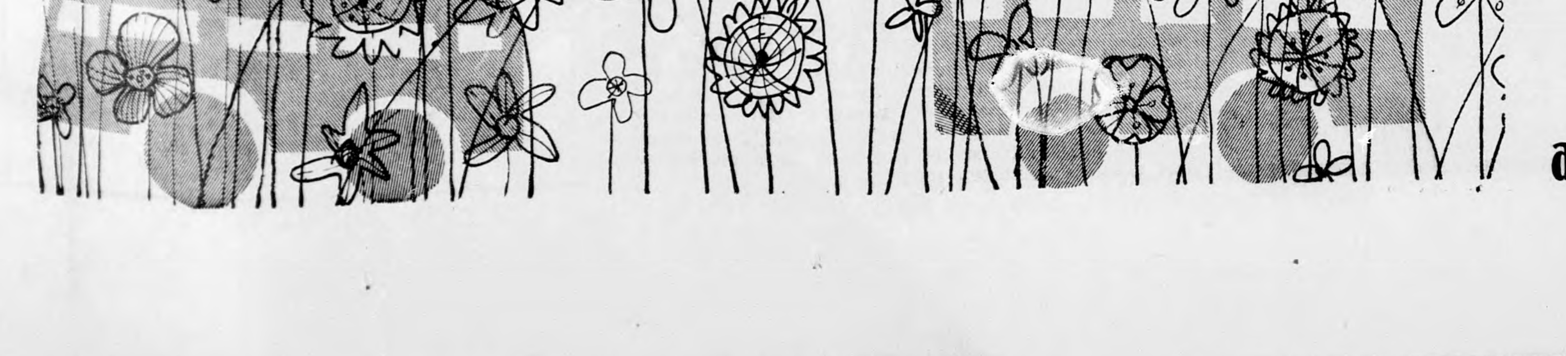

Szabadságunk ünnepén üdvözlet az „EGGED"-től

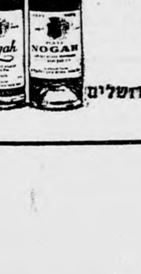

NOGA FEHÉR ASZTALI BOR, JOBB, MINT ANYÁD HÁZÁBAN VOLT
יקב צנה ירושלים

A tippelők figyelmébe!

Amikor ezeket a sorokat írjuk — vasárnap délelőtt —, már számos kitöltött kérdőív érkezett a tippverseny-bizottsághoz. Írásban, telefonon, sőt személyesen is fordultak hozzánk olvasók, akik azt kérték, hogy ismételjük meg a kérdőív közlését, mert elsiették a pénteki szelvény kitöltését, de a tippversenyen mégis részt akarnak venni.

Ennek a kívánságnak megfelelően ismételten közöljük a kérdőívet, amelyet most már könnyebb lesz kitölteni, miután közben lezajlott a bajnokság 26-ik fordulója is, és már csak négy forduló maradt hátra.

Ennek a négy fordulónak a során minden csapat két ellenféllel játszik még, mindegyikkel kétizben, egyszer saját, egyszer pedig az ellenfél pályáján. Ez azt jelenti, hogy maximálisan még 8 pontot szerezhet, ha mind a négy további mérkőzését megnyeri.

A tippelés megkönnyítése végett alább adjuk a csapatok sorrendjét a 26 forduló után, valamint a még hátralévő ellenfeleket:

1.	*HAPOEL TEL AVIV (34 pont)*	= *Bné Jehuda, Hákoách*
2.	*MAKKÁBI NATANJA (30)*	= *Hápoél Rámát Gán, Hápoél Beér Séva*
3.	*HAPOEL PETACH TIKVA (29)*	= *Makkábi Sáárájim, Makkábi Jaffa*
4.	*MAKKABI TEL AVIV (28)*	= *Hápoél Haifa, Simson*
5.	*SIMSON (28)*	= *Makkábi Petach Tikva, Makkábi Tel Aviv*
6.	*HAPOEL RAMAT GAN (28)*	= *Makkábi Natanja, Makkábi Petach Tikva*
7.	*HAPOEL HAIFA (28)*	= *Makkábi Tel Aviv, Betár Tel Aviv*
8.	*MAKKÁBI JAFFA (27)*	= *Háp. Mácháne Jehuda, Háp. Petach Tikva*
9.	*HAPOEL JERUZSÁLEM (26)*	= *Betár Tel Aviv, Makkábi Sáárájim*
10.	*HÁP. MACHNE JEHUDA (25)*	= *Makkábi Jaffa, Bné Jehuda*
11.	*HÁKOACH (25)*	= *Hápoél Beér Séva, Hápoél Tel Aviv*
12.	*BNÉ JEHUDA (25)*	= *Hápoél Tel Aviv, Háp. Mácháne Jehuda*
13.	*HAPOEL BEÉR SÉVA (23)*	= *Hákoách, Makkábi Natanja*
14.	*MAKKABI SÁARÁJIM (22)*	= *Hápoél Petach Tikva, Hápoél Jeruzsálem*
15.	*MAKKABI PET. TIKVA (21)*	= *Simson, Hápoél Rámát Gán*
16.	*BETÁR TEL AVIV (17)*	= *Hápoél Jeruzsálem, Hápoél Haifa*

Egyébként ez alkalommal ismételten felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy a hiányzó szelvények helyett 30 agora postabélyeg is mellékelhető szelvényenként.

Ismételten szerencsés tippelést kíván

az UJ KELET *szerkesztősége*

Kérdőiv

A Nemzeti Bajnokság végső helyezési sorrendje, a 30 forduló után, véleményem szerint a következő lesz (alant felsoroljuk a csapatok sorrendjét a 25.-ik forduló után):

Minden csapat neve mellett azt a számot kell bekarikázni, ahányadik helyet foglalja el majd — az ön véleménye szerint — a szóbanforgó csapat.

Itt kivágandó! — — — — — — — —

Hápoél Tel Aviv	1	2	3	4	5	6	7	8
	9	10	11	12	13	14	15	16
Mákkábi Natanja	1	2	3	4	5	6	7	8
	9	10	11	12	13	14	15	16
Simson Tel Aviv	1	2	3	4	5	6	7	8
	9	10	11	12	13	14	15	16
Hápoél Petach Tikva	1	2	3	4	5	6	7	8
	9	10	11	12	13	14	15	16
Mákkábi Tel Aviv	1	2	3	4	5	6	7	8
	9	10	11	12	13	14	15	16
Mákkábi Jaffa	1	2	3	4	5	6	7	8
	9	10	11	12	13	14	15	16
Hápoél Rámát Gán	1	2	3	4	5	6	7	8
	9	10	11	12	13	14	15	16
Hápoél Haifa	1	2	3	4	5	6	7	8
	9	10	11	12	13	14	15	16
Hákoách	1	2	3	4	5	6	7	8
	9	10	11	12	13	14	15	16
Hápoél Jeruzsálem	1	2	3	4	5	6	7	8
	9	10	11	12	13	14	15	16
Hápoél Mácháne Jehuda	1	2	3	4	5	6	7	8
	9	10	11	12	13	14	15	16
Bné Jehuda	1	2	3	4	5	6	7	8
	9	10	11	12	13	14	15	16
Mákkábi Sáárájim	1	2	3	4	5	6	7	8
	9	10	11	12	13	14	15	16
Hápoél Beér Séva	1	2	3	4	5	6	7	8
	9	10	11	12	13	14	15	16
Mákkábi Petach Tikva	1	2	3	4	5	6	7	8
	9	10	11	12	13	14	15	16
Betár Tel Aviv	1	2	3	4	5	6	7	8
	9	10	11	12	13	14	15	16

Itt kivágandó!

Kedves Olvasó!

Kérjük, válaszoljon az alant következő kérdésekre is, amire statisztikai célokból van szükségünk. Ez azonban nem elengedhetetlen feltétele a tippversenyen való részvételnek. Előre is hálásan köszönjük a kérdések megválaszolását.

1. Származási ország
- ☐ Magyarország
- ☐ Románia
- ☐ Csehszlovákia
- ☐ Jugoszlávia
- ☐ Más

2. Korcsoport
- ☐ 20-ig
- ☐ 21—40-ig
- ☐ 41—60-ig
- ☐ 60-on felül

3. Olvassa-e a sportrovatot?
- ☐ Állandóan
- ☐ Néha
- ☐ Csak most, a tippverseny alkalmából

4. Elégedett-e az Uj Kelet sportrovatának formájával?
- ☐ Igen ☐ Nem

5. Javasolja-e, hogy a labdarugáson kívül, vagy a labdarugás rovására más sportágakat domborítsunk ki? .....

6. Olvassa-e állandóan más lap sportrovatát is?
- ☐ Igen ☐ Nem

7. Ha igen, melyik lapban? .....

8. Résztvesz-e a Futball-TOTO versenyeken?
- ☐ Igen, minden héten
- ☐ Néha
- ☐ Nem

9. Mivel kezdi a lap olvasását?

Hétköznap: .....

Pénteken: .....

10. Jelölje meg az ön által legjobban kedvelt három rovatot, vagy cikkfajtát.

....

11. Jelölje meg az Uj Kelet ön által legkedveltebb három cikkíróját

....

12. Jelölje meg, kitől szeretne többet olvasni, vagy milyen rovatból kíván-e többet és melyik rovat terhére? .....

.....

Kérjük, hogy a megfelelő válaszokat a fenti ürlapon jelölje meg X-szel. Hálásan köszönjük a fenti szelvény gondos kitöltését.
Szerencsés tippelést és nyerést kívánunk.

....
(Név) (Város) (Utca és szám) (Foglalkozás)

Itt kivágandó!

Itt kivágandó! Itt kivágandó! Itt kivágandó!

Krauss Sámuel

1866—1966

Születésének századik évfordulójára

Irta: **Dr. Komlós Ottó**

A legjelentősebbek közé tartozott a magyar-zsidó kulturkörből szár mazók közül, kinek életműve az egyetemes zsidó tudomány közkincse lett.

Alig van a zsidó tudománynak olyan ága, mely ne foglalkoztatta volna őt és mely ne őrizne tőle kiemelkedő alkotásokat. Bibliográfiája, annak 1315 száma (összeállította Eli Strauss, Wien, 1937) erről a ma már szokatlan szélesterületű, egye temes munkásságról tanuskodik. A Zala megyei kis Ukk községben született 1866 februárjában. Kutató szelleme kitünt a jánosházi és a Breuer Salamon vezette pápai jesivában. A rabbiképző intézetbe 1884-ben már alapos talmudi és nyelvi ismeretekkel lépett be. A zsidó tudomány legkiválóbbjai tanitottak akkor ebben az intézetben. A legmaradandóbb hatást Bacher Vilmos és Kaufmann Dávid gyakorolták reá. Élete végéig a tanitvány hüségével őrizte magában iráutuk való háláját.

1893-ban Giessenben szerzi meg a doktori cimet. Ugyanakkor az Orsz. Izr. Tanitóképző héber tanára lett. 1905-ben a bécsi rabbiképző hivja meg tanárának, 1936-ban igaz gatója lesz az intézetnek, utódja az ugyancsak magyarszármazásu Schwartz Adolfnak. Itt működött 1938-ig, az Anschlussig. Összeomlott akkor körülötte minden, ami érték volt, a bécsi zsidóság szellemi élete, a rabbiképző és a maga családi otthona. Hatalmas könyvtára is a megszállók prédájává lett. Sikerült kimenekülnie még a gyülölet poklából és 1939-ben Cambridgebe kerül. 1948-ban távozott az élők sorából.

Ami Krauss Sámuel életének e néhány korjelző dátuma között van, az a fáradhatatlan kutató munka és egy jelentős rész a zsidó tudomány történetében. Egy szükre szabott cikk kerete csak nagyobb munkáira, érdeklődési körének néhány területére mutathat rá.

Legelső nagy munkája „Griechische und Lateinische Lehnwörter" (I—II, Berlin, 1898—99), a Talmudban, Midrásban és a tárgumokban található görög és latin eredetü szavaknak etimológiai szótára, mely sok esetben Löw Immánuel kritikai megjegyzéseit is hozza az általa összeállitott fontos tárgymutatóval együtt. Ezeket a kritikai megjegyzéseket Löw Immánuel, egykori személyes közlése szerint, nem szánta kinyomtatásra, ezek a korrekturához füzödő megjegyzések voltak. Krauss Sámuel emberi szerénységére és a tudomány iránti mély tiszteletére vall, hogy a biráló megjegyzéseket is kinyomatta a saját könyvében.

A görög szavak akkor kerültek át a zsidóságba, amikor még élő kapcsolat volt a görögül beszélőkkel, és a hagyományos irodalom az élet minden területéről nagy szám ban őriz ilyen szavakat. (Ennek a kapcsolatnak nyomait kutatja Saul Liebermannak héberül is megjelent nagytudományu könyve). Sok esetben ezeknek a görög eredetü szavaknak jelentését homály fedi, vagy feltevéseken alapszik, azért annál nagyobb az érdeme ennek az uttörő munkának, mely elsöizben állitotta össze ezeknek a szavaknak szótárát és amelynek nél-

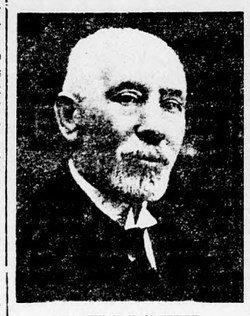

KRAUSS SÁMUEL

külözhetetlenségére vall, hogy a közelmultban változtatás nélkül, ujból kiadták.

Második fontos, sokat idézett munkája a „Talmudische Archeologie" (I—III, Leipzig, 1910—12) bepillantást enged az ereci és babiloni zsidóság belső életébe. Alig van az életnek olyan megnyilvánulása, mely ne találna itt szakszerü ismertetést. Az az elmélyült tanulmányozás, amely minden időben a Talmud iránt megnyilvánult, főleg a vallási törvényeket és a velük kapcsolatos kérdéseket érintette. A Talmud azonban egy évezredre terjedő korszak zsidó életének fontos forrása, emellett idegen népek és kulturák emlékeinek őrzője. Ezekből a szétszórt adatokból állitja össze Krauss Sámuel talmudi archeológiáját és aki meg akarja ismerni a Talmud korából a ruházat a családi élet, a mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, társadalmi élet, szórakozás, tanulás és iskoláztatás kérdéseit, az Krauss könyvében megtalálja a szükséges anyagot.

A munka, mely részben héberül is megjelent, egyes meg állapitásaival szemben kritikai megjegyzések nyilvánultak meg, de azóta sem vállalkozott zsidó tudós e tárgynak ujabb feldolgozására és igy Krauss munkája a mai napig nélkülözhetetlen forrásmunka.

Munkásságának egy másik területe az egyházatyák irásait elemző kutatásai. Már gimnazistakorában gyüjtötte a Szentirás latinnyelvü fordítójának, Hieronymusnak zsidó vonatkozásait. E tanulmány később több folytatásban megjelent a Magyar Zsidó Szemlében (1890 évf.). Később kibövitette e tárgyu kutatásait és angol nyelven publikálta.

Tudományos feldolgozásban elsöizben irja a bizánci zsidóság történetét (Jahresbericht der isr. theol. Lehranstalt, Wien). Az e tárggyal foglalkozó ujabb irodalom teljesen Krauss nyomait követi.

1922-ben közzéteszi „A négyezeréves Palesztina" cimü népszerü jellegü könyvét. Erechez igen erős szálakkal füződött. Elsöizben 1905-ben járt itt, mielőtt hozzákezdett a talmudi archeolgiájához. Látni akarta a Misna, a jeruzsálemi Talmud, a Midrás és targum hazáját. 1933-ban vendégelőadást tartott a jeruzsálemi egyetemen. Néhány évvel később ujból érezhette az ereci tudományos világ megbecsülését. Születése 70-ik évfordulóján a jeruzsálemi egyetem legnevesebb professzorai alakult bizottság, az élén Klein Sámuellel emlékkönyvet adott ki a tiszteletére. Munkássága méltatását Klausner professzor irta meg. Még az összeomlás előtt sikerült befejeznie utolsó nagy munkáját, Kohut talmudi szótárához az „Aruch hásálém"-hez irt kiegészitő pótkötetét.

Irodalmi munkásságában sok a magyarul megjelent irás. Bacher és Bánóczi mellett tagja volt annak a hármasbizottságnak, amely az IMIT teljes bibliafordítását hivta életre.

Külön kiemelhetjük, hogy azok a pesti rabbiszeminaristáták, akik egyideig a hasonlószellemü, fiatalabb bécsi intézetben tanultak, otthonában vendégszeretetre és jóakaratra találtak, mint ahogy általában növendékei és a fiatal nemzedék érezhette jóakaratu irányitását. E sorok irójának két diákkori tanulmányát méltónak találta ismertetésre.

Élete végéig megőrizte magában a magyar-zsidó élet iránt való ragaszkodását, innen való eredete tudatát. Ebből az érzésből fakadt a cambridgei időszak elhagyatottságában irt egyik utolsó irása, amit a „Zsinagógiai régiségek" szerzője hat kis falusi templomnak, gyermekkora emlékeinek szentelt. E kicsiny gyülekezetek még 1944-ben, a pusztulás esztendeje előtt elnéptelenedtek, de az emlékezés nyomán ujból meglevenedtek. „Könnyel a szememben irom e sorokat" — olvassuk a cikkben. — A hetvenöt év előtti emlékezések visszavezették őt oda, ahol első nevelését nyerte és ahol utóbb vérei tragédiája játszódott le.

Születése századik évfordulóján kegyelettel idézzük a nagy kutató emlékét, fennmaradó életművét.

Az ujságokból

Az izráeli újságok vezető cikkeik témáját nagyrészt az angliai választásoknak szentelik.

Az eredmény Wilson személyi sikerét jelenti

THE JERUSALEM POST

(JERUSALEM POST, angolnyelvű független napilap). — Az angol munkáspárt győzelmét főleg Wilson személyi képességeinek és eredményeinek köszönheti. Rövid idő alatt is bebizonyította kormányvezetői képességét, különösen azzal, hogy pártjának szélsőségesebb elemeivel is szót tudott érteni. A párt széles rétegeinek összefogásával biztositotta a kormány belső szilárdságát és a minimumra csökkentette a párt belső ellenzékiségét, amely igy nem nagyon jutott szóhoz a fontos döntések dolgában.

Izráellel szemben követett politikai vonalát, a jelek szerint a Wilson-kormány továbbra is szilárdan tartani fogja. Egészen bizonyosan ragaszkodni fog eddig is állandóan hirdetett és szigorúan betartott felfogásához, hogy Izráel hátrányára az arabokkal semmiféle megegyezést nem fog kötni, de semmilyen békegesztust sem fog tenni, amely Angliának Izráellel szemben való viszonyát a legkevésbé is megterhelhetné. A közelkeleti helyzet konszolidálására irányuló erőfeszitésekben Angliára biztosan számitani lehet.

A munkáspárt győzelme

הצפה

(HACOFE, a Vallásos Nemzeti Párt lapja). — Anglia mintegy száz főnyi többséget juttatott a munkáspártnak. Igy Wilson minden bizonnyal a következő öt évben a hatalmat a kezében fogja tartani. Eddigi 15 hónapos uralma alatt a munkáspárt ugyan nem mutathatott fel nagyszabásu eredményeket, de ugy látszik, hogy az angol nép többségét sikerült meggyőznie, hogy az angol közgazdaságot új és szilárdabb alapokra fogja tudni helyezni. A munkás- és a konzervativ párt programja között általában nem nagy különbségek állanak fenn, a győzelem tehát valószinüleg azt jelenti, hogy a két párt vezető embere közül a tömeg Wilsont választotta. Az az érzése az angol népnek, hogy a megkisebbedett Angliának olyan kormányra van szüksége, amely több biztositékot nyújt a gazdasági helyzet szanálására, mint a konzervativ párt, amely pedig majdnem húsz éven keresztül tartotta kezében az uralmat. Angliában. A győztes munkáspárt soraiban szép számmal találunk zsidókat a konzervativ pártban is. Érdekes, hogy ahogy mindkét pártban vannak Izráelnek barátai és ellenzői, ugyanúgy megtaláljuk ezeket a zsidó képviselők között is. Eddigi politikáját tekintve, reméljük, hogy a most megerősödött munkáspárti kormány nagymértékben fog hozzájárulni az érzékeny közelkeleti körzet megnyugtatásához.

A munkáspárt próbatételei a győzelem után

עולם החשמר

(AL HAMISMAR, a Mápám lapja). — Az angol munkáspárt győzelmét a világ közvéleménye előre látta. Hogy a szavazóurnához az 1964-es szavazásnál is kisebb számban menetelték a szavazók, azt jelenti, hogy maguk a munkáspárthoz tartozók is egészen bizonyosak voltak a párt győzelmében. A győzelmet Wilson elsősorban annak köszönheti, hogy rövid uralma alatt is mint dinamikus vezér mutatkozott be a tömegek előtt, akinek eltökélt szándéka egy „új Anglia" megteremtése. Anglia ezekben az években nagyfokú változásokon megy keresztül, most teszi meg az utat a régi koloniális nagyhatalomtól, amely hét tengeren uralkodott, a középhatalom állapota felé, amely csak saját belső erőire támaszkodhatik. A munkáspárt ezen az úton indult el és ezen a téren máris többrendbeli eredményt irhat a maga javára. Természetesen a mostani többséggel való bevonulása után az angol parlamentbe, sok új problémával találja majd szemben magát. Az az Anglia, amely valamikor a világ pénzügyeit uralta, meglehetősen nehéz állapotba került a világháború után és a végleges összeomlástól csak nemzetközi összeköttetései mentették meg. A belső politikát tekintve, a munkáspárt határozottan haladóbb vonalat követ a konzervativ párt vonalánál, kifelé azonban, — különösen Amerika vietnami politikájával való feltétlen egyetértésével — meglehetősen maradinak mutatkozik. Ezt az ellentétet nem lehet huzamos időn keresztül fenntartani. A többséget a munkáspártnak az angol választási rendszer juttatta, amely azonban Izráel esetében semmiképpen sem volna előnyös. A fejlődő és alakuló Izráelben nem volna helyes figyelmen kívül hagyni azoknak a százezreknek a véleményét, akik az angol választási rendszer esetén nálunk a Kneszetben képviselet nélkül maradnának.

Uj hitelfolyósitás a munkáspártnak

למרחב

(LAMERCHAV, az Achdut Háávodá lapja). — A munkáspárt döntő győzelme azt jelenti, hogy a Wilson-kormány a hetvenes évek elejéig szilárdan fogja magát tartani. A Harold Wilson által elért nagy eredmény az angol választópolgár csalódását fejezi ki a konzervativ kormányzattal és a konzervativ párt ellenzéki magatartásával szemben is. Wilson az eddigi csekélyszámú többséggel a háta mögött is, önbizalommal teljes aktivitást fejtett ki, mert bizott benne, hogy Angliának dinamikus kormányra van szüksége. Ezért nem rettent vissza olyan határozatoktól sem, amelyek a közvélemény szemében nem voltak éppen szimpatikusak, de amelyeket ő az ország gazdasági szempontjából létfontosságúnak tartott. Mostani győzelme után a legnagyobb gondja a munkáspártnak, hogy a párt különféle szárnyai között a legteljesebb megegyezésre törekedjék. Nemcsak a bérpolitika, de a külpolitika tekintetében is, különösen Vietnamot illetően, meglehetősen éles ellenzéki hangok hallatszottak eddig a párton belül. A kormánypártnak nagy többséggel való újra hatalomra jutása révén, az Izráel és Anglia között fennálló jóviszony erősödésére lehet számitani. Wilson miniszterelnök eddigi kormányzása idején is mindent megtett a Közelkelet arányagos nyugalmának a fenntartására és annak érdekében, hogy ezt a körzetet a hidegháborúban résztvevő hatalmak vetélkedési szférájából kivonja. Mi hisszük, hogy ebben az irányban fogja kifejteni erőfeszitéseit az angol kormánypárt ebben a körzetben továbbra is.

A szabadság örök és oszthatatlan

★ **Irta: Kármel Jochánán** ★

Nincs még egy nép a világon, amelynek sorsával a szabadság szeretete oly mélységesen és elválaszthatatlanul összeforrt volna, mint éppen a mi népünk. Az egyiptomi kivonulás történelmi értelemben is a legklasszikusabb, és talán legősibb példa az emberiség történelmében a szabadság helyes értelmezésére. A kivonulás a zsidók részére mind két értelemben meghozta a szabadságot. Felszabaditotta a népet, mint összességet egy más nép uralma alól és felszabaditott minden egyes zsidót, — mint egyedet — a szolgaságból és a kényszermunkát végző rabszolgából, szabad ember lett.

A nép és az egyén szabadságáért, nem szünt meg soha sem a harc, vagy a vágyakozás a sötét századokban. A rabságból való kiszabadulás után oly nagyra értékelték a frissen kivivott egyéni szabadságot, hogy ellentétben a szomszéd népekkel, még a saját körükből sem voltak hajlandók urat eltürni maguk felett évszázadokig. Hosszu évszázadokat eltelt el, amig a szabad egyedekből álló nép hajlandó volt királyt választani magának. És aligha akad a szabadságszeretetnek szebb és rangosabb dokumentuma, mint Sámuel ellenvetései, amelyekben óva inti a népet, hogy le áldozza fel szabadságát és ne akarjon királyt.

A gálut hosszú évszázadai alatt a szabadság szeretete csak a pészách ünnepe fejezhette ki. De ha forgatjuk a történelemkönyvek lapjait, megállapithatjuk, hogy még a más népek szabadságáért is szivesen harcoltak a zsidó fiatalok és zsidó tudósok és bölcselők irásai vezették sok helyen az embereket a szabadságért való küzdelemben, az elnyomás és a zsarnokság ellen.

Felismerték, hogy a szabadság nem a magántulajdona egyetlen népnek sem, hanem közös, legfőbb értéke az egész emberiségnek. Valóban, a küzdelem, mind a népek, mind az egyén szabadságáért csaknem olyan régi, mint maga az emberiség. Háboruk és harcok sokasága folyt eredménnyel és eredmény nélkül, azért a célért, hogy a népek kiszabadítsák magukat más népek felsőbbsége alól. Már az ókorban is találkozunk lázadó rabszolgákkal, mint például Spartacus gladiátorai, akik azért küzdöttek, hogy ők maguk legyenek szabad lények és nem más ember tulajdonai, személytelen árucikkek.

Sokszor visszaéltek a történelem során a szabadság fogalmával, sőt nem egyszer büncselekményeket követtek el a szabadság nevében. Sokszor olyan emberek, akik önmagukat a szabadság bajnokának hirdették, a leggonoszabb elnyomókká váltak. Mégis, amig a századok folyamán annyi fogalom, amelyet öröknek hittek, elvesztette értékét és mássá vált, mint a lényege, addig a szabadság fogalmának nem ártott sem hamisitás, sem árulás. Talán azért, mert a szabadság szeretete a legősibb, velünkszületett emberi érzések közé tartozik. A legegyszerübb ember is, minden tudományos magyarázat és felvilágositás nélkül, a legpontosabban és legesalhatatlanabbul tudja, hogy mikor hiányzik a szabadság, hogy mikor ül népe nyakán idegen elnyomó, még akkor is, ha az ország urai ezt az elnyomót barátnak, szövetségesnek, vagy akár felszabaditónak tisztelik.

Azt is tudja mindenki, hogy mikor hiányzik az egyéni szabadság. Ilyen téren minden csalási kisérelet bukásra van itélve. Nem lehet ép érzékü embert meggyőzni arról, hogy ő szabad lény, ha nincs joga félelem nélkül véleményét nyilvánitani, és ha mások akarják előirni neki, hogy mikén gondolkozzon. Évtizedeken, sőt évszázadokon át élhet egy nép elnyomók uralma alatt, de az első történelmi lehetőség bebizonyitja, hogy éppen a legelnyomottabb és legmegfélemlitettebb emberen é legelevenebben a szabadság iránti vágy. Mi, zsidók például kétezer év jogfosztottsága után, minden borzalmas elnyomás ellenére, talán még jobban szeretjük a szabadságot, mint őseink, évezredekkel ezelőtt, amikor kivonultak Mózes vezetésével Egyiptomból.

A szabadságszeretet valóban mindenkiben él, de nem mindenki tud élni a szabadsággal. Minden rabláncnál nagyobb ellensége a szabadságnak a szellemi és anyagi nyomor. Oly ember, akinek a mindennapi betevő falatja is hiányzik, és akinek minden gondolatát kényszerüen, a napi megélhetés gondjai foglalják el, nem tudja élvezni a szabadság áldásait, még akkor sem, ha forma szerint nem áll fölötte sem külföldi elnyomó hatalom, sem saját véréből való zsarnok. A szabadság szeretetéhez nem kell tudás, de a szabadságból eredő jogok és kötelességek gyakorlása már nagyon is sok ismeretet, felkészültséget igényel.

Voltak filozófusok és államférfiak éppen századunkban, akik az embernek a nyomortól való felszabadítását hajlandók voltak az emberi szabadság rovására megvalósitani. Fél évszázados tapasztalat bizonyitja ma már, hogy a legigazságosabb, vagy legalábbis annak vélt gazdasági rendszer sem ér semmit, ha ezt diktatórikus eszközökkel kivánják megvalósitani. A legfehérebb kenyér, vagy kalács is keserüvé válik az ember szájában, ha beszélgetés közben körül kell nézni, hogy ki hallgatja szavát és ha legjobb barátjáról sem tudhatja, hogy ilyen, vagy olyan okokból nem vált-e az elnyomó hatalom besugó ügynökévé. A szabadság hiánya megmérgezi az ember viszonyát embertársával. A megfélemlitett ember munkája is kevesebbet ér. Ilyen módon a szabadság hiánya — a legmodernebb gazdasági elméletek érvényesitése mellett is — anyagi és erkölcsi nyomorhoz vezet.

A szabadság mindig is oszthatatlan volt. De soha nem volt ez a tétel annyira igaz, mint éppen napjainkban, amikor a világ oly kicsinnyé zsugorodott. Évszázadokkal ezelőtt, sőt talán ötven évvel ezelőtt is, még azt lehetett gondolni, hogy a többi földrészek népeinek sorsa oly távol áll tőlünk, hogy mi nyugodtan élvezhetjük a szabadságot akkor is, ha más országokban az emberek véleményükért börtönben sinylődnek, vagy kivégző osztagokkal néznek farkasszemet. Ma a szabadság hiánya, a zsarnokság és az elnyomás a világ bármely pontján is, egyaránt érint mindnyájunkat, bármi legyen is börünk szine, nemzetiségünk, vagy hitünk.

Ha a szabadságról van szó, hovatovább egyetlen családdá válik a világ.

Najovits Májer Friedmann József

tejes
ÉS FÁNI szül. Friedmann
(Nagyszöllős-Vigardó)

ÉS GIZI szül. Katz

GYERMEKEIT KERESI nagynénjük az USA-ból

április 29-ig az országban:
Bát-Gálim, Haifa, Alijja-u. 13., Fried Évánál, telefon 521067

MINDENT ELŐNYÖS RÉSZLETRE

Ne várjon addig, amig elég készpénzt takarit meg, hogy megvásárolja azt, amire szüksége van, mert közben megdrágulhat. Inkább keressen fel bennünket. Nálunk nagy választékban kaphatók: bútor, villamoscikkek, ruházati cikkek, cipő nők, férfiak és gyermekek számára, függöny, szőnyeg, frizsider, ékszer, paplan, ágynemü, varrógép, stb.
Felsorolt saját cikkeinken kivül, a vevőközönség rendelkezésére áll több, mint 100 válogatott üzlet, — az összes szakmákból. — Mindez nagyon előnyös részletfizetésre, hogy mindenki lehetősége szerint tudja beszerezni mindazt, amire szüksége van.
TAAM CHAJIM Ltd.,
Tel Aviv, Allenby 27., az udvarban az utolsó üzlet.
Tel. 57088

LEONIE, DR. A. ENGELBERG & BRENDER
(AZELŐTT ALUMIM) közlik, hogy megnyilt a
„CARMELIA" SZANATÓRIUM
Haifa, Ruth-u. 27.,
(a Rachel-utcából nyilik),
Kármel-hegy Tel. 81787
Felvesz ellátásra, állandó orvosi felügyelet alatt, lábbadozókat operáció után és csendes, komfortos helyen pihenni vágyókat.
— **Fizioterápia.** —
Diétás konyha — Kóser — Fürdőszobák — Központi fütés — Televizió — Kert — Teraszok.
Hosszabb tartózkodás esetén különleges árak.
Elvállal bentlakókat egész életre is.

HIRSCH KLÀRI és BÉLA (ARMIN)
(Marosujvár), Cholon Arlozorov 93.,
20-IK HÁZASSÁGI ÉVFORDULÓJÁRA
sok boldogságot, egészséget kivánnak 120 évig, sok szeretettel
anyjuk: özv. Salamonné; testvéreik és sógornőik: Salamon Ritta, Avrahám és gyermekei; Salamon Emmi és Jicchák.

Luxuslakások és üzletek
Tel-Aviv központjában, Dizengoff 210.,
(az „Ármon Dávid" mozival szemben)
- Lift • Központi fütés
- Meleg viz - 24 órán át
- Belső telefon és külső telefon elökészités • Aluminium triszek a fronton
- Tágas kereskedelmi pince.

Lehetőség van az épületet közintézmény, nagy kereskedelmi vállalat, vagy orvosi központ céljaira alkalmassá te...

Részletek:

ÁMID & CO.,
EL-AL-ház, VI. em.,
620-as szoba, tel. 59540

CIKKIRÓ ÉS CHÁD-GÁDJÁ

A cikket, a cikket,
mit két pénzért irtam,
a cikket, a cikket.

És jött a lektor
és megnyirta a cikket,
mit két pénzért irtam,
a cikket, a cikket.

És jött a szedő,
nem értette a lektort,
miért nyirta meg a cikket
mit két pénzért irtam,
a cikket, a cikket.

És jött a faktor,
és letolta a szedőt,
mert nem érti a lektort,
mert megnyirta a cikket
mit két pénzért irtam,
a cikket, a cikket.

És jött főszerkesztő,
és szorult a faktor,
mert letolta a szedőt,
mert nem érti a lektort,
mert megnyirta a cikket,
mit két pénzért irtam,
a cikket, a cikket.

És jött a kritikus,
és birálta a főszerkesztőt,
mert szorult a faktor,
mert letolta a szedőt,
mert nem érti a lektort,
mert megnyirta a cikket,
mit két pénzért irtam,
a cikket, a cikket.

És jött az OLVASÓ,
és levágta a kritikust,
mert támadta a főszerkesztőt,
mert szorult a faktor,
mert letolta a szedőt,
mert nem érti a lektort,
miért nem nyirta ki a cikket,
teljes egészben, még amikor irtam,
a cikket, a cikket.

PLESZ ARTUR

A MŰVÉSZET KÖZKINCS LESZ

IZRÁELBEN IS...

A modern világ fantasztikus, soha nem álmodott technikai előretörése nem tompította el — csodálatos módon — a modern ember érdeklődését a művészetek iránt.

Ezt az érdeklődést elősegíti, buzdítja a UNO kulturális szervezete, az UNESCO, amely a népek közötti szellemi kapcsolatokat van hivatva istápolni. Abból a nem mai keletű és gyönyörű elgondolásból kiindulva, amelynek áldásos eredményeit sajnos még nem volt alkalmunk élvezni — hogy ha a népek megismerik egymást, a közöttük lévő ellentétek elsimulnak.

Ennek a szervnek a képzőművészeti osztálya fenti cél érdekében nemzetközi kiállításokat rendez s azokat vándorkiállítások formájában mutatja be az UNO tagállamaiban.

Ebben a kulturális körforgásban, mint az egyik tagállam, Izráel is résztvesz. Nemrég került el hozzánk például egy gyermekkiállítás, amely 26 nemzet gyermekeinek képzőművészeti „oroszlánkörmeit" mutatja be. Egy másik kiállítás pedig más népek életét, szokásait hozta el hozzánk rendkívül érdekes felvételekben.

Minden kulturállam, tehetségének és felfogásának megfelelően, már az iskola tantervébe beveszi a képzőművészet alapfogalmainak a tanítását. Ma már ez hozzátartozik ahhoz a szellemi „batyúhoz", amit az iskola útravalóul ad a növendékeknek az életbe.

★

Irta: Dr. Marton Gizella

Az izráeli közönség — ifjúság és felnőttek — egyre jobban érdeklődnek a képzőművészet, főleg a festészet és a grafika iránt.

S mégis, a mindennapi élet rohanásában az emberek nagyrésze egyszerűen elmegy az izráeli valóság ezen érdekes adottsága mellett.

Azt általában tudják, hogy az izráeli közönség zenekedvelő, hogy a külföldi vendégmuzsikusok egyhangú megállapítása szerint, az izráeli publikum a világ legjobb publikuma, amely nemcsak lelkes, de érti is a zenét. Arról viszont sokkal kevesebbet tudnak és beszélnek, hogyan viszonylik ez a publikum a képzőművészethez.

Jóllehet, az izráeli polgárnak ez az adottsága nem éppen olyan általános, mint a zene iránti érdeklődése, nem lesz haszontalan dolog egyszer erről is beszélgetni.

Az erre vonatkozó nemzetközi statisztikai kutatások érdekes módon azt bizonyítják, hogy az izráeli közönség a nemzetek társadalmában elöl jár a képzőművészet iránti érdeklődésben is.

Hogyan nyilatkozik meg ez a hozzáállás?

1. A közönségnek egy jelentős része fest, rajzol, vagy ritkább esetben szobrászatot tanul (ez utóbbi érdeklődés és hajlam ugyanis mindenütt ritkább, tehát kevésbé népszerű). Teszi ezt minden korban, a tanköteles gyermekkortól egészen a legmagasabb korosztályig. A legtöbben azért, mert tehetséget éreznek magukban, de olyanokkal is találkoztam, akik a művészettel való foglalkozást egyszerűen idegnyugtatóként űzik, úgyszolván orvosi tanácsra. Idősebb és dologtalan emberek kiélik magukat, amikor ceruzát, ecsetet vesznek a kezükbe, ez tartalmasabbá teszi életüket.

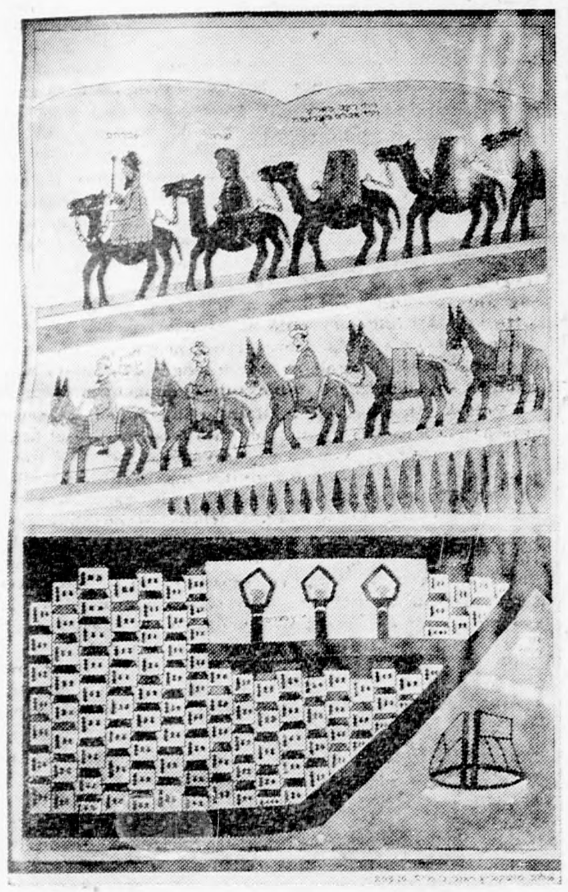

Sálom Moskovits: Avrahám bevonulása Egyiptomba

Ismerjük a cfáti nyolcvan éves Sálom Moskovitzot, aki csak jó tiz évvel ezelőtt kezdte az ecsetet kezelni, s bibliai témáju primitiv, dekorativ, eredeti képeit ma már Párizsban, New Yorkban állitják ki. Öt évvel ezelőtt láttam Párizsban önálló kiállitását.

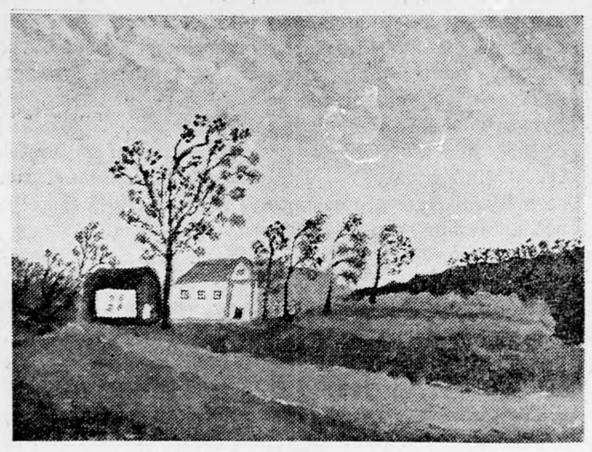

S. Feldenkreis: Egy régi táj emléke

Feldenkreis mama a tel-avivi Nachmani utcában még későbben, a 80-ik évében fedezte fel a formákat és a szineket, amelyek most kitöltik életének alkonyát. Lakásában több mint 300 kép látható: virágcsendéletek, gyermekek, tájak, sok-sok táj, derű, egy hosszu élet emlékei megörökitve...

— Néha éjszaka felébredek, mert egy régi tájkép jelenik meg lelki szemeim előtt, gyorsan felkelek és megfestem — mondja a törékeny, 87 éves, hófehér, mosolygós arcu nénike, aki már jó két éve nem mozdul ki a házból.

Feldenkreis néni fiai albumot adtak ki édesanyjuk 28 festményéből, amely nemsokára forgalomba kerül.

Nem célunk ez alkalommal kritikát gyakorolni a közönségben „burjánzó" festészeti és rajz-mániáról. Csak az az érdekes mindebben, hogy a képzőművészet elérhető „hobby" lett Izráelben a nagyközönség számára is. Kedves időtöltés.

2. Az anyagi helyzet és az életnívó javulása magával hozza a szép iránti érdeklődést is: a szebb, tágasabb, modernebb lakás falaira egy-egy kép is kívánkozik.

Ennek egyik eredménye a rengeteg új galéria az egész ország területén, de főleg Tel Avivban, ahol számuk ma már a 100-hoz közeledik.

Hogy mind megélnek-e a galériák? Valószínűleg igen, mert ehhez nemcsak a kiállító művész járul hozzá a teremdíjjal, hanem a vásárlóközönség is. S úgy látszik, ez is van már.

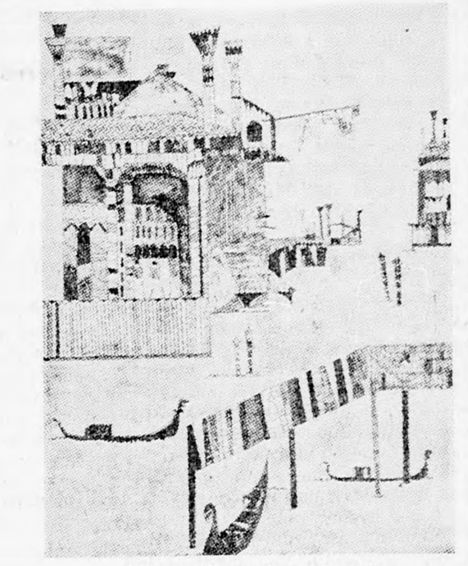

Osszi Czinner (Olaszország): Velencei táj

Jákov Eisenscher (Izráel): Papagájok beszélgetnek

(Két litográfia az ARTA kollekcióból)

3. Múzeumok, művészegyesületek — sőt külön ifjúsági művészetpártoló egyesületek — egyre nagyobb számban alakulnak. A régi Éjn Hod művészfalu és a cfáti művész negyed után most Jaffán van alakulóban egy művészkolónia, a régi, romantikus, ősi Jaffa területén, s mások az ország különböző részeiben.

A jeruzsálemi Izráel Múzeum pedig óriási mértékben növeli az izráeli művészet iránt érdeklődők számát. Múzeumok létesülnek kisebb városokban is, falvakban, kibucokban, mint Házoreá és Éjn Chárod kibucokban. S kevés az olyan kibuc, amely legalább egy-két festőnek ne szolgálna otthonául.

4. Óriási lelkes tömegek látogatják a külföldi világmárkás művészek kiállításait. A tel-avivi Van Gogh kiállítást nem kevesebb, mint 220 ezer ember nézte meg, míg Picasso kiállítását több, mint százezren. (Minthogy most a Picasso-kiállítást Jeruzsálembe vitték át, ott is lesz bizonyára vagy 100 ezer látogatója).

Ami különösen érdekes és jellemző az izráeli tárlatlátogató közönségre, az, hogy nemcsak abból a városból rekrutálódik, amelyben a kiállítás éppen megnyílt, hanem szószerint az ország egész területéről, városokból, falvakból, kibucokból özönlenek a kiállításokra. Autobuszok, teherautók, tenderek, magánautók hosszú sora váltja egymást a kiállító termek előtt.

S az csak természetes, hogy a kiállítások megnyitó ceremóniája valósággal szent és előkelő ünnepséggé fejlődött az évek során. A megnyitó oly nagy népszerűségnek örvend, hogy rendszerint a közönségnek csak egyrésze fér be a termekbe, s százas tömegek rekednek kint.

A galériák kiállításai is igen látogatottak, s a megnyitók ott is hasonló ünnepségszámba mennek.

Művészetpártoló és terjesztő klubok, egyesületek Mi az ARTA?

Otto Sonnenfelddel, a Forum film izráeli igazgatójával, az ismert műgyűjtővel beszélgettünk. Elmondta, hogy mint a műgyűjtőket általában, őt is hosszú évek óta foglalkoztatta az a gondolat, hogyan tudná közeleb hozni a közönséget a művészet megismeréséhez és szeretetéhez. Szeretett volna valamit önzetlenül nyújtani abból a sok lelki szépségből, amit a művészet ismerete nyújt. Amikor tehát jó három évvel ezelőtt megismerte az ARTA művészetkedvelők egyesületét, rájött, hogy ez az, amit keres s elhatározta, hogy bevezeti azt Izráelben, így valósítva meg régi kedvenc álmát.

Az ARTA a modern grafika művészetét propagálja. Eredeti, jó grafikai műveket, rajzokat terjeszt. Minden rajzot 200 számozott, litografált példányban hoz ki, a művész aláírásával, s a litográfia is a művész felügyeletével készül. Képeket csak tagok számára adnak el — haszon nélkül — s kizárólag a legjobb, modern művészek műveit. Elsősorban természetesen a tagállamok művészeinek munkáit terjesztik. Az ARTA eddig több mint 400 nemzetközi hírű művésznek litografálta a képeit.

Amióta Izráelben működik, nyolc izráeli festőtől vásárolt képeket, s 200-200 példányban terjeszti a tagállamokban és így ezek a világ minden részébe eljutnak. A nyolc izráeli festő: Jákov Eisenscher, Jochánán Simon, Jákov Pins, Srágá Weil, Szilárd Klára, Smuel Katz, Mose Gát és Hermann Kvasnica.

Az ARTA tagállamai (eddig a percig, mert számuk egyre nő): Svájc (az ARTA központja), Hollandia, Olaszország, Franciaország, Ausztria, Németország, az Egyesült Államok, Columbia és Izráel.

Az ARTA Izráelben már töb mint 300 tagot számlál, minden különösebb propaganda nélkül. Bárki, akit az eredeti grafika érdekel, tagja lehet az ARTA-nak, 18 font beiratkozási díj ellenében, amelyért már egy litográfiát is kap, s további 18 fontért bármikor egy általa kiválasztott más képet vásárolhat.

Háromhavonként egy Svájcban megjelenő katalógus értesíti a tagokat az új szerzeményekről. Minden tagsági ügyben érdeklődni lehet a Forum film irodájában — az ARTA-nak ugyanis nincs külön helyisége —, Tel Aviv, Áchuzát Bájit 3, telefon: 53-105.

Az ARTA-tagok, akikkel eddig beszéltem, a legnagyobb elragadtatás hangján szólnak arról a nagyszerű lehetőségről, hogy jó festők eredeti grafikai művei olcsó áron szerezhetők be, s így kielégíthetik gyűjtési szenvedélyüket.

A Moádon Löománut

Egy másik, más kaliberű egyesület a Moádon Löománut (Művészklub, Jazur, tel. 84-31-85). A Moádon igazgatója, Élijáhu Áháronson elmondja, hogy a klub körülbelül két éve foglalkozik képekkel. A moádon hanglemezek terejsztésével kezdte müködését több év előtt, azután kibővítették festmények reprodukcióinak terjesztésével. (A klub pontos neve: Moádon Lömuzika Ulöománut).

Ez az egyesület is nemzetközi, luzerni központtal és több európai ország részvételével.

— Nemzetközi nevű festők műveinek jó reprodukcióit terjesztjük (mélynyomás, offszet) tag-előfizetők részére. Már néhányszáz előfizetője van az egyesületnek és igen élénk az érdeklődés az izráeli polgárok körében — mondja Áháronson igazgató.

★

A két egyesület, bár mindkettő exkluzív, mert csak tagjaik részesülnek működésük gyümölcseiben — mégis áldásos munkát végez, mert bár különböző utakon és módszerrel, de mindkettő fejleszti az izráeli közönség izlését és a szép iránti szeretetét.

★

Nemzetközi távlatokban beszélve Izráel fokozatosan belekerül azoknak az államoknak a sorába, amelyek a művészet terén is — cikkünk elején emlitett nagyvonalu emberbaráti elgondolás alapján — előbbre viszik a nemzetek közötti béke ügyét.

Pészáchi gondolatok

„A kovásztalan kenyér ünnepét őrizd meg." Izráel fiait az egyiptomi gálut igen mélyre süllyesztette és már-már úgy rémlett, hogy soha sem fognak ebből a fertőből kikászálódni. A tisztátlanság („tumá") legalsó fokáig jutottak, szellemük, lelkük elmerült a körülöttük terjedő szenny mocsarában, a feltámadás minden reménye szétfoszlott számukra.

Egy egész nép feküdt ott kizsákmányolva, fuldokolva Egyiptom tisztátlanságában. A nagy ősök utódait, akik valaha áldást hoztak az országra, teljes megsemmisülés fenyegette. Az ősök emléke, eseményekben gazdag élete, a feledés homályába veszett, mintha sohase lettek volna, mintha minden fáradozásuk hiába lett volna.

De az utolsó pillanatban új irányt vett a história és megváltoztatta a dolgok menetét. Elérkezett az ideje, hogy az utódok megtisztuljanak a gálutban rájukragadt szennytől, hogy alacsony helyzetükből magasra lendüljenek, ütött a történelem órája, hogy szabadon folytathassák az ősök hagyományait.

„Az egyiptomiak minden erejükkel azon igyekeztek, hogy a népet minél hamarabb elküldjék." Az a nép, amely erős kézzel uralkodott Izráel fiain, amely rabságba fogta, bilincsbe verte, most arra kényszerítette őket, hogy vessék le magukról a béklyót és vonuljanak az Isten szabad, tiszta ege alá, a szabadság felé. Itt azonban furcsa dolog történt.

Sokan próbálkoztak a história útjába állni, megkísérelni, hogy feltartóztassák, hogy megakadályozzák előretörését. Izráel fiai már megszokták Egyiptomot, gyökeret vertek az országban, hozzátapadtak a földjéhez, ha a keserű szolgaság a testüket rabláncra is fűzte, a szellemüket kalodába zárta is. Annyi erőt nem tudtak felhozni, hogy a megszokottnak hadat üzenjenek, hogy új jelszavaknak hódoljanak, hogy új éneket, a megváltás dalát, a megújult élet melódiáját szívják magukba.

De kitünt: nem lehet ellenszegülni a történelemnek, az határozott lépésekkel halad célja felé, előre, csak előre, megszabott útján a világteremtés óta, gyakran bizony bősz haraggal és leterít mindenkit, aki útját állja.

Ha elérkezik az alkalmas pillanat, kiszabadítani egy népet a zsarnokság fojtogató kezéből és felruházni a lélek és a test szabadságával, akkor legyőzhetetlen erő tör elő, amely addig rejtve volt emberi szem elől és ez az erő utat vág, teljesíti a Mindenható akaratát, aki a világot alkotta, „láászot", hogy cselekedjék.

Ez az erős sohasem szűnik meg működni, tevékenykedni, még akkor sem, ha úgy tetszik, hogy pihen, szünetel. Isteni szikra ez, amely a Mindenható tüzéből pattan. És ez az erő örökké él, nemzedékek halnak meg, újak támadnak helyükbe, végül olyan születik, amely megérti az idő jeleit, felfogja az idő intését és hajlandó fejet hajtani a Teremtő által irányított história akarata előtt.

Az átmenet a szolgaságból a megváltásig nagy és hosszas előkészületeket kíván. A történelem ugyan állandóan előrehalad, sokszor ránk erőszakolja szándékait, de nem hirtelen cselekszik, az ő előretörése is előkészületeket követel. Mózes és Áron hosszú ideig fáradoztak azon, hogy a népet alkalmassá tegyék a szabadság eszméjének befogadására, hogy az utat egyengessék a história lépteinek. Évtizedekig szóltak a néphez és csupán nagy erőfeszítéssel tudtak az alacsony lelkekbe hitet és öntudatot, emberi méltóságot, erőt önteni. De végül „hittek az Örökkévalóban és Mózesben, az ő szolgájában".

Sok függ az előkészülettől. Minden nemzedéket a kívánt fokra kell emelni, de ez csak akkor sikerül, ha az ő Mózesük és Áronuk érti a feladatát, a bevezető munkálatokat, ha odaadással, hittel, értelemmel végzi a dolgát. Ha azonban a Mózesek, Áronok nem rendelkeznek megértéssel, tapintattal, akkor a történelem megbosszulja magát rajtuk.

Beszélni kell a néppel, — „dábbér el böné Jiszráél" —, a szívéhez kell szólni. A durva szóval nem sokra megyünk, a kiabálás is csak eltávolít, a szép szó ellenben sikerre vezet. „Má ticák éláj?" Mit kiáltasz hozzám?! Beszélj hozzájuk, önts beléjük bátorságot, erőt, „hogy vonuljanak", hogy hittel, kitartással előre haladjanak.

Minden nemzedék Mózesének és Áronjának teremtenie kell egy új környezetet a környezetében, egy új világot a világában, hogy így készítse elő a népet az Istene elé, hogy fönséges és magasztos eszmékhez jusson.

A pészách számunkra az örök tavasz jelképe, amely sohasem fog megszűnni. Mint egy lobogó fáklya, mutatja nekünk ez az ünnep a régi időket, kiemeli, kihangsúlyozza, hogy minden lehetséges, minden megtörténhet, hogy az utolsó lélegzetig remélni lehet, minden helyzetből, minden rosszból van menekülés. A zsidó nem ismeri a kétségbeesést, mert minden sötétségből ösvényt vág a Mindenható a világosság felé.

„Őrizd meg a kovásztalan kenyér ünnepét." Életed egész folyamán emlékezz ezekre a napokra és arra, amire ezek a napok tanítanak. Ezeknek az időknek az eseményei örök tavaszt és ünnepi hangulatot ébresztenek a zsidó szívében.

Honnan bizonyítható a halottak feltámadása a Tórából — veti fel a Talmud a kérdést. Az Írás ránkparancsolta, hogy egész életünkben emlékezzünk meg az egyiptomi kivonulásról. Az első gálut után ugyanis újabbak következtek, amelyek Izráel fiainak életét megkeserítették, üldözték, sanyargatták, vádakkal gyanusították. Ezért kötötték hát lelkére, hogy emlékezzék az egyiptomi kivonulásra, nehogy a gálut keservei kétségbeesésbe sodorják. Ez a megváltás vigaszul fog szolgálni a baj, a szorongás idején, hogy az Örökkévaló meg könyörül rajtuk és újra kiszabadítja őket.

A felszabadulás mindenkire egyformán vonatkozik, hívőre és hitetlenre egyaránt. Erre utal az Irás is: **„Minájin litchiját hámétim min háTorá"**, honnan bizonyítható, hogy azok is, akikből kiveszett a zsidó lélek, de megvan a remény arra, hogy még visszatérnek népükhöz, Istenükhöz, hogy ők is részesülnek a megváltás örömeiben? Mert írva van: „Áz jásir Mose **uvné Jiszráél"**, az egész nép, kivétel nélkül, azok is Mózessel együtt énekeltek, akiket már a csüggedés és a lemondás miatt, a zsidóság szempontjából halottaknak véltek. Így lesz most is, akik még lélekben távol állnak, feltámadnak halottaikból s a zsidó Istenhez visszatérnek.

AZ IZRÁEL-MUZEUM UJ KINCSE

Ezekben a napokban gazdagodott a jeruzsálemi Izráel-Muzeum ezzel a klasszikus szépségü széder-tállal. Spanyolországi eredetü munka, közvetlenül a zsidók kiüzetését megelőző időkből való. A muzeum látogatói pészách ünnepén már megtekinthetik ezt a csodálatosan szép ötvösmunkát — amely a muzeum egy másik uj szerzeménye, a XIV. századból való németországi Hágádá mellett látható.

De jelent egyebet is az „Áz jásir". **Jásir**, énekelni fog, jövő idő, holott itt a mult idő volna helyénvaló! A Talmud szerint azonban a tengeri ének komoly biztatást tartalmaz a jövőt illetőleg is „Míg átvonul néped, Örökkévaló" — ez a Jehosua honfoglalására vonatkozik; „míg átvonul a nép, a te szerzeményed" — ez meg az Ezra idején történt hazatérésre utal; „töviémo vötitáámo", beviszed és beplántálod őket — ez viszont a mostani megváltásunkat jelzi.

De mennyire más az Irás szava a két előbbi hazatérésnél. Ott a nép maga vonul, itt meg, most, a Mindenható gyűjt, vezet, hoz bennünket vissza arra a helyre, amelyet lakhelyéül magának készített, „szentségedbe, Uram, melyet kezed épített". Az első két szentély elpusztult, mivel emberi kéz építette, de most Ömaga emeli és örökké fennmarad.

„Áz jásir", akkor fog énekelni. Mose a jövőre gondolva énekelte énekét, ez a jövő éneke Izráel feltámadását jövendöli, amidőn a gálut tetszhalottai feltámadnak, amidőn a száraz ágak újra nyitnak, amidőn az ősök földjén találnak mindnyájan örök otthont. (Apirjon).

Irta és gyűjtötte:
Löwenkopf Kálmán

A kitünő szakember és lakásberendező:

SCHEFFER MOSE

BUTORÜZLET

Tel-Aviv, Ben Jehuda 74. - Tel. 226-387

a bútorvásárló közönség figyelmébe ajánlja:

A LEGUJABB VONALU, ELEGÁNS, SAJÁT KÉSZITMÉNYÜ PALISANDER SZALONOK ÉS BEÉPITETT HÁLÓSZOBA KÜLÖNLEGESSÉGEK VÁLASZTÉKÁT

Kedves vevőimnek, rokonaimnak és barátaimnak kellemes pészáchi ünnepeket kivánok

UJRA ELVESZETT az amerikai hidrogénbomba

Betemette a tengerfenék iszapja

Palomares (UPI). — Az amerikai haditengerészet ismét elvesztette a balszerencsés hidrogénbombát, amely először 11 hét előtt veszett el, amikor egy B-52-es repülőgép a spanyolországi Palomares közelében a levegőben összeütközött a tankoló repülőgéppel és lezuhant.

Már háromízben sikerült egy zseb-tengeralattjáró mechanikus karjai segítségével sodronyt erősíteni a bombához, amely meredek lejtőn, egy földalatti kráter peremén feküdt. Mindhárom esetben a vékony kábel beakadt a vízalatti sziklába és elszakadt. A H-bombát sikerült vagy 30 méterrel feljebb hozni arról a helyről, ahol eredetileg találták, de akkor szakadt el a kábel. Közben néhánynapi vihar miatt nem folytathatták a kiemelési kisérleteket, és mire újból visszatértek, az óriási tengerészeti különítmény szakértői — nem találták a bombát. Feltételezik, hogy homok temette be és most újból keresni kell.

A H-bomba robbanóereje 1.1 megatonna, azaz 1 millió 100,000 tonna közönséges robbanóanyagnak felel meg.

BEVÁLTJÁK A TAKARÉKOSSÁGI KÖTVÉNYEKET

Az Állami Bank és a Bankszövetség között létrejött megállapodás szerint a pénzintézetel nem fognak költségeket felszámítani a kényszertakarékossági kötvények beváltásáért. Április elsején a kényszerkölcsön egynegyede kerül beváltásra, 12 millió font összegben. Igen sok béralkalmazott a mai napig sem kapta meg a kötvényeket.

Hires külföldi sportolók a Hápoél-játékokon

A munkásosztály ünnepén, május elsején délután 4.30 órakor nyílik meg nagyszabású ünnepély keretében a rámát-gáni stadionban a Hápoél VIII. kinusza, amely a Makkábiával párhuzamos és ahhoz hasonló nemzetközi zsidó sportrendezvény.

Az ünnepélyes megnyitón, amelyen 16 állam képviselteti magát zsidó és nem-zsidó sportolókkal, Zálmán Sázár államelnök is részt fog venni, míg a záróünnepélyen, amely május 7-én este 8 órakor kerül megrendezésre a haifai Kirját Eliezerben levő stadionban, Lévi Eskol miniszterelnök jelenik meg. A szervező bizottság a héten egy sajtóértekezleten közölte, hogy a rendezvényen kép viseltetik magukat a fejlődő államok sportolói, továbbá egyes keleteurópai államok is.

Igy többek között Jugoszláviából hét élvonalbeli úszó érkezik. A belgrádi sportszövetség erről levélben értesítette a szervezőket, de hozzáfűzte, hogy a résztvevőket még nem jelölték ki, mert Jugoszláviában csak március második felében tartják meg a téli úszóbajnokságot és természetesen ennek a versenynek az eredményeitől függ, hogy kik fogják képviselni a Hápoél-kinuszon a jugoszláv vizisportot. Rajtuk kívül, többek között, négy osztrák, két olasz, tíz holland és 11 francia úszó látogat el hozzánk a rendezvény alkalmából.

A megnyitó- és záróünnepélyen dekorációval és fényeffektusokkal fogják növelni az ünnepélyes hangulatot. Képünk egy külön erre a célra felállítandó világítótorony, illetve a díszemelvény egy részének kicsinyitett mását ábrázolja.

Kárpitozott ülőbútorok

raktáron és rendelésre.
Javitásokat szakszerüen készít:

Mülhoffer kárpitos

TEL-AVIV, Dizengoff 273.

קרית ישמח משה

מיסודו של כ״ק האדמו״ר מסאסוב רבי חנניה יו״ט ליפא טייטלבוים זצוק״ל

תחבורה: מת״א התחנה המרכזית קו 68–69 כל 10 דקות מפתח-תקוה קו 76. טלפון 981430

AKIK A FÉLÜNNEPEN MEGLÁTOGATJÁK LAKÓNEGYEDÜNKET,
az idén is résztvehetnek a vezetett körúton, d.e 9-től, d.u. 4-ig

Közlekedés: T.-A.-ból, a Táchána Merkázitról a 68—69-es vonal, minden 10 percben.
Petach-Tikváról a 76-os vonal. Telefon: 981430.
Iroda: Kirját Jiszmách Mose, K'dusát Jom-tov 1. Iroda: az USA-ban: 10, West 47 St., New-York C.

A PUCCSOK UTÁN IS FENNÁLL

Afrika szoros barátsága Izráellel

Irta: **Arad Gideon**

Afrika még mindig a nagy diktátor Kuame Nkruma gánai elnök bukásának hatása alatt áll, a fekete kontinensen még mindig feszültség uralkodik, mert az ügyesen időzített katonai puccsal eltávolított elnök szövetségese, Szeku Turé guineai vezető támogatásával visszatérésre készül és lázadásra hívja fel a gánaiakat. Nkruma bukása kimagasló esemény volt, amely magára vonta a világ figyelmét, de a gánai katonai államcsiny távolról sem elszigetelt jelenség, csupán láncszemet képez a lázadások, puccsok, politikai gyilkosságok és cselszövések sorozatában, amelyek jóformán egyet sem kerültek el az ujonnan függetlenné vált afrikai országok közül.

Mindezekben az országokban izráeli oktatók, szakemberek és üzletemberek működnek jórészükkel segélymegállapodást és szoros együttműködést tartunk fenn. Az ottani események közvetlen kihatással vannak Izráel érdekeire és számos polgárának sorsára.

Az ujdonsült afrikai függetlenség lázas kórtüneteinek oka, némi helyi színezéssel, majdnem mindenütt azonos. Már Kongóban megtanulták az afrikaiak, hogy az „Uhuru", a szabadság önmagában nem oldja meg problémákat. A gyarmati uralomtól az afrikaiak államokat, határvonalakat örököltek, de ezek az országok nem egységes nemzetek, hanem sokfelé húzó törzsek tömkelegének hazáját képezik. Afrika még tegnap a családokra, nemzetségekre, törzsekre felépített ősi rend szernél tartott és a nemzeti egység kikovácsolása súlyosabb feladata, mint az izráeli „szórványok egybeolvasztása". Burundiban a vatutszi és bahuto törzsek háborúskodása évszázadok óta folyik, jórészt lándzsákkal és mérgezett nyilakkal még manapság is, bár képviselőik időnként együtt ülnek a parlamentben.

HUBERT MAGA
a puccs előtt Izráelben

Soglo tábornok esete

Az egyetlen egységes központilag irányított és állam hatalmat jelképező testület a legtöbb afrikai országban a hadsereg, vagy azzal együtt a csendőrség, a rendőrség. Amikor a törzsi viszályok tarthatatlan helyzetet teremtenek és lehetetlenné teszik az ország egységes kormányzását, kézenfekvő, hogy csak ez a megszervezett karhatalom tud rendet teremteni.

Iskolapéldának lehet tekinteni Dahomey esetét. Az elnök, Hubert Maga, persze Izráelben is járt és sokan emlékeznek rá. Ugy látszik, túlságosan szem előtt tartotta saját érdekeit és törzsének kívánságait, nem tudott megférni a parlamenttel. Igy 1963 októberében Christophe Soglo ezredes vezérkari főnök elcsapta és átvette a hatalmat, de csak azért, hogy azt átadja egy új kormánynak. A következő évben S o g l o tábornok kénytelen volt ismét közbelépni ,de újból polgári kormányra bízta az igazgatást, mert nincsenek diktátori hajlamai és nem is állítja magáról, hogy mindenkinél jobban tudja irányítani az országot. Mindhiába. 1965 decemberében Soglo tábornoknak harmadszor is el kellett csapnia az elnököt, a kormányt és a parlament elnökét. Ezúttal katonai diktatúrát létesített.

Csak véletlen, hogy Kongóban, a volt belga gyarmatban Joseph Mobutu tábornok, vezérkari főnök az Izráelben kiképzett ejtőernyősei segítségével hajtotta végre szükségessé vált katonai hatalomátvételét, amely egyébként ugyanolyan vértelenül folyt le, mint Dahomeyben. Mobutu, aki hosszabb időre ideiglenes elnökké nevezte ki magát, ismert ember Izráelben és itt végzett ejtőernyős tanfolyamot és elődje, az elcsapott Kaszavubu (aki egyébként jó barátja), szintén járt Izráelben. A két ország közötti együttműködés már Kongó függetlenségének kikiáltása előtt kezdődött. Az ejtőernyősök kiképzése egyébként az UNO védnöksége alatt történt.

A forrongó országban izráeli szakértők irányítása alatt alakult meg a Gádná mintájára épített ifjúsági szervezet, izráeli orvosok és ápolók vettek részt az ország egészségügyi szolgálatának felépítésében, — jóformán semminél kezdve azt. A kaszai tartomány első ifjúsági biztosa, aki Congolo Leonard de Vinci névre hallgat, Izráelben kapta kiképzését. A hatalmas afrikai ország szakszervezeti és kooperativ mozgalmának az alapjai szintén izráeliek és az itt kiképzett kongóiak fektették le.

Frédit elcsapták

Kenya fővárosában, Nairobiban, most ülnek össze a keletafrikai államok vezetői, hogy a rhodeziai helyzetről tárgyaljanak. Ugy látszik, a „közös ellenség", ez esetben Ian Smith fajvédő kormánya szorosabb összekötőkapcsot képez, mint az a feledésbe ment federális szerződés, amelyet Kenya, Uganda és Tanganyika kötöttek a függetlenség első lelkesedésében. Ennek a három országnak egyébként közös jellemzője, hogy egész haderejük országonként egy zászlóaljból áll, amely az angol hadsereg bennszülött alakulataiból maradt meg. És éppen ez a három parányi hadsereg lázadt fel 1964 januárjában, úgyhogy szégyenszemre az angol hadsereget kellett segítségül hívni az angol uralom alól felszabadult három volt gyarmatba. Ez egyik magyarázata annak, hogy ebben a három országban eddig nem került sor puccsra. De Ugandában ez év februárjában dr. Milton Obote miniszterelnök diktatúrát létesített egy állítólagos puccs kisérlet elhárítására s egyben elmozdította állásából az Angliában élő, csak Frédi néven ismert bugandai királyt, aki egyben Uganda elnöke volt (a bugandai királyság ma Ugandának az egyik tartománya).

Kenyában nagy megbecsülésnek örvendenek az ott működő izráeli szakértők, akik többek között a Ná[illegible] hasonló alakulatot [illegible]k. T o m M b o y a [illegible]yi miniszter ismét[illegible] [illegible]t Izráelben és szoros [illegible]átságot tart fenn a Hisztádrut vezetőségével.

Most kezdik Kenyában a narancsládák gyártását, az izráeli citrusexport számára. Nairobiban héber iskolát tart fenn az izráeli kolónia.

Geser Háziv és Lilongwe

Tanganyika új nemzedékének nevelése szorosan össze van kapcsolva Geser Háziv kibuccal. Ott tartották a sorozatos kiképző tanfolyamokat a tanganyikai iskolaigazgatók és tanfelügyelők számára, miután Elinfoo közoktatási miniszter kijelentette: Ez kell nekünk! Természetesen sor került az ovódákra, azután pedig az ottani Gádnára, szakszervezeti mozgalomra, szövetkezetekre és még az izráeli gyárszerű baromfitenyésztés és tojástermelés keletafrikai bevezetésére is.

Rhodesiának közvetlen szomszédja Malaui, az egykori Nyasszaföld, amelynek vezetője dr. Hastings [illegible]muzu Banda nemcsak kormányfő, hanem ismert orvos. Amikor a függetlenség kikiáltására készült 1963-ban (a rhodesiai federáció felrobbantásakor), ijedten állapította meg, hogy az angolok távozása után rajta kívül csak két orvos marad még a kétmillió lakosu országban és — Izráeltől kért segítséget. Igy történt, hogy amikor Nyasszaföldből Malaui lett, az izráeli dr. Roni Rozin vezette az ország egyetlen nagyobb kórházát Lilongweben és szervezte az ország első egészségügyi szolgálatát. — Akkoriban a betegek még egész családjukkal jöttek a kórházba. A család a közelben tanyázott, főzött a beteg számára és néha meg is mosdatta. A kórháznak nem volt se konyhája, se szakképzett személyzete. Az első nagy ápolónőcsoportot a jeruzsálemi Hadassza-kórházban képezték ki. Dr. Banda egyik büszkesége a „pionir ifjúsági mozgalom", amely nemcsak izráeli irányítás alatt épült fel, hanem még a díszbemutatót is szolgáltatta a függetlenség kikiáltásának ünnepségein.

Rhodesia szomszédai

Rhodesia ma az a furcsa ország, amelyben az egykori gyarmati hatalom, Anglia ellen nem a bennszülöttek, hanem a fehér kisebbség lázadt fel, Anglia jóváhagyása nélkül fajvédő kormányt létesítve. Rhodesia egyik szomszédja Mozambique portugál gyarmat, amelyen keresztül most petróleummal látják el a gazdasági bojkott alatt álló Smith-kormányt. A portugál gyarmati birodalom másik nagy területe az Északrhodesiával (a mai Zambiával) határos, nyugatafrikai Angola, ahol már évek óta folyik fegyveres lázadás a gyarmati hatalom ellen. Izráelben is kevesen tudják, hogy már évek óta szoros kapcsolatok állnak fenn az angolai nemzeti mozgalommal, amelynek tehetséges, száműzetésben élő fiatalemberei több, mint négy éve járnak ide kiképzésre. Itt is találkoznak szomszédaikkal, Zambia lakosaival. Mert Zambiából a miniszterelnöktől és az alelnök feleségétől kezdve sokan járnak Izráelbe tanulni, aminek egyik következménye, hogy nem tudunk annyi szakembert odaküldeni ,amennyit Zambia kér.

Ma legalább kétezer izráeli működik a különböző afrikai országokban és az Izráelben kiképzésen járt afrikaiak száma is már többezerre rúg. Ezek a szoros emberi kapcsolatok az afrikai élet számtalan kulcspozicióját betöltő emberekkel magukkal hozzák azt is, hogy a legfelsőbb szinten folyó személyi változások, a puccsok, rendszerint nem okozzák a jóviszony megszakadását Izráellel, — sőt sok esetben szorosabbra fűzik. Az sem meglepő, hogy az arab propaganda, amely Izráelt az imperializmus szolgálójának nevezi, csak mosolyt vált ki azoknál, akik Izráelben készültek fel a szabadság nagy napjára.

Amerikából csókkal...

Mióta Éva Ádámra mosolygott, nem volt még olyan szájruzs, mint a „Helene Curtis" gyártmányú „PROTON + PLUSZ".

NEM HIABA **PROTON + PLUSZ** A NEVE:

„PROTON" — mert teljes védelmet (Protection) nyújt az ajak kiszáradása és kicserepesedése ellen — amely elsőrendü fontossággal bir a mi éghajlatunkban.

+ PLUSZ — előnyeinek további sora:

PLUSZ — fény és szépség ajkának.
PLUSZ — számos szinárnyalat, amelyekből kiválaszthatja a körömlakjához illőt.
PLUSZ — könnyen, egyenletesen kenődik — csókálló.
PLUSZ — hosszú órákig friss marad — nem olvad le, nem halványul el.
PLUSZ — a takaréktoktól a legdiszesebbig — választására.

Vezet az elit piperecikkek sorában a — Proton Plusz

PROTON + *plusz szájrúzs*

Aliza Száde, az 1965-ös szépségkirálynő azon szép nők közé tartozik, akik ezt a kitünő rúzst részesitik előnyben.

Helene Curtis

Jeruzsálemi vendégeink:

Dr. Elchanan Brichta emlékezik a koreai hadszintéren rendezett széderre

Irta: **Gervai Sándor**

Dr. Elchanán B r i c h t a 1952-ben a kóreai hadszintéren szolgáló zsidó katonák tábori rabbija volt. Pészách előtt néhány nappal, időszerű volt életének arról a szakaszáról beszélni, amelyet Kóreában töltött.

1951-ben, a koreai Puszán városkában értekezletet tartottak az amerikai hadsereg rabbijai. Ezen a megbeszélésen résztvett minden ágazatbeli rabbi: ortodoxok, reformisták, konzervativek. A főparancsnokság részéről jelen volt Varon A. Jaeger ezredes, aki végighallgatta a vitákat és az elfogadott határozatokat tudomásul vette. Gyakorlatba való átültetésükről gondoskodott. Többek között megállapitották a zsidó katonák ünnepi étrendjét. Ötven kg tyúk- és kacsamájat igényeltek a hadveztőségtől az „ájer mit cvibl"-hez. Kérésüket teljesítették.

Dr. Brichta feleségének a receptje alapján, Japánban, nagymennyiségü humen-tast készítettek, amelyet repülőgépen vittek Koreába.

A szédert a Szöul melletti Jong - Dong - Poban tartották meg.

Ezeregyszáz katona ült asztaloknál. Kezükben, a külön erre a célra szerkesztett, sajátságos Korea Hágádá volt, amelyhez az előszót a vezénylő tábornok írta.

Hatvan koreai asszony hámozta a tojásokat és a burgonyát. Öt koreai pincér szolgálta fel az ételeket és italokat. A zsidó katonák pészách első két napjára szolgálat-mentességet kaptak. Az „úriemberi megegyezés" értelmében, karácsonykor és húsvétkor ők adták őrséget és mentek ki az első vonalakba. Az ausztráliai és újzélandi zsidó katonák is engedélyt kaptak, hogy csatlakozzanak az amerikaiak szédéréhez.

Dr. Brichta még ma is meghatottan beszél az amerikai zsidó sebesült katonákról, akiket neki kellett v o l n a vigasztalnia.

— Egy alkalommal behívott az orvos a műtőbe. Tizenkilenc éves brooklyni katona mindkét lábát levágták. Az orvos úgy gondolta, jó lesz, ha a rabbi ott ül mellette, ha a narkózisból felébred.

Zsidó katonák ünnepsége Young-dong-poban (Kóreai háború, 1952). A talitban Brichta rabbi.

Amikor kinyitotta a szemét és nyugodt hangon azt kérdezte: „Ugye ,mind a kettő oda van?" — Nem tudtam uralkodni magamon. Én kezdtem el sírni — és a fiatal katona vigasztalt.

— Rabbi, az élet így is szép lesz. Az a fontos, hogy nem haltam bele.

Ez a jelenet elég gyakran megismétlődött.

— A zsidó katonáknak köszönhetem hogy teljesíteni tudtam feladatomat.

Dr. Elchanan Brichta Jeruzsálemben született. Nagyapja a múlt század közepén vándorolt Magyarországból Jeruzsálembe.

— Ennek köszönhettem, hogy Stephan Wise, a világhírű rabbi, szónok és politikus, igen barátságos volt hozzám rögtön az első perctől kezdve, az általa igazgatott főiskolán.

— Akkor mi földiek vagyunk — mondta mosolyogva.

Dr. Brichta tanulmányainak a nagyobb részét, a Jichhák Elchánán jesiváegyetemen végezte.

— Mi tette időszerűvé az izráeli útját?

— A héber nyelv ügye hozott ide. A héber iskolák száma örvendetes módon szaporodik Amerikában. — Jönnek Izráelbe a diákok és tanáraik. A másik lényeges dolog — a vallás kérdése. Amerika társadalmi felépítéséből következik, hogy a vallás határozza meg a polgár hovatartozandóságát. Zsidóknál és keresztényeknél egyaránt. Nem véletlen az, hogy a zsidóság összetartozandósági érzésének a kifejlesztésében, mi komoly szerepet adunk a vallásos nevelésnek — és ujabban a héber nyelvnek. Izráel Állama nem probléma, hanem történelmi tudat forrása a részünkre. De — a kapcsolatok meglazulhatnak, ha nem erősítik őket. Remélem, hogy ehhez valamivel én is hozzájárultam.

Az izráeli szellemi élet vezető elméi úgy vélekednek, hogy dr. Brichta Elchanan, minden kétségen kívül ,eredményesen távolította el „torlaszokat" Amerika és Izráel tömegei javára.

Bolondok hajója

Regény

Irta: KATHERINE ANNE PORTER
Forditotta: RÓNA ILONA

81.

— Nézd azt az ocsmány törpét — mondta Lizzi, miközben kitöltötték a pezsgőt. — Miért hagynak életben ilyen szörnyetegeket?

— Ez a nagy kérdés — felelt Herr Rieber, s ragyogó mosolyt vetett rá, azzal belekezdett kedvenc témájába. — Mint lapkiadó, az a célom, hogy olvasóim figyelmét társadalmunk életbevágó problémáira irányítsam. Mostanában sikerült megállapodnom egy orvossal egy rendkívül elmélyült tudományos cikksorozatra, amelyben a csökkent értékűek kiirtását szorgalmazza, születés után azonal, illetve mihelyt a csökkentértékűség bebizonyosodik. Fájdalommentesen persze, mert mi ezek iránt is könyörületesek akarunk lenni. Nemcsak a korcs vagy életképtelen csecsemőkről van szó, hanem az öregekről is... Minden hatvan, vagy talán hatvanöt év feletti személyt ki kell irtani, mihelyt már nem hajtanak hasznot a társadalomnak, és rossz egészségi állapotban, fáradtan elvonják a tehetségesek energiáját, fiatalokét, azokét, akik nemzetünk erősségei... Miért hordjanak a nyakukban ilyen koloncot? Az orvos ezt a tételt a legnyomatékosabb érvekkel támasztja alá, példákkal, orvosi kutatásból és gyakorlatból merített bizonyitékokkal, továbbá társadalomtudományi statisztikákkal.

Természetesen a zsidókat is ki kell irtani, továbbá minden törvényellenes fajkeveredésből származó egyént, fehéreknek bármiféle szinesekkel... kinaival... négerrel... az ilyet mind. Valamint minden fehér férfit, akit a bíróság súlyos bűnben vétkesnek ítél... bár — s itt csintalanul Lizzire kacsintott — az ilyet talán nem ítéljük halálra, ha az állam biztosítja, hogy többé nem hozhat efféle fajzatot a világra!

— Csodálatos — fuvolázott kéjesen Lizzi. — Akkor legalább nem lábatlankodna itt ez a törpe, és nem lenne az a szörnyeteg sem, akit kocsiban tolnak... még ezek a spanyolok sem!

— Többek között! A mi új világunkban... — folytatta Herr Rieber és koccintott. Kedélye ismét helyreállt, amint a dicsőséges jövő kibontakozott előtte, s majdnem elfeledkezett arról, hogy semmiféle irtási program nem vonatkozhat arra, akit mindenkinél jobban utál... Arne Hansenre. Mert Hansen az erősek, az egészségesek, a hasznosak, a tevékenyek közül való férfi, meg tudja védeni magát, meg is teszi, mindig és mindenütt, megtalálja a székét, elfoglalja, ha rajta áll a neve, elveszi akárhogy, mint Herr Rieber félreérthetetlen nyugágyát. A szőrös mancsával oroszlánt is meg tudna fojtani, és az álla, a nagy, lapos foga...

Herr Rieber megrázkódott. Ilyen gondolatok mindent megronthatnak... tegyük félre holnapig. Akkorát húzott a pezsgőből, mintha söröskorsó állt volna előtte. Lizzi is felemelte poharát, egy hajtásra kiitta. Töltött neki, még egy üveget rendelt. A nagy este megkezdődött végre, és ki tudja, hol végződik? Herr Rieber biztosan tudta.

★

A pénztáros botladozva kerülgette az útjába kerülő színes léggömböket, és hessegette őket, mintha lódarazsak lennének. Megállt Mrs. Treadwell asztala előtt, egyik kezében egy üveg pezsgőt, a másikban két poharat tartott. — Mi, németek, gnädige Frau — kezdte darabosan —, a háború óta nem használhatjuk a champagne szót a mi német pezsgőborunk megjelölésére... nem mintha nagyon akarnánk, de boldog lennék, ha megengedné, hogy megkínáljam egy pohárral nemes Schaumwein-ünkből. Hosszú évekig tartó összehasonlítás után sem tudom megkülönböztetni a legfinomabb Moet Chandon-tól vagy a Veuve Cliquot-tól.

— Persze, hogy nem — felelt vigasztalóan Mrs. Treadwell. — Üljön le, nagyon örülök. Hozasson magának egy széket.

A pénztáros csak állt, bizonytalanul tartotta a palackot a kezében, enyhe bizalmatlansággal fogadta az asszony szíves meghívását. Mintha hideg légáram dermesztette volna meg természettől fogva felhős agyát. De azért megállapodott az asztalnál, s intett egy pincérnek, hogy hozzon széket.

Jenny és David rendes asztaluknál foglaltak helyet, s az örömtelen, mozgalmas szinteret szemlélték. Feltűnt nekik, hogy némelyek távolmaradtak — Schumann doktor, Wilhelm Freytag. Jenny néhány perccel előbb látta Freytagot a bárban, ott szolgálták fel a vacsoráját az egyik asztalnál. Felállt, meghajolt, s odakiáltotta:

— Elkérhetem az első táncát? — Hogyne — kiáltotta vissza Jenny, de nem állt meg, csak rámosolygott. S úgy érezte, hogy talán mégsem fullad teljes kudarcba ez az este. Kellemes izgalommal kinyújtotta kezét, és könnyedén megbökött egy léggömböt a feje felett.

— Látod, David drágám — mondta —, így kezdem én ezt a mai dorbézolást. — Mert amikor a feléje rohanó David arcát megpillantotta, s hogy Mrs. Treadwell megtorpan, és nem igyekszik feléjük, rögtön tudta: David megint szerelmes belé, újra rábízta magát érzéseire, sőt még az is lehet, hogy egy percre hisz az ő szerelmében is... Mindegy, hogyan, az áldásos kibékülés újra megtörtént. Érezte, hogy Davidet az öröm forró hulláma önti el, neki pedig minden erejét összeszedve el kell fojtania az efféle reménytelen és lehetetlen megjegyzéseket, mint: „Ó, David drágám, miért nem tudunk mi... miért nem tesszük vagy miért tesszük, vagy miért fogjuk megtenni vagy mondani, vagy hova megyünk és miért, miért, mikor íme, így örülünk egymásnak, miért kell egymást boldogtalanná tennünk?..." Nem szólt semmit, csak mosolygott rá, és csillogott a szeme. David átnyúlt az asztalon, és megfogta a kezét.

— Jenny angyalka, gyönyörű vagy, gyönyörű — mondta komolyan, mintha fel sem tenné, hogy Jenny elhiszi. Csakhogy Jenny teljes szívével elhitte, mert látta, hogy David átváltozott, mint mindannyiszor, mikor ilyen varázslatosan meglátogatja őket a szerelem... ok nélkül, értelmetlenül, mikor megjön az ideje, az évadja, s eltűnik egy leheletre, de mindig magával hozza azt az ábrándképet, hogy örökké tart...

— Te is gyönyörű vagy — mondta.

Herr Löwenthal egyedül ült az asztalnál, szigorú arca fölött csáléra állt a papírcsákó. Ünnepi vacsorául sült heringet választott tejfölösen, répát vajjal, főtt krumplit és müncheni sört. A pincér hanyag kézmozdulatai arra ösztönözték, hogy föltekintsen. Fel is fedezte az arcán a jól ismert árnyat: a titkolt, viszolygó, megvető csúfondárosságot, mely nemcsak személy szerint Herr Löwenthalt gúnyolja ki, s vele együtt egész faját és vallását, hanem nyomorúságos étkezését is, ami életkörülményeit jelképezi, kijelöli számára a páriát megillető helyet ebben a disznó keresztény társadalomban.

Pedig nem kis gond egy vacsora kiválasztása, mely, ha nem is tiszta, de megengedhető a sült disznóhús, pörkölt, sonka, kolbász, csülök, lazac, rák, osztriga, kagyló, angolna egész szemétdombjából... Bármennyire kiéhezett volt is, csak rá kellett néznie az étlapra, felfordult a gyomra.

Mikor a jóképű, fiatal pincér — undora a zsidóktól annyira beidegzett volt, annyira megszokottan második természete, hogy nem is tudta, mennyire kiütközik az arcán — ki akarta tölteni a sört, Herr Löwenthal rákiáltott: — Nem kell, nem ezt rendeltem... vigye vissza az üveget, és hozzon nekem egy korsó csapolt müncheni!

— Sajnálom, mein Herr — felelt a fiatalember —, nincs csapolt sörünk, sőt semmiféle barna sörünk sincs, csak palackozott világos sört adhatunk.

— Ilyen esetben szóljon előre, és aszerint rendelek — mondta dühösen Herr Löwenthal. — Maga fizeti a sört vagy én? És ki issza meg, talán maga? Miféle hely ez itt, hogy a pincér megváltoztatja a rendelést, és nem szól a vendégnek? Azt akarja, hogy jelentsem a főpincérnek?

A pincért, ugy látszott, nem izgatja a fenyegetés. — Ahogy jónak látja, mein Herr — felelt tisztelettudó hangon, és Herr Löwenthal ismét felfedezte az arcán azt a bizonyos árnyat, ezuttal leplezetlenül: a felső szája szélét alig észrevehetően felhúzta, és természettől fogva pimasz kék szemét egy másodpercre elfordította.

— Hát mire vár? — kérdezte újabb indulatban Herr Löwenthal. — Töltse ki, és hozzon még egyet! — Poharát az asztal szélére tolta. A pincér kitöltötte a sört, néhány előírásos kört írt le az asztal körül, mint aki felfrissíti szolgálatkészségét, aztán elsietett. Herr Löwenthalnak most jutott eszébe a komikus sapka a fején, gyorsan lekapta, összegyűrte és félrerúgta az asztal alá.

Nagy falatokban nyelte a krumplit, a répát, és heringet meg tejfölt tett a tetejére, de az étel úgy tapadt a torkához, hogy a sörrel is alig tudta lemosni. Egyszer néhány utassal végigvezették a hajón, akkor is szinte rosszul lett a konyha látványától meg a szagoktól. Undora ismét eszébe juttatta azt a mocskos odút a hajó aljában, ahol mindent egy nagy fazékban kotyvasztanak — hiába próbál tisztaságot tartani, rendesen étkezni, ha ott lenn az első perctől fogva disznó mód kezelik az ételt, az embert csak megmérgezik vele. Egy falattal többet se bírt lenyelni, pedig nagyon éhes volt. Mikor a fiatal pincér visszaérkezett a második üveg sörrel, félrelökte tányérját, és így szólt:

— Vigye innen ezt a moslékot, és hozzon egy pár kemény tojást és még egy üveg sört.

★

A drámai hatás kedvéért a táncegyüttes arra az időre tartogatta megjelenését, mire már mindenki elfoglalta helyét. A kapitánynak erről fogalma sem volt, és a szokott időben ült asztalhoz. Végignézett az üres székeken, és nyomban megrendelte vacsoráját. A dekoráció falusi temetők díszítését juttatta eszébe. Az asztal közepén nagy halom műrózsa tornyosult, csillogó fémlevelekkel és valami furcsa, ismeretlen fajta csipkepapír virágokkal. Egy csőrrel lefelé botra tűzött, hiányos tollazatú, kitömött galamb egészítette ki a virágdíszt — nyakába akasztott cédulára sokszínű ceruzával ezt a szót írták: Homenaje.

A kapitány előrehajolt, kíváncsi érdeklődéssel szemlélte a gyerekes díszletet, de hirtelen az orrába hatolt a műrózsa dögletes műillata. Visszahúzódott, félrefordította fejét, s olyan hosszan lélegzett ki, amennyire csak telt tőle. Egyszerre elkezdett tüsszögni. Háromszor tüsszentett befelé, mutatóujját erősen a szája szélére szorította, ahogy gyerekkorában tanították, nehogy templomban eltüsszentse magát. Hangtalanul rázták a belső robbanások, úgy érezte, kiugrik a szemgolyója, megreped a dobhártyája. Végül feladta a harcot, zsebkendőjéért tapogatott, mereven kihúzta magát, a fal felé fordult, és tüsszentett egymás után, önfeledten, vagy egy tucatszor, fojtott hangon. Szeméből patakzott a könny, mig végre kitüsszögte a kórokozót, és egy becsületes orrfúvással végezhette.

A feje megkönnyebbült, de véleménye súlyosbodott erről a meggondolatlan és kétes összejövetelről, amilyenhez hasonlót egész pályafutása során nem ért meg. Saját kezüleg félretolta a hódolat e ronda jelét az asztal végébe. A galamb lepottyant a botról, a kapitány észre sem vette. Órájára nézett: immár negyed órával haladták túl azt a pillanatot, mikor a levest eléje kellett volna tenni. A kapitányt, mióta kapitány, nem váratták meg még a saját otthonában sem. A feszítő mozdulatlanságban lassan dühbe gurult, kezdett sértett papagájára hasonlitani. Méltósága megkívánja, hogy szemtelenségük megtorlásául azonnal vacsorához lásson, és a továbbiakban, amennyire csak tőle telik, tudomást sem vesz erről a granadai vagy honnan idegyűlt csatornatöltelékről.

Körülnézett és tekintete hidegen pihent meg rendes asztaltársasága szerteszórt tagjain. Huttenék és Frau Rittersdorf egy asztalnál ültek, már ettek, és nem törődtek vele, mi történik körülöttük. Az az alak, az a Rieber, azzal a Lizzivel, szokás szerint majom módra viselkedik, folyton lóbálják a poharukat egymás felé. A kis Frau Schmitt Baumgartnerékkel került egy asztalhoz — legalább az ő társaságuktól megszabadult! Nem mondhatná, hogy bármelyiküket nélkülözi, de távollétük okát rossz néven vette. Az ő kizárólagos joga, privilégiuma, hogy minden úton, minden nyomasztó úton védekezzék asztalának unalmas társasága ellen. Megteheti, meg is teszi: visszavonul a parancsnoki híd szentélyébe, ott csak alárendeltjeit látja, azok pedig álmukban sem mernének szólni hozzá, ha nem ő szólítja meg őket. Megteszik, amit mondanak nekik, azon nyomban, szó nélkül, ahogy kell. Az az ő igazi világa, a kétségbevonhatatlan tekintély, a világosan meghatározott és fokokra osztott rangletra rendje, és kimondhatatlanul bosszantotta, ha másféle renddel is foglalkoznia kellett.

Nagyon jól ismerte azt az emberi söpredéket, melyet a hajója — minden hajó — hurcol ki és be a világ valamennyi kikötőjébe: szerencsejátékosok, tolvajok, csempészek, kémek, politikai kiutasitottak és menekültek, potyautasok, kábítószercsempészek, a fedélköz csatornaszökevényei, akik pestist hordozó patkánycsapat módjára vándorolnak országról országra, mindent ellepnek, lecsapnak, és aláaknázzák az egész világ nehezen épült rendjét, kulturáját és civilizációját.

(Folytatása következik)

A ZSIDÓ BORSA HISTÓRIÁJA

– FÉNYEK ÉS ÁRNYAK EGY EREDETI MÁRAMAROSI KÖZSÉG 200 ÉVES MULTJÁBÓL –

A Máramarosi Emlékkönyv szerkesztőbizottságának,
Tel Aviv,
Rechov Stand 14.

Kedves Barátaim!

A határozat értelmében elkészitettem a máramarosi Borsa község monografikus leirásának vázlatát. Minthogy az anyag általános érdeklődésre tarthat számot és buzditó hatással lehet mindazokra, akik a Máramarosi Emlékkönyvhöz hasonló tervvel foglalkoznak, ugy vélem, helyes lesz e vázlatnak az Uj Kelet hasábjain való közzététele.

Elöljáróban meg kell mondanom: a legfőbb problémát az anyag arányos felosztásában és kiértékelésében látom. Noha 800 oldalas, nagyformátumu mü kiadását vettük tervbe, nem szabad elfelejtenünk, hogy a máramarosi zsidóság több mint 300 éves multra tekint vissza, és a vészkorszakig 141 kis és nagyközségben, kisebb és nagyobb városban éltek és alkottak zsidók. Az Emlékkönyv feladata pedig, hogy valamennyit megörökitse.

Ez a mü, amelyet mártirjaink emlékének szentelünk, egyben a Könnyek Könyve is. Ezért, miközben figyelmet szentelünk a település-történetnek, a politikai és társadalmi problémáknak és a szellemi áramlatoknak, ismertetnünk kell a vészkorszakot is. Nem utolsósorban pedig el kell mondanunk, hol élnek és miképpen boldogulnak a megmaradt zsidók. Külön problémát képez a kép- és dokumentumanyag, amely a könyvet változatossá teszi.

Egyéni élmények, emlékek és tapasztalatok prizmáján át látom a zsidó Borsát, amely egy időben, történelmének zaklatott napjaiban, munkaterületemet képezte. Szándékosan választottam ezt a formát, mert meggyőződésem szerint minden Jizkor-könyv lelke a megmaradottak szubjektiv emléke. A közelmult a fontos és a mód, ahogy mi emlékezünk, ahogy az események és az emberek a mi szivünkben megmaradtak. A többi — a hivatásos történész dolga.

Ha munkámmal sikerül egy lépéssel előbbre vinnem a Máramarosi Emlékkönyv ügyét, ha sikerül felhivnom a magyar zsidóság figyelmét arra az erkölcsi és becsületbeli adósságunkra, amivel ma, több mint 20 évvel a katasztrófa befejezése után, még mindig tartozunk mártirjainknak — jutalmam tökéletes lesz.

B'virkát chág száméách:
SCHÖN DEZSŐ

AHOL CHASZID ZSIDÓK NYILT UTCÁN ÁRULJÁK A CIONISTA SÉKELT...

Idestova 40 éve annak, hogy életemben először Borsára vetődtem, de az élmény olyan eleven bennem, mintha csak tegnap történt volna. Nehezen tudnám megmagyarázni, hogy mi kapott meg: a táj szépsége, a Pietrosz égbenyúló csúcsa, a fenyőerdők, sziklák és patakok, vagy a Bál Sém legenda, illetve az a körülmény, hogy a csodálatos férfi évekig barangolt ezeken a havasokon és itt született meg benne a chaszid gondolat, amely friss vérkeringést inditott el a zsidó népben. Hajlok arra, hogy a légkör büvölt el. Túlzás nélkül mondom: a borsaihoz hasonló zsidó közösséggel soha, sehol nem találkoztam.

Emlékszem, pészách félünnepe volt. A vasútállomástól a faluba vezető négy kilométeres utat sérutfiákerrel tettem meg. Enyhe tavaszi nap fogadott, a vidék épp hogy kibontakozott a hosszú télből. A főúton, ahol fürkésző tekintetek mérik fel az idegen arcot — nagy a nyüzsgés. Mindenki hazajött az ünnepre: a bocherek a távoli jesivákból, az öthónapos szemeszterre elszegődött tanitók, de főleg a munkásfiuk, a bukovinai trikotázsüzemekből, az erdélyi fatelepekről, az asztalos-, timár- és pékmühelyekből.

A Pollák-féle vendéglő előtt csoportosulás: egy 80 és körüli aggastyánt vesznek körül. Kaftános, chaszid zsidó az illető, és a félünnepeknek megfelelően, strájmli van a fején. Ruházkodása, arckifejezése és meglepően élénk szeme után itélve, rabbinak látszik. Beállok a gyürübe és figyelek. Pillanatok mulva forog velem a világ: a rabbi kinézésü chaszid bácsi, nyilt utcán a szabad ég alatt a cionista szervezet sékeljét árulja.

Ámulatom annál nagyobb volt, mert a zsidók áhitattal csüggtek a bácsi szavain és versenyeztek azon, ki jusson előbb a sékel birtokába.

Később megtudtam, hogy Reb Bencion Fisch — mert ez volt a bácsi neve — tulajdonképpen a „haza bölcse", aki ebben a mintegy 3500 zsidó lelket számláló községben abszolut tekintélynek örvend. Reb Bencion több mint 60 éven át magyarázott, tanitott és egyéni példát mutatott a községben. Döntő szerepe volt a borsai zsidók szellemi arculatának a kialakulásában — amit alább részleteiben is igyekszem felvázolni.

A KOSZOVI REBE BÉKÉT AKAR

Máramaros megye 1728 január 8-án a zsidók összeirásáról szóló kimutatást készitett és terjesztett felettes hatóságaihoz. A 9716 négyzetkilométeres kiterjedésü megyében 371 zsidót találtak. Noha ebben az összeirásban Borsát nem emlitik, a chaszid folklórirodalom révén tudjuk, hogy itt is laktak zsidók. Barangolásai során — ami az összeirás idejére esett — Bál Sém többizben járt Borsán, legelső tanitványa ugyancsak borsai volt, annak a Kice nevü özvegynek a fia, aki a havasi zsiványokkal cimborált. Ez a fiu, akit a parasztok Lupu luj Kiciszнek neveztek, mesterével együtt elkerült Podoliába és halhatatlanságra tett szert. Nevét és működését megörökitették a chaszidizmus bibliájában, a „Sivché Hábál Sém" cimü müben, ahol Reb Wolff Kicisz néven előkelő helyet foglal el a chaszid apostolok diszes galériájában.

Száz évvel később a hivatalos statisztika már 250 zsidót tüntet fel Borsán, ami abban az időben tekintélyes szám. Más forrásból az is tudomásunkra jut, hogy a koszovi Hágerdinasztia által bekebelezett hitközség békéjét belső háboruskodás dulta fel. Fennmaradt ugyanis Reb Chájim Koszover levele, amelyet az általa ujonnan kinevezett sakter, bizonyos Reb Cvi mutatott be a borsai zsidóknak. Levelében a rebe előbb hivei lelkére köti, hogy gondoskodjanak a sakter megélhetéséről, majd igy folytatja: „Teljesitettem óhajotokat, ezért hassatok oda ‚hogy legyen béke".

A két világháború között ebből a szempontból Borsán ideális állapotok uralkodtak, ami az ottani zsidók toleráns szemlélete és nagyvonalusága mellett annak tudható be, hogy a község 1930-ban a Vasgárda támadásainak pergőtüzébe került.

De erről — majd később.

SZOMORU STRÓFA A CSODATEVŐ KAMÉÁRÓL

Nem tudjuk, mennyi ideig éltek Borsán háboritatlanul a zsidók. A 19-ik század elején a települők között jómódu galiciai zsidók is voltak, akik kereskedni jöttek ide. De nemsokára a mezőgazdaságra vetették magukat, felfedezték az addig kihasználatlan havasokban rejlő értéket. Néhány ember gyors gyarapodása szemet szúrt és megszületett a vád: a zsidók nyilván nem birkán és gyapjun, brinza-készitésen és faúsztatáson szedték meg magukat, hanem a közeli és a kincstár tulajdonában lévő Borsabánya munkásaival szövetkeztek és megvásárolják tőlük a lopott aranyat.

A hatóságok nem inditottak vizsgálatot, hanem igaznak ismervén el a vádat, a zsidók kiüzését határozták el.

Kétségbeesésükben a borsai zsidók küldöncöt menesztettek a csodatevő hirében álló Reb Mendeléhez, a rimanovi Szenthez, aki a kvitli olvasása után csodálkozva fordult a küldönchöz: „Nem értem, mit akarnak a hatóságok? Hiszen Borsabányán nincs is arany!"

A Szent ember kámeát irt és megparancsolta, hogy helyezzék azt el a templom frigyszekrényében. Azt is megüzente a borsai zsidóknak: Ezután ne féltsék sem a templomot, sem a hiveket, mert a kaméa Isten oltalma alá rendeli őket. Védeni fogja úgy a templomot, mint a zsidókat, mindaddig, amig a gálutnak vége lesz.

Az illetékesek közben meg állapitották, hogy a bánya kimerült és a munkások nem azért szolgáltattak be kevesebb aranyércet, mert a hozadék nagyrészét a zsidóknak adták el, hanem, mert alig bányásztak már valamit. Borsabányán végleg megszünt az aranytermelés. Ezzel egyidejüleg visszavonták a kiutasitási végzést és a zsidók megmaradhattak otthonaikban.

Mondanunk sem kell, hogy a borsai zsidók a gezéra elháritását a csodatevő kaméának tulajdonitották. Az első világháborúban történt esemény még megerősitette őket ebben a hitükben. Abban az időben ugyanis a Kárpátokban állomásozó német katonák az 1800-ban épült érdekes fatemplomot istállónak rendezték be. Feldarabolták a padokat, az imazsámolyokat, sőt a frigyszekrényt is. A háború után a hitközség hozzáfogott a templom restaurálásához és ekkor egy jászolból előkerült az a darab deszka, amelyben a kaméát helyezték el.

A legenda ennél a pontnál még nem ért véget. A restaurált templomban nem tartottak rendszeres istentiszteleteket, csak évente kétszer gyültek össze a hivek, mégpedig pészách és szukot utolsó napján, hogy a halottaikról tartott Mázkir során, Reb Mendele lelkiüdvéért imádkozzanak. 1940-ben a kaméa titokzatos módon eltünt, amit a borsai zsidók aggasztó jelnek vettek. Néhány hónappal később valóban megkezdődött a katasztrófa. Kadicsfalvi felsővisói szolgabiró egyéni akciót kezdeményezett, 38 borsai zsidó családot — köztük olyanokat, akiknek már a nagyapjuk is ott született — külhonosoknak minősitett. A szerencsétleneket, gyalog és élelem nélkül, a Csizla völgyén át a havasokra terelték, ahol nagyrészük már az első napokban, még mielőtt Galicia földjére értek volna, elpusztult.

Huszonöt évig nem hallottunk a kaméáról. Néhány hónappal ezelőtt váratlanul felbukkant Izráelben, — egy új olé birtokában. Az ő engedelmével készült a mellékelt fényképfelvétel.

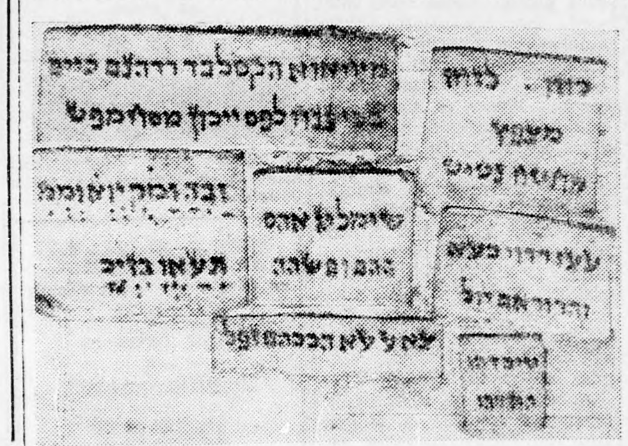

A RIMANOVI SZENT KAMEAJA

„... amely a gálut végéig volt hivatva megvédeni a borsai zsidókat, — de 1940-ben titokzatos módon eltünt..."

REB MENDELÉT MESSIASNAK NYILVÁNITJÁK

A szigeti származású Grünwald Leopold rabbi, aki a század elején kezdte el rendszeresen tanulmányozni a máramarosi zsidók történetét, „Zichron Lárisonim" (Szatmár, 1908) cimü müvében megállapitja, hogy Máramarossziget és Huszt után, Borsa volt sorrendben a harmadik máramarosi hitközség, amely rabbit kapott. Reb Eizik volt az illető neve, és sógora, Reb Mendel Stern szigeti rabbi jóvoltából jutott az álláshoz. Valószinü, hogy a mult század huszas éveiben került Borsára.

Reb Eizik működése csendben telt el. Tulajdonképpen azt sem tudjuk, mi volt a vezetékneve, mikor halt meg, mit véstek a sirkövére. Annál viharosabb volt Reb Jákov Hers Waldmann élete, akit 1855-ben választottak meg borsai rabbinak.

Ebben az időben Borsa népes hitközség volt, mert egy korabeli responzum tanusága szerint, „a régi bét-hámidráson, a templomon és az új bét-hámidráson, valamint a klauzon kivül még néhány állandó jellegü minján-hellyel rendelkezett". Waldmann rabbi, aki Királyhelmecről került Borsára, kiváló tudós hirében állott. Első ténykedéseként jesivát alapitott, hogy ilyen formán emelje a máramarosi zsidók magasnak éppen nem mondható kulturális szinvonalát.

Több mint száz év távlatából különösnek tünik ez a háborúskodás. A dolgok megértéséhez tudni kell, hogy Reb Chájim Koszover 1854-ben történt elhalálozása után a borsai zsidók maradék nélkül a cádik legkisebb fia, Reb Mendele mellé szegődtek, aki Wizsnicben verte fel szállását és új dinasztiát alapitott. A fiatal cádik a veje volt Reb Szrulcse Ruzsinernek, akit a hivek a Dávid házából való királyok utolsó sarjának tekintettek. A borsai zsidók nyilván úgy gondolták, hogy a házasság révén ezek a monarchikus jogok az ő mesterükre szálltak, ezért egy szép napon Reb Mendele Wizsnicert Messiásnak deklarálták és az erről szóló határozatot a hitközség jegyzőkönyvébe is beiktatták. Kabbalisztikus magyarázatban sem volt hiány: Reb Mendele müvének cime: „Cemách Cádik" — a „cemách" szó számértéke (138) pedig egyenlő a „menáchem" értékével.

Amikor Waldmann rabbi tudomást szerzett a történtekről, magából kikelve tiltakozott. Hol Messiás? Ki Messiás? Hiszen ez közönséges bálványimádás! Bárki meggyőződhetik erről, csak fel kell lapoznia Rámbám vonatkozó kötetét.

A hitközség és a rabbi között nyilt harcra került a sor. A vezetőség első dolga volt, hogy felmondott a rabbinak, majd bojkottal és átokkal fenyegették meg azt, „aki a jövőben rabbinak meri titulálni, aki peres üggyel, vagy háláchikus kérdéssel járul eléje". Ugyan akkor elkezdték bosszantani, zaklatni és gyötörni. Egyetlen céljuk volt, hogy mielőbb tünjön el Borsáról.

A borsai gyalázat hire országszerte felháborodást keltett. Különböző oldalakról kezdték ostromolni a wizsnici rebét és követelték tőle, hogy borsai hiveit birja emberséges belátásra. Az ő utasitására rabbinikus biróság ült össze, amely fényes elégtételt szolgáltatott Waldmann rabbinak. Élete végéig Borsán maradt. Halála után idősebb fiát, Reb Mose Waldmannt rabbiülnöknek választották meg.

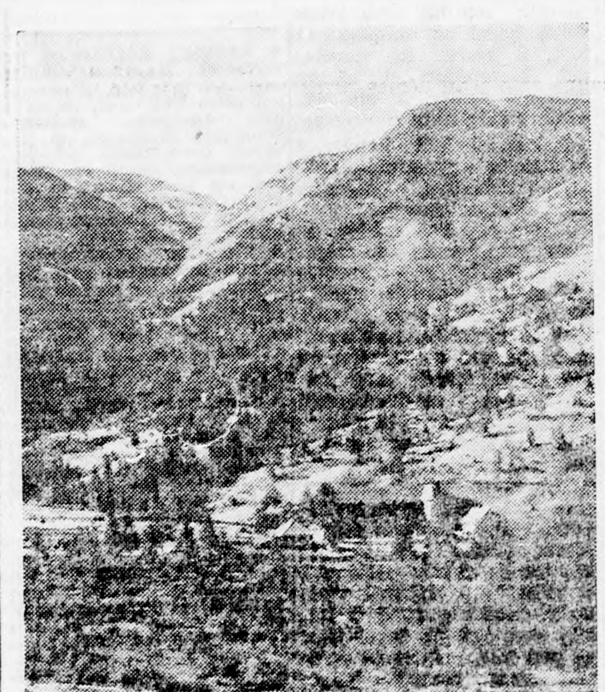

BORSAI TAJ

„MINDEN A RÖNK KÖRÜL FOROG..."

A máramarosi zsidóság fejlődésével kapcsolatban a mult század második felét nyugodtan nevezhetjük a fellendülés korszakának. Ez a megállapitás Borsára is vonatkozik, mert 60 év alatt a zsidók száma a hatszorosára duzzadt: 1891-ben a hivatalos statisztika már 1432 zsidó lelket tüntet fel. A 7 ezer lakosú Borsa lett az ország legnagyobb községe. A század végén már volt postával egyesitett távirö-hivatala, postatakarékpénztára és „ércekben bővelkedő, igen nagy kiterjedésü községterülete".

Ebben az időben épült ki a vasút (a Visóvölgy-Borsa közötti szakasz csak közvetlenül az első világháború előtt készült el), az osztrák-magyar monarchia piacain keresett cikk lett a máramarosi épületfa, a gyapju, a havasi turó, a hizott ökör. A havasi levegőn nevelkedő és a természettel barátkozó, egészséges és izmos borsai zsidókat főleg a faipar vonzotta. Innen kerültek ki az országoshirü fuvarozók és fuvarozási szakértők, gátter- és cirkula-munkások, valamint a szortirozók. A helyzet később sem változott. A huszas évek végén ‚első borsai látogatásom alkalmával, Reb Mose Moskovics, a község gazdasági helyzetét igy jellemezte: „Alc drájt zich arum'n klee'l." (Minden a rönk körül forog.)

A század végéről két epizódot kell feljegyeznünk: Reb Pinchesz Háger borsai letelepedését és a „M'láve D'málká" nevü asztaltársaság megalakulását.

Reb Pinchesz a vizsnici rebe fia volt. Apja, a lelki depresszióra hajlamos Reb Burech Wizsnicer korai halála után került Borsára. Minthogy a belzi udvarba nősült, kapcsolatai voltak a Teitelbaum dinasztia korifeusaihoz. Azzal a miniszteri rendelettel szemben, amely a Háger-család tagjait örök időkre kitiltotta Magyarország területéről, ez utóbbiak jóindulata biztositotta számára a zavartalan életet. Nem is volt ok a féltékenységre, mert a borsai udvar nem vonzott tömegeket.. Reb Pinchesz később Szigetre költözött, itt élt csendesen a deportálás előtti napokig. 1965 telén, majdnem 22 évvel a halála után exhumálták és Bné Brákban helyezték örök nyugalomra. Fia, Reb Álter, aki Borsán a hivatalos rabbiállást töltötte be, Auschwitzban pusztult el.

A „M'láve D'málká" nevü asztaltársaságról a borsai zsidók már 40 évvel ezelőtt sem beszéltek szivesen. Azt sem sikerült megtudnom, mennyi ideig működött. Erre a társaságra, amely a maga módján szolgáltatott igazságot, jobban ráillett volna a „maffia" elnevezés. A cél érdekében emberei az erőszaktól sem riadtak vissza. Enyhe figyelmeztetésül leszedték a szekér-kereket, vagy felgyújtották egy kalangya szénát. Ha az illető nem puhult meg, reggel az istállóban elnyúlva találta jószágát...

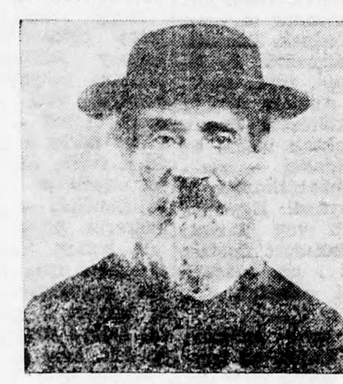

REB BENCION FISCH

A cionista eszme borsai apostola

ECSETVONÁSOK REB BENCION FISCH PORTRÉJÁHOZ

A századvégi állapotokat vizsgálva ‚az embernek az az érzése ‚hogy a chaszid misszionáriusok Borsán csak félmunkát végeztek... Nahát a zsidók átvették az új szokásokat, magukra öltötték a strájmlit és a kaftánt, a poézis nem ejtette meg őket. A havasok embere, akit a zord természet ezer ravaszságra oktat, ünnepnapokon sem álmodik és a csodából is csak azt fogadja el, ami cserzett lelkének leginkább megfelel...

A változás — évtizedes, kitartó munka eredménye — Reb Bencion Fisch nevéhez füződik. Ő tudatositotta a borsai zsidókban, hogy a szellemi értékek felette állanak a birkának és a rönknek. Az ő befolyására a borsai zsidók jesivákba kezdték küldeni fiaikat. Divat lett, hogy jómódú zsidó a leányát talmudikus tudományokban jártas fiatalemberhez adja, a fiatalokat évekig a házban tartja és gondoskodik szükségleteikről.

Reb Bencion Fisch, aki mintegy száz évvel ezelőtt, valahonnan az Ermellékről került Borsára, rönköt manipulált, mint a többi, de nem hajszolta a pénzt. Télen, az esti ima után, a heti szidrát tanitotta és miközben beleszőtte magyarázataiba a Szentföld iránti forró vágyakozással teli chaszid legendákat, az erkölcsi tanulságokat is kidomboritotta.

A pozitiv zsidó vonalon álló Reb Bencion a héber sajtó hasábjain polemizált az asszimilációt hirdető lengyel- és orosz-zsidó felvilágosultakkal. Jómaga a Chovevé Cion mozgalommal rokonszenvezett és nyomban Herzl fellépése után — hozzászegődött. Évekig levelezett vele. Ő volt az első zsidó Máramarosban, aki megváltotta a cionista sékelt és ismerősei körében igyekezett terjeszteni.

Szerénységére jellemző, hogy könyveit névtelenül adta ki. Igy például „**Mislé cháchámim**" cimü könyvében, amely 1908-ban jelent meg Máramarosszigeten és a világ folklor-tárából összegyüjtött és héberre forditott mintegy 3000 aforizmát tartalmaz, csak azt tünteti fel, hogy „megrendelhető Jechiél Fisch, Terebesfejérpatak, Máramaros megye cimén", — akiről tudjuk, hogy a szerző legidősebb fia volt.

Reb Bencion Fisch, aki patriarchális kort ért el, a harmincas években Margittán lakó legkisebb fiához költözött. Borsai hivei és tanitványai, akik közben alijjáztak, nem feledkeztek meg róla: 1939 tavaszán arról értesitették, hogy certifikátot szereztek neki. Kérték, hogy alijjázzon és ők életevégéig vállalják ellátását. A 93 éves aggastyán megható levélben válaszolt. „Noha koromhoz képest — irta — kitünő egészségi állapotnak örvendek, igy például bot nélkül járok és szemüvegre sincs szükségem, nem birok megválni fiamtól és unokáimtól. Az a kérésem, hogy szerezzetek nekik is beutazási engedélyt és akkor mindannyian azonnal útrakelünk. Ennek a megoldásnak előnye van, mert alijjázásom után is fiam és unokáim gondoskodnak majd rólam."

Közben kitört a háború és az akció megfeneklett. Reb Bencion Fisch 98 éves korában került Auschwitzba és a gázkamrában lehelte ki nemes lelkét.

(Folytatása — pénteken)

Idejében készitse elő külföldi utazását!
Mindenki igényének és anyagi lehetőségének megfelelő társasutazások repülőn és hajón:
EURÓPÁBA ★ SKANDINÁV ORSZÁGOKBA ★ USA-ba ★ TÁVOLKELETRE
Látogasson ezidén MAGYARORSZÁGRA:
(gyógyfürdők: Lukácsfürdő, Héviz, Balatonfüred, Hajduszoboszló; nyári szabadegyetem, — atlétika Európa Bajnokság —; nászutasoknak rendkivüli kedvezmények)
CSEHSZLOVÁKIA világhirü gyógyfürdőibe:
Karlsbad, Marienbad, Pöstyén.
ROMÁNIA ★ BULGÁRIA ★ SZOVJETUNIÓ
FÖLDKÖZITENGERI társas hajókirándulások.
LONDONI FUTBALLVILÁGBAJNOKSÁGRA
egyéni és csoportos utazások
Bármilyen utazási ügyével forduljon bizalommal
CITOUR
utazási irodához,
T.A., BRENNER 2.
(Allenby sarok)
Tel: 625959, 611755.
IBUSZ izráeli képviselete! **Magyarul beszélünk!**

Keresztrejtvény 1589

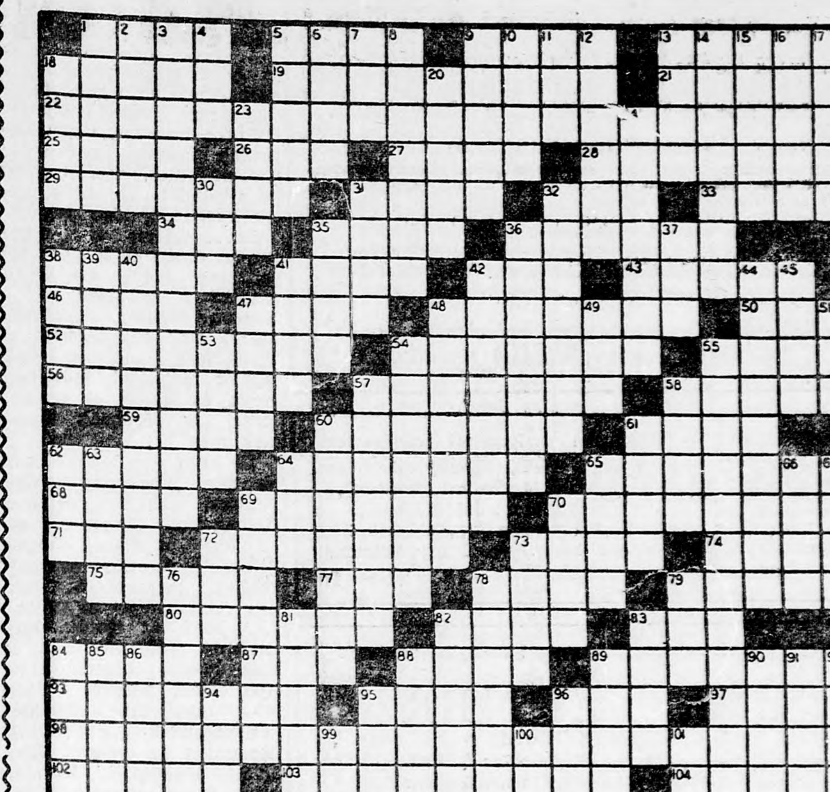

Vízszintes: 1. Moro olasz miniszterelnök keresztneve. - 5. Magyar iró. 9. Ékezettel, mértani test. 13. Olasz festő (1483—1528). Raffael sokat foglalkoztatott segédje, nagy ügyességgel utánozta mesterének technikáját. — 18. A Homerosz hösköltenényében szereplő Trója város másik neve. 19. Több tételes, rendszerint vallásos hangulatú drámai elbeszélő zenei mü énekkarra, magánének - szólamra és zenekarra. 21. .... Fournier, francia iró (1886—1914). 22. Descartes, tizenhetedik századbeli francia filozófus alaptétele, 19-ik kockában duplahangzó. — 25. Olaszországi folyó. 26. Ausztráliai futómadár, keverve. — 27. Tenger németül. 28. Drámai hősnő. 29. Kinos, feszélyező. 31. Leng betüi keverve. 32. Gyökerei. 33. Á.T.S.K. 34. Jövendőbeli. - 35. Ibsen-dráma. 36. Nem ijed meg a saját árnyékától. 38. Másolat. 41. Fedél. - 42. K. A. H. 43. Papi illeték, dij, bizonyos magánérdekü szertartások elvégzéséért. 46. A folyékony arany. 47. A kvarc népies neve. 48. Cirkuszi bohóc. - 50. Elektrokardiogram röviditése. 52. Módszertan. 54. Az összes árnyalatok és szinek kölcsönös viszonya egy sok szinü müvészeti alkotáson. 55. Idegcsillapitó. - 56. A cséplőgép. 57. Erős altatószer, fehér, keserü, kristályos vegyület. — 58. Ékezettel hokedli. — 59. G. L. N. G. 60. Ékezettel ritka, nem mindennapi jelenség. 61. Aki a szentenciát kimondja. 62. Vissza: körülbelül hatvanezer főnyi polinéziai nép Uj-Zélandban. 64. Törvényelé hiv (például tanuként). 65. Afrikai állam. 68. Tönkretesz. 69. Vissza: vizmérték. 70. Elektromágneses hullámok jelenlétének kimutatására vagy irányitására szolgáló, a rádiózásban és a távközlésben is használt eszköz, szerkezet, eredeti angol fonetikával. 71. Héber szegénység. 72. Ékezettel átvitt értelemben szigorú erkölcsü, feddhetetlen jellemü ember. 73. Közkatona. - 74. Román néptánc. 75. Népkissebbség a Szovjetunióban. 77. Gyógyithatatlan betegség. 78. Autó része. 79. Minerálium, utolsó kockában duplahangzó. - 80. Mütétet végez. 82. Idegen női név. - 83. Magánhangzótlan lábrész. - 84. Niels ..... elhunyt dán elméleti fizikus, résztvett az atombomba előkészitő munkálataiban. - 87. O. E. T. 88. Béta betüi keverve. 89. A görög mondában Laios thebai király fia, aki idegenben felnöve, megvalósitotta a félt jóslatot: apját megölte, anyját Jokastét feleségül vette. — 93. Vissza: egyetemi kórház, amely a tudományos kutatómunka szolgálatában áll. 95. Borjú. 96. Romániai folyó. 97. .... veritas. 98. Két szó: 1) a kormoránfélék egyik neme, halászatilag káros úszómadár; 2) beteges, leküzdhetetlen lopási hajlam (O = Á). - 102. Vágyakozó. 103. Mesebeli ország. 104. Az övezet. 105. Héber első. 106. Ékezettel, héber futás. 107. Angol és amerikai hosszmérték fonetikusan. — 108. ....-up, az arc kikészitése.

Függőleges: 1. Francia tehát. 22. Svéd botanikus (1707—1778). A növények és állatok rendszerezésének megalapitója. 3. Homályos, kétértelmü beszéd, a legrégibb görög jóshely nevéről. 4. O.N.O. 5. Kedves kis erdőlakó. — 6. Hegycsúcs. 7. Rendőri portyázás fele. 8. A jövő energiája. 9. Kollektiv mezőgazdasági szövetkezetnek a Szovjetunióban, a kolchoz mozgalom idején általánossá vált egyik formája. - 10. Német sör. 11. Vissza: hegedü része. 12. Mükedvelő. 13. Ékezettel, a fácánfélék indiai faja, díszmadár. 14. Több irányba való szétválás (például vasútvonalé). 15. Túloz, harmadik kockában duplahangzó. - 16. Kison betüi keverve. 17. Peru egykori uralkodóinak cime. 18. A valóságnak megfelelő. 20. Svájci óramárka. 23. Szibériai folyó. 24. 1946-ig olasz tartomány Venezia Giuliaban, 1946 óta egy része Jugoszláviához került. 30. Mindennek van. 31. Ének. 32. Ázsiai állam fővárosa (A = E). - 35. Oroszországi folyó. 36. Étolajból, tojássárgájából, különféle izesitő anyagok hozzáadásával készült hideg mártás. 37. ...pper, versenyóra. 38. Falusi megszólitás. - 39. Vissza: jasszos munka. - 40. Dél-Amerika déli része, Tüzföld nélkül, Argentina és Chile határán. 41. A kövér ember álla. - 42. Vízben oldhatatlan, nehéz fehér por; gyógyszerül használják. — 44. Puskin mellett a legnagyobb orosz romantikus költő (1814—1841). 45. Állatok fekhelye. 47. Király angolul. 48. Orosz zeneszerző „Igor herceg" opera (1833—1887). 49. Z. I. L. 51. Orosz bombázó tipus keverve. - 53. Mind betüi keverve. - 54. Vissza: kormány, a miniszterek összessége (K = T). 55. Holland zsidó filozófus (1632—1677). Metafizikájának alapja a szubsztancia fogalom, e szerint Isten a természettel azonos egyedüli szubsztancia, teljes név. 57. Teng, tengődik. 58. Francia felség. 60. Nagybetüs hirdetmény, ékezet felesleges. 61. Korlátolt. - 62. Tejtermék. - 63. Destruktiv munkát végez. 64. Baj, baleset mássalhangzói. 65. Ékezettel kétéltü. 66. Idegen női név. 67. Ékezettel direkció, utolsó kockában duplahangzó. 69. Dicsfény, fénykoszorú. 70. Szárazdajka. 72. Isten szolgája. - 73. Hires magyar cigányzenész-család. 76. Forróégövi országokban különösen az USA délkeleti részén pusztitó, viharos forgószél (O = Á). 78. Ütőhangszeren játszani. 79. Átkoz ellentéte. 81. Az egyetem és néhány más főiskola vezetője. 82. Női név. - 83. Európai államfő.. 84. Világhirü mulatt táncosnő. 85. A zsiráf-félék egyik faja. A Kongó vidék őserdeiben él. 86. Nevezetes. 88. A pápa hármas koronája. - 89. Ékezettel tüz lokalizálása. — 90. A karthagóiak római neve. - 91. Olasz tartomány és székhelye. 92. S. A. A. A. — 94. Szentkép, ékezet felesleges. 95. Vissza: a dollár századrésze. 96. Vissza: kenyér formája. 99. ...nio, vélemény. 100. E. C. N. 101. ...aliga, puliszka.

★

Nyereménykönyv:
Himmler Márton:
Igy néztek ki a magyar nemzet sirásói.

UJ KELET REJTVÉNYPALYAZAT SZELVÉNY **1589**

Név: ....

Cim: ....

AZ 1586. SZ. KERESZTREJTVÉNY MEGFEJTÉSE

Vízszintes: 1. STROBL ALAJOS. 13. SURINAME. 25. KASZINÓ. 38. NAIROBI. 45. ATLANTI CHARTA.

Függőleges: 1. SZKIZOFRÉNIA. 7. LIRAI. 11. SEMIRAMIS IMA. 22. ENERVÁLT. 36. TABU.

LEVELEK A SZERKESZTŐHÖZ

Az áskeloni temető állapotáról

Több áskeloni ismerős nevében irom ezeket a sorokat, akiknek elhunyt hozzátartozói is az itteni temetőben nyugszanak. A legszentebb és legfájóbb esemény mindannyiunk életében, amikor a temetőbe kimegyünk. A napokban nehéz szivvel mentem ki megboldogult férjem sirjához. A temető kapuján belépve, megdöbbentő látvány tárult elém. A sirok alig látszanak ki az embermagasságra nőtt gaz tömegéből. A nehezen fellelhető sirdombhoz érve a fájdalmon kivül a harag lett úrra rajtam. Gyorsan nekifogtam és amennyire birtam két kezemmel tisztitottam meg a sir körül felburjánzott gazt.

Önkéntelenül is a rákoskeresztúri zsidó temetőre gondoltam, ahol megboldogult édesapám nyugszik. Valóságos ligetté, parkká varázsolták annak idején azt a sirkertet, ahol a sirokon pompázó virágokon kivül olyan rend és tisztaság van, hogy az párját ritkitja. Milyen megdöbbentő kontrasztként hatott számomra most az áskeloni temető.

Ugy érzem, hogy mindez az itteni irijá és Chevra Kadisa megengedhetetlen eljárásának a következménye, amely ellen mi sürgősen orvoslást kérünk. Bizonyára minden hozzátartozó szivesen hozzájárul anyagilag is ahhoz, hogy rend és tisztaság uralkodjék az áskeloni temetőben.

Friedlender Judit
Askelon.

Dr. Cvi Zehávi könyvének megjelenése alkalmából

Kár, hogy dr. Cvi Zehávi most megjelent könyve nem előbb iródott, hogy annak tanulságait Ben Gurion is levonhatta volna. Köztudomású ugyanis, hogy ő ugyanúgy, mint sok hive, a herzli cionizmust nemcsak degradálták, de dezavuálták is. A könyvvel kapcsolatban meg kell állapitani, hogy Herzl Tivadar a cioni eszme előbbi hiveitől eltérően nemcsak hirdette az elvet, de cselekedett is.

Ami viszont a magyarországi zsidóságot illeti, azzal kapcsolatban asszimilációról nem lehet beszélni. Asszimiláció alatt azt a folyamatot értjük amikor egy alacsonyabb kultúrfokon álló népcsoport a nálánál magasabb fokon élő népbe olvad bele. A magyarországi zsidóságnál ez a lehetőség nem állott fenn, mert környezete nem állott nálánál magasabb kultúrfokon. A magyarországi zsidóság asszimilációja egyszerü népi öngyilkosság volt.

Legjobb példa erre a jelenleg Izráelben élő magyarországi zsidóság. Ennek a népcsoportnak van a legkevesebb zsidóságtudata. Csak a Habsburg uralom idejében divott szervilizmusa maradt meg. Dacára annak, hogy Herzl, Nordau és sok más cionista vezér Magyarországról származtak és a cionista gondolatnak néhány kiváló hordozója él az országban, akik magyar nyelvterületről származnak. Ezek a kivételek azonban csak erősitik a szabályt és azt a tényt, hogy a magyarországi zsidóság az össz-zsidóságnak valóban az elszáradt ágát képviseli.

Péteri Lipót, Jeruzsálem.

A piaci árusok mérlegének az ellenőrzése

B. lapjuk által szeretném felhivniaz illetékesek figyelmét arra, hogy a tel-avivi Kármel-suk és ezen kivül a Táchána Merkázit körüli árusitó bódék mérlegeinek nagyrésze nincsen rendben és hogy a hamis méréssel egyes árusok szántszándékkal kárositják meg a vevőket. Volt rá eset, hogy egy kiló almából 20—25 deka hiányzott. Egy esetben megpróbáltam a mérleget ellenőrizni, de akkor az illető árus indignálódva tiltakozott ez ellen. Hogy lehet az, hogy az árusok mérlegét az illetékes hatóságok nem ellenőrzik? Ha lehetőleg naponkint meglepetésszerü ellenőrzést folytatnának az egyes piacokon, biztosan megszünne a vevőknek ilyen módon való megkárositása.

G. P., Bné Brák

AZ **IKKA** örömmel **közli:**
hogy a pészáchra felvett megrendeléseket (3. sz. lista)
már április 1-én kiosztották Budapesten.

MEGRENDELŐHELYEK:
JERUZSÁLEM: Vajda Jolán (helyettese Boros Sándor) található a Sova kávéházban (félemelet). d. u. 5—7-ig. Hisztadrut-utcai Hisztadrut épületben
TEL-AVIV: G. Kemény, Ben Jehuda 27., I. emelet, d. e. 10—12 és délután 5—7 óra között. Telefon: 55052.
HAIFA: Léber ékszerüzlet, Nordau 21., délután 4—7 óráig.
Levelezést kizárólag: G. Kemény, Tel-Aviv Ben Jehuda 27., cimre kérünk.
IKKA az egyetlen vám- és minden egyéb költségtől mentes küldési lehetőség.

ÉRTESITÉS! — Férfiruha szalonomat áthelyeztem.
INDIG DÁVID T.-A., Allenby 32., I. em. (Mugrábival szemben), telefon: 58572.
A megnyitás alkalmából, minden rendelésnél 10% engedmény, (1966 május 15-ig.) — Nagy választék divatos szövetekben.
חג שמח

Megérkeztek a legújabb tavaszi és nyári modelek
ÉVA TERNER
HAUTE COUTURE
Tel-Aviv Hess-u. 14., telefon: 623801.
Kíván kedves vevőinek és ismerőseinek
חג שמח

KOVÁCS EDITH
budapesti és bécsi dipl.
a közismert kozmetikai szalon — arckezelés és villamos hajeltávolitás
Kikár Habima 2. **TEL-AVIV** Telefon: 222930.
kiván i. t. pácienseinek és barátainak חג שמח

MÉSZÁRSZÉK ÉS FELVÁGOTTÁRU ÜZLET
BOBBY
TEL-AVIV, SUK HÁKÁRMEL 58.
Naponta friss, legjobb minőségü húsok.
Finom szalámifélék.
T. vevőinknek és barátainknak חג שמח

Látogasson el az új nőidivat üzletbe
REICHMANN
RAMAT-GAN, BIALIK-U. 46.
Exkluziv modelek ★ Fürdőruhák
Fehérnemű és kötöttáru
T. vevőinknek és barátainknak חג שמח

SHILO BUTOR
TEL-AVIV, HAJARKON-U. 52., ALLENBY SAROK
Telefon: 59574.
Árusitás közvetlenül a gyárból, 10 százalék lefizetése ellenében, a fennmaradó összeg 24 havi részletre.
Legmodernebb stilusú és elsőrendű minőségű bútorok
T. vevőinknek, rokonainknak és jóbarátainknak חג שמח

Most szerezze be **bútorszövet** szükségletét régi, vagy új bútoraihoz, stylbútorához, most érkezett, külföldi, legujabb divatu gobelin-brokát szöveteinkből. — Dús választék belföldi szövetekben, minden kivitelben. חג שמח
SPITZER Tel-Aviv, Merkáz Miszchári 15., Jaffa, Bustrus-utca 6.

Megérkeztek a tavaszi divatujdonságok az elismert
ELISHEVA
NŐI DIVATÁRUHÁZBA
Tel-Aviv, Ibn Gvirol 139. ★ Telefon: 244893.
חג שמח

Bélyeggyüjtők!
VESZEK - ELADOK BÉLYEGGYÜJTEMÉNYEKET - Izráel és az egész világ.
Forduljanak bizalommal a régi bélyegházhoz:
MARCO MARTIN
TEL-AVIV, Allenby 32., telefon: 59688.
(Mugrábival szemben.)

BUKAREST
ÉTTEREM
Smilovici (Olteni) és Juliusz Idelovici
T.-A., BEN-JEHUDA 215.
Specialitások:
FLEKKEN
HALÉTELEK
ZÓNA
VÁLOGATOTT ITALOK

Az óra hatot kakukolt...

(ELBESZÉLÉS) Irta: **Boros György**

A fiatalsszony közönyösen, apatikusan hallgatta dr. Kovácsné beszámolóját. — Mintha nem is hozzá intézte volna szavait, hanem egy harmadikhoz, egy idegenhez, a sérült lábu asztalhoz, vagy a leszakadt, lógó függönyhöz... „Mint egy nyitott zsilip, amelyből langyos szózuhatag zúdul alá és én úszom a felszinén..." Az asszony sebesen pergő beszédéből csak egy mondat ragadt meg elméjében. Csak ezt a mondatot tudasította agya és hatoit el értelméhez: „A böröndök nincsenek meg"...

De ezen sem lepődött meg és nem csodálkozott. Csak reflexei müködtek gépiesen, önmaguktól, függetlenül akaratától: pupillája kitágult, tekintete a mély szemgödrökben megrebbent, mint egy riadt madáré és zsibbadtság járta át testét. Öntudatlanul felsóhajtott. A lemez, az élő gramofonon, könyörtelenül pergett tovább:

— Tudod, drága Terikém, mindenünkből „kizabráltak" bennünket az oroszok. Kiraboltak bennünket... Ki mert volna nekik ellentállni? Mama meg én? Két asszony? „Ha moccanni merünk: „kaput" —" mondták... Hárman voltak és minden értékes holmit összeszedtek a lakásból. Mindent. No és persze, a ti két böröndjeiteket is... — hadarta az asszony sirva, tördelve kezeit.

Ólmos fáradtságot érzett tagjaiban. Jó volna lefeküdni, elnyúlni, aludni. Mély álomba merülni, amely, mint egy vastag vattapaplan betakarja az embert és elszigeteli a világtól. Amely alatt nem hallani a monoton sirámot, szenvedésről, háborúról, „ruszkikról". És böröndökről...

„A ti böröndjeiteket is elvitték..."

Érdekes, Péter tudta, sejtette: „Vagy visszakapjuk a dolgokat Kovácséktól, vagy nem!" És ő haragudott a gyanusitásért: „Hogy tételezel fel ilyesmit a barátnőmről? — mondta, duzzogva. Fájt az ura indokolatlan gyanuja. Olyan szurást érzett akkor is a mellében, mint most, hirtelen, amikor felfogta, hogy az utolsó értékeik is elvesztek. A rátört érzés megdöbbentette. Hogyan? Már ez is fájhat?... Ósdi, öreg holmik, emlékfoszlányok a multból, görcsös ragaszkodással összegyüjtött s megőrzött lim-lomok elvesztése éppúgy fájhat, mint Mami elvesztése?... Aki — egy illemtudó öregasszonyhoz illően — halkan, finoman kiosont az életéből? Hogyan lehet összemérni két bőrönd értékét, a zuhanó bombák dübörgésében, a nyikorgó nyilascsizmáktól való rettegésben, a pincében bujkáló halálfélelmében megállt sziv értéke között-...

„A ti böröndjeiteket is elvitték"... — kalapálta a vér dobhártyáján.

Mi is volt bennük?... Péter két legjobb öltönye. A sötétkéket az esküvőnkre csináltatta. Az ő két elegáns ruháját is beletették. Ő nem akarta. Péter ragaszkodott hozzá: „Kicsikém, képzeld el, hazajövök szabadságra, el akarlak vinni valahová és a feleségemnek nincs mit felvennie? Talán ebbe, a vacakba, ami rajtad van, menjünk a Royálba?"... Mindig olyan bolondos volt. Még akkor is viccelt, amikor felvarrták a zsidó csillagot: — „Kisbolondom, ne sirj, ez egy kitüntetés. „Pour le mérite"... Ordó, de nem bordó — sárga. A sárga becsületrend. Asszonyom, lovaggá ütöm Szálasi nevében..."

Igen, berakták Mami damasztabroszait is. És a slingelt ágynemühuzatokat. Mami halotti ruháját is (Nem lett szüksége rá.) A családi fényképalbumokat, iratokat, leveleket. A két kristályvázát (Feri bácsi küldte nászajándékul, Londonból) a porcelánokat, a kávés szervizt a vitrinből, a két ezüst gyertyatartót. Apa diplomáját, kitüntetéseit: Signum Laudisát az első világháboruból. És az öreg kakukos órát...

Hogy nevettek Péterrel, amikor Mami leakasztotta a falról. De aztán, amikor könyörgést olvastak ki szeméből, elhalt bennük a nevetés:

— Karlsbadi emlék, még Sándorom hozta nekem, amikor a gyógykuráról hazajött. Ne jusson idegenek kezére, ezt is tegyük be, gyerekek! Ha már Kovácsné felajánlotta, hogy nála letehetünk dolgokat...

Az igaz: Anna mindig rendes volt hozzájuk és soha nem éreztette Terivel, hogy zsidó. Pedig bigott katolikus volt: „A megváltómat" csak akkor teszem le a nyakamról, ha fürdeni megyek" — mondta egyszer bizalmasan Terinek. Dzsentri családból származott és leánykorában apu egyik tanitványa volt. Amikor férjhez ment és felköltöztek Pestre — szembe laktak velük, az utca tulsó oldalán — csakhamar összebarátkozott a tanár úr lányával. Egy pár évvel idősebb volt Terinél és igy anyáskodott felette: „Ezt főzzél,... azt süssél... ezt igy kell csinálni, azt úgy...

De Péter nem kedvelte sem őt, sem férjét, az ügyvédet. Talán azért, mert dr. Kovách szeretett kérkedni előttük „zsidóbarátságával", demokrata elveivel. Érdekes Péter ebben sem tévedett, kitünő emberismerő volt: az ügyvéd egyszercsak köpenyeget változtatott. Azt mesélték az utcában, hogy Szálasi szimpatizáns lett. De ez már jóval később ,volt amikor repedezni, düledezni kezdett körülöttük a világ.

Furcsa: most tisztán felmerült előtte Anna rémült arca, amikor csak úgy pongyolában, akkor este átszaladt hozzájuk:

— Terikém, Pista ma hallotta a klubban, hogy rövidesen összeköltöztetik a... az izráelitákat! Gettóházakat állitanak fel! Azért jöttem, hogy megmondjam: ha akartok valami értéket ránk bizni, eltesszük nektek. Ugy fogunk rá vigyázni, mint a saját holmijainkra...

Annát nem lehet hibáztatni — de kit lehet egyáltalán hibáztatni? Nem sikerült, de ő nem tehet róla. A jóindulat, a segiteni akarás megvolt. És... és ha hazudik? Ha kitalálta azt a mesét az orosz katonák rablásáról? Nem, Anna soha nem vetemedett volna ilyen aljasságra; hullarablásra... Még akkor sem, ha az ura nyilas volt és Nyugatra szökött. Aljas vagyok, ha ezt feltételezem róla. Aljas szemét vagyok...

Undorral megrázkódott. Fogait oly erővel préselte össze, hogy beleremegett. Az asszony hangja valahogy távolinak, messzinek tünt, pedig ott állt előtte:

— Teri, te remegsz! Át vagy fázva. Még a fogaid is vacognak — mondta. Már vissza nyerte biztonságát, fölényét, uriasszonyi modorát. A sirásról már csak két maszatos csik árulkodott az arcán. — Tudod mit? Vetkőzz le, vesd le ezt a vékony göncöt magadról. Adok neked egy meleg pongyolát. Itt maradsz nálam az éjjel, itt alszol. Nem engedlek el.

— Nem, nem! — tiltakozott ijedten. — Nem maradhatok. Kláriék majd nem tudják mire vélni, mi történhetett velem. Tudod, Péter unokahuga, kint laknak Kispesten. Náluk huzódtam meg, mivel odaát — kezével a keménypapirral beragasztott ablakra mutatott — volt-nincs!..., a házat elvitte egy bomba. Mennem kell: sokat kell gyalogolni. Arra még nem jár a villamos.

— Akkor csinálok neked egy forró teát. Addig is, teritsd magadra a gyapjukendőmet. Ebben felmelegszel. Jéghideg ez a szoba. Füteni nem lehet, a kéményt találat érte; meg különben sincs tüzelőm. Kivisz a huzat. Papirablakok, meg ott a belövés a plafon alatt. Hiába tettem rá diktet, nem sokat ér...

★

Jó volt igy tétlenül ülni, egyedül a félhományos szobában. Nem gondolni semmire. Hallgatni az asszony neszezését a konyhában, az utcáról beszüröđő zajokat, zörejeket: egy távolodó autó zugását, sietős lépteket a járdán, néha egy tompa puffanást, ahogy az olvadó hó lezudult valamelyik közeli háztetőről. Egy asszony éles hangját: „Apu, Apu! A kesztyüd!..."

A nő hangjára gépiesen kabátja zsebébe nyúlt. Tudta, hogy ott van. Megérintette a hüvös, kemény papirlapot ujjaival. A gépelt betükön végighúzta ujjai hegyét, ahogy a vakok olvasnak. Nem vette elő. Tudta kivülről. Agya, mint jól olajozott automata, gombnyomásra, magától adta vissza a szöveget:

„Tisztelt Asszonyom! Kérésére, a nemzetközi Vörös Kereszt, a németországi D. P. táborokból kapott ujabb nyilvántartási jegyzékei alapján, mély fájdalommal tudatjuk, hogy Bakos Péter (szül. 1916, apja neve Mór, anyja neve Schulteisz Szeréna) 1944 október, vagy november havában Mauthausenben, tifusz következtében elhunyt."

Borzongás fogta el. Most, hogy a vastag gyapjukendő védelmezően ráborult és körbefogta keskeny vállait — jobban fázott, mint előtte. Lábait, lent a hólétól átnedvesedett otromba bakancsban, jégcsapoknak érezte. De jó volna lerugni lábáról, bebujtatni őket egy meleg cipőbe. Nem nehéz bakancsba, finom női cipőbe. „A piros cipőm is bent volt a böröndben. Kivettem belőle, de amikor elfordultam, Péter ujra visszacsempészte. Csak egyszer volt a lábamon: szoritott és feltörte a sarkamat. Sokat táncoltunk akkor este. A születésnapom volt..."

Hogy nézne most ki a piros cipőben? A kopott, vékony felöltőben, amely annyira megnyult, hogy a bokáját veri — vagy ő ment össze? — egy kopott, durva böröv a derekán, kendő a fején, mint a parasztasszonyoknak és ehhez a kollekcióhoz — elegáns, magassarku piros cipő?

A bizarr, torz gondolatra elnevette magát. Majd ideges nevetőgörcs vonaglott át testén. A gőzölgő tálcával belépő asszony csodálkozva állt meg az ajtóban.

— Na hála Istennek, csak hogy már jobb kedvedben látlak. Az előbb olyan elkámpicsorodott arccal ültél, mint aki már az utolsót rugja. Fel a fejjel, kispajtás, tiéd a világ... Hoztam egy kis teát. Persze nem igazi: planta-tea. Cukrom nincs, egy szem szacharint tettem bele. Még van egy kis borkövem: olyan izt ad a teának, mintha citrom volna benne... — turbékolta.

Nem tette le a tálcát kezéből a kisasztalra. A szekrényhez lépett és kinyitotta ajtaját. Szabad kezével egy szines abroszt húzott elő az egyik polcról. De az valamiben megakadt. A tálcát ellensulyozva, megpróbálta fél kézzel kiszabaditani. Teri felugrott és segitségére sietett.

— Ó, igazán, ne fáradj...

A fiatalasszony kiemelte a megakadt abroszt a szekrényből. Egy hosszú rézlánc kapaszkodott meg a teritő szines rojtjaiba. A félhomályos polcon olyan volt, mint egy összetekeredett hüllő, amely nem akarja elengedni alattomosan foglyul ejtett áldozatát. Az abrosszal kirántotta a láncot és akkor előbukkant, a végén himbálódzó nehéz tárgy is — az óra.

Az asszony, a tálcával, ijedten hátralépett. Rémülten meredt Teri arcába. Az nem vette le szemét a csörömpölő, zörgő masináról, amely kettőjük közé esett, a padlóra. Ugy nézett rá, mint egy kisértetre, amely felbukkant a tegnapból. Vagy egy kedves ismerősre, akinek halálhirét költötték.

A Mami órája. Ezer közül felismerte volna: a finom, faragott faházikó egyik cirádás berakása most is hiányzott. Akkor vált le, amikor a szög meglazult a falban és az óra, egy éjjel, nagy robajjal leesett és halálra rémitette őket. A szerkezetének nem esett baja. Az egyik lánca elszakadt. Péter vékony ezüst dróttal kötötte össze a két láncdarabot. A pótláncszem most is csillogott, elütött réz társaitól. A nagymutatója is elgörbült és suta maradt. És akkor ragasztották vissza Péterrel a kakuk levált fejecskéjét is.

Kováchné visszanyerte lélekjelenlétét:

— Jesszusom de megijesztett ez a bolond óra! Pista hozta tavaly Svájcból, amikor kintjárt a konferencián. Jól becsapták vele: azt hitte valami értékes antik óra. De két fillért nem ér. Nem is jár. Egy órással kellene megnézetni.

A fiatalasszony nem válaszolt. Arca hideg és kifürkészhetetlen maradt. Mintha szürke lárva fedte volna be vonásait. Lehajolt a földre, felemelte az órát és az asztalra tette. Az, a zuhanás nyomán még egyre zörgött. Mintha valami titokzatos erő életet lehelt volna bele. Mechanizmusa, a tétlenségre, tespedésre itélt, bezárt, eldugott szerkezet, rozsdás csikorgással, sokféle zajjal, zörejjel, sóhajjal adta tudtára a világnak: él!... Kiszabadult börtönéből... Mutatói sebesen forogtak: mintha beakarták volna hozni az elmulasztott időt, a késést. És váratlanul kicsapódott a házikó csöppnyi ajtaja. A kis mümadárt előrelökte a rugója.

Kakuk, kakuk, kakuk.. — dalolta egymásután hatszor. Rekedten, öregesen, fakó, tompa hangon.

„Mint egy rab madár, amely kiszabadult kalitkájából, a fogságból" — gondolta. Kezét gépiesen emelte fel — mintha ő is részévé vált volna az óra szerkezetének. Elkapta a kakukot és letépte rugójáról, még mielőtt azt, mechanizmusa visszalökte volna házába.

A mozdulatra, az asszony önkéntelenül a nyakához kapott. Nem vett tudomást róla. A szürke, poros kis figurát nézte a nyitott tenyerében. „Mint egy döglött kis veréb, amely felfordult a télben"... Ujjaival morzsolni kezdte a puha testet, mig csak egy kis rakás szürke por, kóc, müpihe és drótváz nem maradt tenyerén. Aztán kikotorta a roncsból a leheletnyi, megsárgult kis papirfecnit, amelyen a tinta már alig látszott. De ki tudta betüzni az irást:

„Isten segedelmével meggyógyitottuk a Kakukúrfit, Mami és a mi örömünkre, annó 1941-ben. Teri és Péter, diplomás ezermesterek."

A port leseperte tenyeréről. Ellépett a sápadt asszony előtt. Az ajtóból visszaszólt, a cédulát mutatva:

— Ez az enyém. Az órát megtarthatja...

A „SHEMEN" gyártmányok a „legkitünőbb készítmény" kiválasztására rendezett közvéleménykutatás kitüntetettjeinek élén.

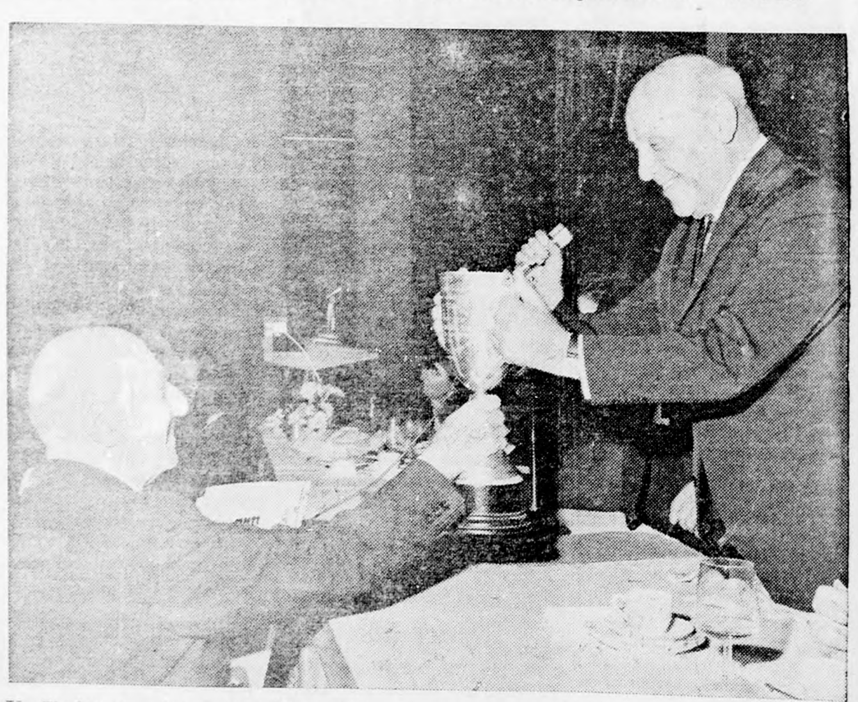

U. Shalon, a „Shemen" gyár vezérigazgatója átveszi M. Namir, Tel-Aviv polgármestere kezéből a serleget — a „Shemen" gyártmányok sikerének elismeréseként, amelyet a dr. Dichter intézet közvéleménykutatásán elértek. A „Shemen" volt az egyetlen vállalat, amelynek készitményei az idén is a legtöbb kitüntetést nyerték. Több, mint negyven alkalommal nyertek első helyet, mint legjobb készítmények a „Shemen" gyártmányok a közvéleménykutatásokon.
A készitmények közt: „Or" mosópor, „Shemen" fogkrém, „Adin" pipereszappan; „Meged" olaj, „Shemen" borotvakrém, stb. Nem csoda tehát, hogy kitünő minőségük miatt nemcsak belföldön, de a világ számos országában is hirnévre tettek szert a „Shemen" gyártmányok.

Rádió

5726, niszán 14.
1966, április 4.
HÉTFŐ

Az izráeli rádió magyar adása a 457, 423, 327 m. hullámhosszon hallható 20.05 órakor.

6: Má tovu, 6.05: rövid hirek, 6.40: hanglemezek, 6.57: műsorismertetés, 7: hirek, 7.17: hanglemezek, 7.45: Izráeli dalok 8: rövid hirek, 11.30 a vakációzó gyermekek műsora, 12.45: népszerű koncert. Auber: Részlet a „Portici néma" c. operából. Dvorák és Hamilton művek., 13.30: hirek, 13.40: Hová megyünk este? 14.04: rövid hirek, 15.46: Ünnepi dalok, 16: „Az erev pészáchok"-ról, 16.30: Ifjúsági műsor, 17: hirek, 17.05: Klasszikus kivánságlemezek. Mahler: VI. Szimfónia, 18.30: „És Mózes karjai nehezek voltak", Smuél Rozen előadása, 19: hirek, 19.20: „Pészáchi széder a hagyomány szerint", — 20.30: hirek, 20.45: énekkakrok, 21: Ünnepi koncert. Menáchem Avidom, Ernst Toch, Darius Milhaud, Beethoven művek, 23: hirek, műsorzárás.

A HADSEREG MUSORA
8: rövid hirek, 8.03: hanglemezek, reklámok 11 óráig, 16: szórakoztató zene, 17: hirek, — 17.05: hanglemezek és reklámok 18.30 óráig, 21: műsorismertetés, 21.01: szórakoztató műsor, 22: hirek, 22.10: ivrit dalok, 22.45: nyugalmas melódiák, 23, hirek, műsorzárás.

A HADSEREG MUSORA
18: Műsorismertetés, 18.03: Üdvözlet dallal, - 19: hirek, 19.15: Ünnepi olvasmány, 19.30: Ünnepi esti koncert, 20.30: hirek, 20.45: Cratorium. Mendelssohn: Éllás cratóriuma. 22: Szórakoztató zene, 22.30: műsorzárás.

Ügyeletes gyógyszertárak
Tel-Avivban
Grosser, Shenkin 27., tel 623685 Szanitasz, Ibn Gvirol 83, telefon 246003, Kiteibitz, Hájárkon 22., telefon 55566.
Haifán
Nincs ügyeletes szolgálat, a legközelebbi gyógyszertárhoz kell fordulni szükség esetén.
Jeruzsálemben
Méir, Rch. Jaffa 46., tel. 24192.

5726, niszán 15.
1966, április 5
KEDD

8: Ádon olám, 8.07: ereci dalok, 8.25: Ünnep a Kol Jiszráélben, 8.30: hirek, 8.45: hanglemezek, 9.15: „Az ágádá margójára", 9.45: Ünnepi koncert: Vivaldi. Leonard Bernstein művek, 10.15: „A Vörös-tenger titkai", 11.50: Széder. Jehuda Sárét felfogásában, 12.15: dalok, 12.45: „Ma este rögtönzés", Hedo S old műsora, 13.30: hirek, 13.40: cházándalok. 13.59: rövid hirek, — 16: műsorismertetés, 16.01: válogatott népdalok, 16.30: „Az anyának és a gyermeknek", 17: Ünnepi koncert. Schubert, Mark Lavry művek, 18.40: Heinrich Heinerről, 19: hirek, 19.20: „Hová rándul-junk ki?", 19.25: „Ki tudja?" — 19.55: „Vóchi seámdá", —20.20: Tnách részletek, 20.30: hirek, — 20.44: műsorismertetés, — 20.45: Koncert. A Kol Jiszráel szimfónikus zenekarának műsora. — Gluck, Mozart, Sternberg Janácsek, Schumann művek, 22.57: Egy perc költemény, 23: hirek, műsorzárás.

PARHUZAMOS MÜSOR
21.03: A chászidizmusról és a chászidokról, 21.57: hanglemezek, 22: hirek, 22.45: nyugalmas melódiák, 23: hirek, műsorzárás.

A HADSEREG MÜSORA
18: műsorismertetés, 18.03: Esti muzsika, 19: hirek, 19.15: „A tűzoszlop", 19.45: A tábor énekel. 20: Dalok, 20.30: hirek, — 20.45: „A második széder", 21.15: „Örök mozgásban", 21.30: Tánczene, — 23: műsorzárás.

Ügyeletes gyógyszertárak
Tel-Avivban
Grosser, Shenkin 27., tel. 623685, Mágen Dávid, Allenby 35, telefon 623826, Merkáz Hácáfon, Ben Jehuda 200., telefon 242523, El Kamel, Jaffa, Rch. Jefet 65., tel 823361.
Haifán
Rambam, Arlozorov 29., telefon 62974 szám.
Jeruzsálemben
Libent, Rch. Hámelech Dávid 6, telefon: 24856.

HABIMAH
Tel-Aviv, ápr. 5., kedd
OLIVER
A kisteremben
7—9.30.
KI MENTI MEG A FALLACHOT

A TEL-AVIVI MOZIK HETI MÜSORA

Előadások kezdete:
3.30 — 7.15 — 9.15

ALLENBY: A vidám társak
ARMON DÁVID: A rabszolga-kereskedelem ma
BEN JEHUDA: Bőrönd Kairóba
CAFON: Viva Mária
CHÉN: Telemark hősei
GAT: Páris titkai
GORDON: Bunny Lake eltünt
ESZTER: Fiúk, lányok találkoznak
HOD: Mojse Ventillátor
MAXIM: Dr. Lao 7 arca
MUGRABI: A zálogházas
OPHIR: Goldfinger
ORION: Zátonyra futott házasság
SDÉROT: A vágy forgatja a Földet
ZAMIR: Még vasárnap sem
TCHELET: A madarász
TEL-AVIV: Emberünk, Flint
YARON: Vakáció a háremben

BAT-JAM
OREN: Az Ipcress dosszié
SAVYON: Kém a halál árnyékában

GIVATAJIM
HADAR: Goldfinger
NOGA: A pénzcsapda

MINDENKINEK...

ADÁS — VÉTEL

ÁGYAK
— fejtámlák polirozva, vagy formaikával. — Gumi és más matracok gyári áron
ADLER
T.-A., Náchlát Benjámin 134. tel. 825536.
Magyarul beszélünk.
חג שמח

ÁLLÁS

● **SZUG ALEF CIPÉSZMUNKAST** keres Burger, T.-A., Ibn Gvirol-u. 53.

Kiadunk
szállitóképes varrodának
elsőrendű
női ruha - és kosztümmunkát
DERBY
TEL-AVIV
Náchlát Jicchák-u. 68.

● **ÉTTEREM KERES** pincért, segédpincért és szakácsot. Jó feltételek. - Ajánlkozás: Tel-Aviv, tel. 623061, 11-1 óra közt.

KERESÉS

● **KUHLNÉ** (Svájcból), akivel a jeruzsálemi vonaton megismerkedtem, adja le cimét: T. A., POB. 1334, „6129/váv" számra.
● **SZILÁGYI MIKLÓS** volt nagyváradi lakos keres ismerősöket, vagy esetleg fivére néhai Szilágyi Ernő (volt Franklin nyomda tulajdonos) elhunyt felesége, Benedek Magda ismerőseit. Nick Smith, 571-61 Ave. Chomedey - Laval City Que. Canada.
● **ERESEK KÖLCSÖNÖS IGAZOLÁSRA** bajtársakat, akik 1941 márciustól decemberig Debrecenben az ELO-nál dolgoztak, 1942 februártól Hajduhadházról Zalata, őszig, 1943 márciustól Püspökladány, Budapest, Dudár, Vizvár, Vajti, ujból Budapest, VÉP 116/2 novemberig. 1944 áprilisban Törökbálint, Budapest októberig, akkor Kőszeg 1945 februárban Ausztria, Ottahl márciusban Mauthausen, áprilisban Gunskirchen, ott szabadultam. Költségeket téritek. Spitz József, Askelon-Afridar, Merkáz 267/9.

United Hias Service, Israel
Tel-Aviv, Allenby út 94.
POB 2758.
Haifa, Háácmaut út 65.
POB 1709.
keresi a következő személyeket:
Feur Ernő, szül. Kolozsvárt, Libovitz Rose, szül. Moskovitz, Konisz, Spiegler Moise és Avram, Budapest; Szatmári Éva és fia, Péter; Schwartz Sándor és Elza, Budapest; Slamovitz Pál, Kisloboka; Taubesz User (Aladár); Turányi Mária, szül. Breiner és Breiner József.

● **KERESEK KÖLCSÖNÖS IGAZOLÁSRA** lágertársnőket: 1944 májusban Nagyléta, Biharmegyéből gettó Nagyvárad, május végén Auschwitz, szeptember Huhnsfeld Breslaunál, 45 januárben Gross-Rosen, februárban Mauthausen, onnan Bergen-Belsen, ott szabadultam. — Költségeket téritek. Spitz Erzsébet (azelőtt Weisz Lajosné) Askelon-Afridár, Merkáz 267/9.
● **KERESEK MUNKASZOLGALATOS** bajtársakat, akik Nagybányára vonultak be 1943 márciusában, onnan a 110/56 századdal Felsőfernezelyen dolgoztunk, onnan vissza Nagybányára, majd a 110/59-es századdal Szentkirályszabadjára kerültünk, ahonnan 1944 júniusában Jugoszláviába, a bori rézbányába vittek, ahol az alagút fúrásnál dolgoztunk 1944 szeptemberig, amikor vissza vonultunk a cservenkai téglagyárba. Onnan továbbhurcoltak és útközben lemaradtam Zomborban. 1944 október végén Szabadka előtt felszabadultam. — Strul Bence, Jehudia, K. Kajjemet 17.
● **KERESEK TANUKAT** kölcsönös igazolásra, akikkel a kolozsvári gettóból deportáltak Auschwitzba, onnan Teplitz-Schönau, Oderan és Terezienstadtba, ahol 1945 május 5-én szabadultunk fel. Weisz Jolán, szül. Lőrinc, Dimona 255/7.

ÜZLET

● **BÉRBEADÓ ASZTALOSMÜHELY** gépekkel, Tel-Aviv közelében. „Jó feltételek" jeligére, T.-A., POB. 831.
● **ROS-PINÁN ELADÓ** jómenetelű kávéház, forgalmas főútvonalon, négyszobás lakással együtt. Érdeklődni csakis a helyszinen: „Káfé Hájárdén", Cfát-Tibériás-Kirját Smone-i útkereszteződésnél.

JERUZSÁLEM

FŐZNI IS TUDÓ
nőt
keresünk
háztartásba,
egész napi munkára.
Jeruzsálem,
P. O. B. 4046.

● **JERUZSÁLEMI GYÓGYSZERTÁR** keres izráeli gyakorlattal rendelkező gyógyszerész(nő)-t. Irásbeli ajánlkozás: Jeruzsálem, POB. 2045.

Sherman Mose
(ZOLTÁN) és családja
ALON bútorüzlet
JERUZSALEAM
Slomo Hámelech 3., tel. 24710
kiván üzletfeleinek, rokonainak és barátainak
חג שמח

HAIFA

● **KULCSPÉNZÉRT** két nagy szoba-hall. Haifa, tel. 82929, este 17-21 óra közt.

SZOBAFESTÉS
mázolás, dekoráció
a legújabb modelek, kifogástalan minőség. Haifán és környékén vállalok.
KLEIN LÁSZLÓ
(Nagyváradról)
AKKÓ, Ben Ami 33.

IRÁS — TENYÉR alapján TANÁCSOT AD:
SANNDRA
TEL-AVIV
235 DIZENGOFF 235.
Fogad d. u. 2—6-ig
péntek-szombat kivételével

KÜLÖNFÉLE

● **FÜRDŐKÁDAK, FRIZSIDEREK** lefújása helyben, felelősséggel. Grodzinski, T.A., Grätz-u. 12., tel. 229375.
● **GYÓGYMASSZÁZS** (villannyal is), pedikür — hosszú gyakorlat. Naponta d. e. 10—4-ig. — Achot Rivka, Tel-Aviv, Jocháńán Hászándlár-u. 3., fdszt., Balfour-utcánál, autóbuszok: 19, 4, 1.
● **„REMONT"** vállal mindenféle alakitást, javitást, kőmüvesmunkát, az ország minden részében. Cim: „Alijja" könyvtár, Petach-Tikva, Mohilever-u. 11., telefon: 912755.
● **A. ZUCKERMANN FOGASZATI LABORATÓRIUM**, expressz javitások fél óra alatt, T.-A. King George 5., tel. 612429.
● **VILLANYBOROTVAK** nagy választékban. Javitás felelősséggel. Udvarias kiszolgálás. Magyarul beszélünk. Rubin, Tel-Aviv, Jeszod Hámáálá 6. Tel. 32161.

LAKÁS

● **9000.— FONT KULCSPÉNZ** szép, különálló, 1½ szobás lakásért. Goldenberg, Tel-Aviv, Gedáljá-u. 2., (16 és 41-es autóbusz, Mákkábi Chádásá megálló), Hágánáút 52., mellett. Megtekinthető naponta 2 órától.

KOZMETIKA

● **FAJDALOMMENTES HAJELTÁVOLITÁS** a legmodernebb villamos módszerrel. Teljes garancia. Dijmentes tanácsadás. MIRJAM HARARI, Tel-Aviv, Geula-u. 11., tel. 56772.
● **VÉGLEGES HAJELTÁVOLITÁS** arcról, karról, lábról, a legújabb villanygépekkel, 100%, teljes garanciával. Institut „Oradin", T.A., Ben Jehuda 238., tel. 441883.

FÁJDALOMMENTES HAJELTÁVOLITÁS
a legmodernebb villamos módszerrel. Teljes garancia. — Díjmentes tanácsadás.
MIRJAM HARARI
Tel-Aviv, Geula-u. 11., tel.: 36772. T. pácienseimnek, rokonaimnak és jóbarátaimnak

Izráeli Opera
Kedd, április 5.,
ADRIANE LECOUVREUR

Ofnát WEISS
női divatüzlet
T.-A., Jehuda Hálévi 39.
(főpostával szemben),
szeretettel kiván
חג שמח

HÁZASSÁG

● **TOVÁBB FEJLESZTEM** a házasságközvetitést, minden korban, mindenféle származásuaknak. - Külföldiek is. Válaszbélyeg. Tel-Aviv, POB. 4395. „Biztos révbe" jeligére.
● **„STELLA" HÁZASSÁGKÖZVETITŐ**, T. A., Jona Hánávi 18. Tel: 56643. Vallásos fiatal akadémikusnők; 36 éves akadémikus; 27-32 orvosok; túristák.

„EXCLUSIVE"
T. A., Ben Jehuda 11, tel. 50490
36-52-60 é. gazdag ügyvédek
29-30-36 é. orvosok, 34 éves bankigazgató, 45 é. főmérnök
42 é. hires külföldi orvos. —
Sok elsőrendű partit ajánlok minden kategóriából.

● **REPREZENTATIV MEGJELENÉSŰ** v. hivatalvezető feleségül venne előnyös külsejű, városi komfortos lakással rendelkező, kedvező körülmények között élő, intelligens háziasszonyt. „Hatvanötig" jeligére, Tel-Aviv, POB 831.
● **JÓ FELTÉTELEKKEL** közvetit sikeres házasságokat vallásosoknak is, a „Jofi" iroda. T. A., Ibn Gvirol 88., tel. 247980

A Hitachdut Oléj Hungaria
közleményei
★
TEL-AVIV
Egynapos kirándulás a festői Gálilba, április 6-án, szerdán, pészách első félünnepén. Utirány: Készária Herodes kikötőjének és a római szinház megtekintése majd reggelizés. Haifa perzsakert, Ros Hánikrá, Chanita régeszeti múzeuma, Idmit, Montfort-a Gálil gyöngye, Naharija, Achziv, Akko. Az úton magyaráz: Jicchák Chum, k. k., f. i. vezető. Indulás reggel 6.45-kor, Hájárkon 61. sz. alól. - Viteldíj 12.50. IL. az összes belépődíjakkal. Már csak néhány jegy kapható a tel-aviv HOH-ban.
★
JERUZSÁLEM
Az április 6-ikára hirdetett gálili kirándulásunk, a kevés számú jelentkező miatt elmarad.
★
NAZARET-ILIT
Sznifünk kultúrbizottsága folytatja előadás-sorozatát és 1966 április 8-án, este 8 órakor, továbbá 1966. április 9-én, d. 5 órakor a WIZO moadonban bemutatja a „LAZ" c. két órás magyar filmet. Szereplők: Bessenyei, Uray, Kiss Manyi, Bara Margit. Számozott helyek. Jegyelővétel: Rotim csemegeüzlet és Fogel edényüzlet. Költséghozzájárulás: 1 font.
★
NATANJA
Április 6-án. szerdán, pészách félünnepének első napján kirándulást rendez Szdom - Ej Gedi - Arád megtekintésére. Jelentkezés legkésőbb márc. 30., szerdáig. Weisz Simon kerékpárüzletében, Herzl-u. 40. A helyek korlátozott számára való tekintettel mielőbbi jelentkezést kérünk. Részvételi dij 17.— font.

WIZO-közlemények
Tel-Aviv, Ramat-Gan, Cholon, Herzlia, Morasha csoportok figyelmébe. Kirándulás ápr. 18-án Mászádára és ápr. 25-én Jom-Háácmáutkor a Gálilba. Jelentkezési határidő mindkét kirándulásra márc. 30. Részvételi dij Mászádára 16.— IL., a Gálilba 10.— IL.
HAIFA, Hágefen 19. Szerda, ápr. 19-én, d.u. 5-kor Szekulesz Olga előadása. Háziasszonyok: Quitner Flora és Friedmann Rózsi.
HERZLIA, NOVE-AMAL: A sorsolást ápr. 6-án, d. u. 5 órakor tartjuk a herzliai moadonban, rch. Ros-Piná 2. Felkérjük a chávérákat a sorsjegyek eladására.

„ALEXANDER" FODRÁSZKELLÉK SZAKÜZLET
Fodrász szalonok felszerelése
TEL-AVIV, HANEGEV-U. 16.,
(Tácháná Merkázitnál), tel. 36180.
Kedves vevőinknek kivánunk
חג שמח

FAMEGMUNKÁLÓ GÉPEK
fel nem emelt árakon. Egyfázisu kis gépek és nagy gépek. Kényelmes havi részletfizetés
H. BIRKENFELD Haifa, Hechaluc-u. 15. Tel. 63870. POB 5354.

CSÁRDÁSKIRÁLYNŐ

Kálmán Imre 3 felvonásos operettje ★ A párisi „Chatelet" szinház balettje és kosztümjei.
Főszerepben: **Uli Schocken.**

Kedd, április 5., **RAMAT-GAN** „Rámá", 6.30 - 9.15	
Szerda, ápr. 6., **RAMAT-GAN** „Rama" 8.30	
Csüt., ápr. 7., **CFAT** „Clil" 8.30	Péntek, ápr. 8., **HAIFA** „Orah" 8.30
Szombat, ápr. 9. **JERUZSÁLEM** „Binjáné Háumá" 8.30	Vasárnap, ápr. 10. **CHEDERA** „..of" 8.30

P. GORENSTEIN bemutatja korunk nagy művészét:
JOSZÉF BULOV
az **„Áskenázi testvérek"**
cimű nagy szinműben
Irta: I. I. Singer. Szinpadra alkalmazták: **Ljuba Kadiszon és Gio Singer**, Zene: **I. Kaminski.**

Kedd, ápr. 5., **HAIFA** „Orah" 7—9.30	Szerda, ápr. 6., **TEL-AVIV** „Ohel-Sém" 8.30
Csüt., ápr. 7., **RAMAT-GAN** „Rama" 8.30	Péntek, ápr. 8., **GAV-JAM** „Nicán" 8.45
Szombat, ápr. 9. **TEL-AVIV** „Ohel-Sém", 7 - 9.30	Vasárnap, ápr. 10. **GIVATAJIM** „Noga", 8.45

Meghivók érvénytelenek.

Lóránt László irodalmi riportja:

Hátrálva a világ körül

avagy:

Karinthy Frigyes hétköznapjai

A sorsdöntő kaland egyszer esik meg a legtöbb ember életében. Mostanság, túltúl az átrágott kásahegyeken, sokszor gondolok erre a sorsdöntő kalandra, amely fiatalságom ragyogó és útmutató csillagaként ma is tündököl még, a keserűségek, csalódások, sikertelenségek fátyla felett.

A csillag maga, testi valóságában Frici volt, azaz akkor még, a huszas évek derekán, Karinthy Frigyes, ez a furcsa nevű ember és író, ez a szívdobogtató lángelme. Hideg futkározott a hátgerincemen, amikor először pillantottam meg. Magamfajta vidéki, rajongó költőfióka, mámorosan csapongtam Scyllák és Charibdisek között és elképzelhetetlen veszedelmek peremén. Térdem összeverődött, bá- semmi félnivalóm nem volt tőle, hiszen nem is ismertem, idegeim — ekkor tudtam meg először, hogy ilyen szervekkel is rendelkezem — magasfeszültségű állapotba kerültek.

Ő egy kávéházi asztalnál ült, a budai Hadikban, óriási szerencsémre egyedül, holott máskor mindig csapatok táboroztak széke megett.

A pincér vezetett hozzá. Dadogtam.

— Mester . . .

— Kicsoda maga? . . .

Elmondtam egy kurtára húzott egyperces élettörténetet.

— Szóval író! Ülj le!

— Tizenöt szerkesztőségben voltam egy hét alatt. Egy nyúlfarknyi kis novellát szerettem volna elsütni. Röviden, sehol egy soromat el nem olvasták, s minden alkalommal az ajtó előtt találtam magam.

— Persze . . .

Aztán többször, elgondolkozva ismételgette:

— Persze, persze, persze...

Villámgyorsan tette hozzá:

— Persze . . . pénzed sincs?

Fülig veresedtem, de a válasz, az isteni sugallat adta válasz már pergett ajkamról.

— Persze . . . van, amennyire szükségem van . . . van. Kérem . . . nem erről van szó.

— Akkor, mi a baj?

— Be kell jutnom valamelyik laphoz.

— **Jót kell írni, kisfiam,** ez a titok . . . Jót kell írni . . .

Fejemet ráztam.

— Nem elég.

Most egyszerre megváltozott. Erdeklődve fordult felém. A szék is recsegett alatta.

Hát hogyne. Idetolakszik egy ilyen sehonnanjött, sesonnai senki s viccel vele. Határozottan viccel ez a fiatal kölyök! Viccel és bölcseleti órát tart neki. Lenyelte feltörő mérgét, majd pillanat szünet után megkérdezte:

— Hát akkor, mi a fészkes fenét . . . ?

— Mester! Sziveskedjék meghallgatni. Van egy ötletem. Ha ön . . . ad nekem egy írást, cikket, krokit, novellát, mindegy . . . Ön, Karinthy Frigyes . . . és nem írja alá, vagy fölé a nevét.. és ezt az írást elviszem, mondjuk öt szerkesztőségbe, mint saját művemet, átadom... kierőszakolom, hogy elolvassák . . . le merem fogadni, hogy . . .

— Állj! Nyertél, gyerekem! Holnap reggel gyere ide a Hadikba. Megírok egy kis tárcát. Átadom neked. Jaj, jaj, nagyon kíváncsi vagyok . . .

Igen. Ez kellett Fricinek, ez a játék ez az ugratási és izgulási állapot.

Másnap délelőtt az „Ujság" szerkesztőségében Frici tárcájával jelentkeztem Zsolt Bélánál. A folyosón kaptam el, s kezébe nyomtam a három kis papirlapból álló művet. Zsolt Béla, titokzatosan, száj elé tartott kézzel, suttogva, éppen egy lovagló nadrágos úrral (ilyen csak egy volt egész Budapesten a szerkesztők között), Szomory Emillel való beszélgetését fejezte be, s mikor elváltak, odaszemtelenkedtem.

— Halálosan fontos!

— Mi ez? — kérdezte Zsolt, ijedten.

— Olvassa el!

Zsolt megforgatta a kéziratot megnézte a harmadik oldal végét, aztán fitymálva ,mintha az ujja hegyén táncoltatott papirka piszkos lenne, visszanyujtotta a remekművet.

— Nem kell!

— Nem . . ?

A választ már nem is hallottam, mert a nagy publicista mögött már bezárult szobájának ajtaja.

Sarkonfordultam és átballagtam a másik folyosóra, ahol a „Világ" című napilap székelt. A szerkesztőségből Relle Pált ismertem. Előbb neki nyujtottam át a művet, de ő szerényen és finoman átutalt Puszta Bélához, a szentéletű, de kissé kolerikus olvasó-szerkesztő szobájába.

Puszta szemrevételezte a kéziratot, majd halkan, de ellentmondást nemtűrő hangon visszaszármaztatta a szellemi magasiskola **egyik legszikrázóbb ékkövét.**

— Nem nekünk való! — Nincs benne politika. Volt szerencsém!

Lankadatlanul folytattam a megkezdett munkát. Lefelé csorogtam az Andrássy úton. Ugy hallottam, hogy az „Uj Idők" (tulajdonos Singer és Wolfner) vásárolnak kéziratokat. Akadály nélkül jutottam be a tótum fakhoz, Fodor Gyulához. Asztalára helyeztem a kéziratot, mire ő azt mondta, rendben, ma április hetedike van, jőjjek, mondjuk, szeptember 28-án. Addigra talán sikerül elolvasnia. Mire én kértem, rövidítse meg e terminust, s olvassa el, mondjuk azonnal. Mire ő másfélórás előadásban közölte velem, hogy minden perce ki van számítva, s különben is olyan undora van a kéziratok-

tól, hogy legszivesebben itthagyná ezt az egész pályát. Még egy félórát ecsetelte a sivár jelen nehézségeit, aztán én kényszerültem otthagyni a pályát, meddő vitázás után — dolga végezetlenül.

A következő állomáson, Garai szerkesztő úr, a Tolnai Világlapja diktátora, bemutatott nekem egy falat, amely rekeszekre volt osztva, s ahol körülbelül százezer kézirat feküdt, gondos kategórizálással, abécé szerint, évek szerint, szerzők szerint, és még a Jóisten tudja csak miszerint.

— Kedves barátom — szólt végtelen fölényességgel — az egész magyar irodalmat magunkénak mondhatjuk és így hát a következő ötven esztendőben nincsen szükségünk kéziratra . . .

Az Est-lapok volt az utolsó szintér. Amint számtalan szor megirták Mikes Lajosról, ő valóban, a fiatal írók igaz istápolója volt. Az altiszt közölte velem, hogy Pap Károly van benn, aki egy nagy író és egy hosszúlejáratu kapitány. Türelmesen vártam. Kivártam.

Mikes csak ennyit mondott keresetlenül:

— No . . . lássuk a medvét.

Átvette a kéziratot, olvasni kezdte. Három mondatot olvashatott. Aztán feltolta szemüvegét és szigoruan kérdezte:

— Ez nem egy vicc, kérem? Ezt a dolgozatot Karinthy Frigyes irta. Igy van, uram?

Amikor Fricinek beszámoltam a történtekről, felszabadultan, **ha**hotázva kacagott:

— Figyelj ide, gyerekem. Ezt az egészet megírod úgy, ahogy történt. Riportnak írod meg. Ha kész vagy vele ,azonnal beviszed a Szinházi Életnek. Ugy hiszem, miután Incussal beszéltem már az ügyről, máris munkatársnak érezheted magad.

Az utóbbi szavakat csak úgy mellékesen dobta oda, mint egy milliárdos az egy dollárt, mint egy mindenható nábob az aprópénzt. Ez **a pár szó** nekem az indulást, **az** életet jelentette. Mindent, amiért érdemes volt megszületnem. A következő hét szerdáján fényképekkel és jó tálalással megjelent a riport a Szinházi Életben. K. F., a Hadikban, ahova ismételt köszönetem mentem nyilvánitani, tudomásomra hozta, hogy nem vagyok elveszett ember és fel vagyok fedezve.

★

Milyen nagy volt, azt, hogy mostanság, amikor könyvtárravaló irodalomtörténeti méltatás, cikk és eszszé jelenik meg róla, müveinek új, százezres kiadásai mellett, — könnyű megállapitani. De, milyen volt **mint** ember, hösi pózok nélkül, gondjaival, allürjeivel, gesztusaival, magatartásával, — ezt kiásni, megirni és leirni, leszögezni életének minden drága napját, a vele élt és mindennap kevesebb szem- és fültanu kötelessége lenne.

A lélek képernyőjén idéződik fel a negyven esztendővel ezelötti Karinthy képe, amint a budai kávéházban ült és sakkozott. Megkisérlem lerögziteni életének öt percét, a kávéházban.

Háta mögött a csacsenerek, oldalán Grätzer József, a rejtvényszerkesztő zseni, jelen elfoglaltságaként Karinthy titkára. Frici személy körüli miniszter, közgazdasági szuperagy, akitől rettegtek a kiadók, mert könyörtelenül be tudta hajtani a mester álmaihoz szükséges bankjegyeket. Frici egy **maga**sabb régiókban székelő király volt ,akinek csak sóhajtania kellett és Grätzer már rohant, hogy azután, félig fontoskodva, de belül lelkendezve és ujjongva asztalra helyezze a bankókat, melyekből bármilyen sok is volt, sosem volt elég.

Állandó gond ült a lovas nyakában, az a t r a c u r a, mely nemcsak terpeszkedett, hanem hajtotta és hajszolta is szerencsétlen lovasát.

— Na, végre! — szólt Frici, nyerítős, éles nevetéssel, most bejöttél az utcába! Sakk!!

Aki bejött az utcába, Turcsányi Elek volt, a költő, rendkívül halk, bájos, finom úriember, aki a pesti városházán viselt komoly hivatalt. Frici orra alá dugta középső- és mutatóujját, hogy a két ujj szabályos V-betüként meredt maga elé.

— S most hová kegyeskedik méltóztatni? — kérdezte diadalmasan, egy csatát nyert hadvezér ittas örömével —, hová, merre, meddig?

Aztán hátrafordult, hogy learassa az elismerést, majd Grätzertől tudakolta:

— Mennyit hozott, kedves Grätzer?

Grätzer megmondta. Mint egy bűvész, vette át a pénzt, mely hihetetlen gyorsasággal tünt el zsebében. Hivta a pincért, újabbat lépett a táblán, beadta a mattot, tűnődve elmélázott az ablak előtt sétáló hölgy ruháján és alakján, előkapta noteszét, bejegyzett három-négy szót, megint Grätzerher fordult: „Hivja fel Mikest!", aztán a csacsenereknek vetett oda egy egészen idegen témakörí megjegyzést, s mindezt a perc töredéke alatt. Szimultánt játszott sajátmagával, s jet-gyorsaságú agya százfelé szórta szikráit. Adó- és vevőállomás volt egyszemélyben, természeti és fizikai csoda.

★

Portréjának pregnáns színéhez tartozik a homo ludens árnyalatainak kidomboritása.

Az 1932-es budapesti Nemzetközi Vásáron a Nyugat sátrat állitott, ahol a magyar írók dedikálták új müveiket. Karinthynak „100 humoreszk" cimü könyvét hozta ki a Nyugat. A sátorban Móricz Zsigmond ülte meg székét, a sátor előtt Karinthy kinálta könyvét.

— Száz humoreszk három pengő, egy humoreszk csekély három filler!!! Rajta, hölgyeim és uraim!

Zsiga bácsi indignálódva figyelte Karinthyt. Egy ilyen magasrangú író, mint ez a Frici, vásári kikiáltót csinál magából! Frici ellenben mulatott, ha sikerült eladni egy-egy könyvet. Itt is játszott.

Az el nem játszott gyermekkori játék jogait követeli még a férfikorban is, ha ilyen vonatkozásban beszélni lehetséges e témáról. Tény, hogy Frici nagyon szeretett játszani, a piros színü tárgyak gyüjtésétől kezdve, a piros színü kaszinói zsetonokig, minden játék volt neki. Együttnyaralásunk idején, a siófoki Vitéz penzió akkori lakói érdekes és hiteles tanuvallomásokat tehetnének e tárgyban. Frici kedvelte a Kaszinóban düló hazárdot, amikor **is** nagy pénzt lehetett szerezni, vagy elveszíteni a legkisebb idömennyiség alatt.

Egyik este ötszáz pengőt nyert. Krözusnak érezte magát. Felesége, Aranka, mit sem tudott az összegről. Hazajött a kaszinóból és boldogult asszonyomat, Sárikát kérte meg, hogy tegye el neki az ötszázat. Még hozzátette, hogy visszamegy játszani, de ha újból visszajönne és visszakérné a pénzt, Sárika ne adja vissza, mert erre **a** pénzre halaszthatatlan **szük**sége van Budapesten. Csak reggel adja vissza, vonatindulás előtt.

E történet este kilenckor kezdődött a hatalmas nyeressel. Frici zsebében maradt még harminc-negyven pengő, amivel újból a bank megostromlására indult. Tiz perc mulva visszajött, krajcár nélkül.

— Kérem, Sárika — szólt oda könnyedén feleségemhez —, legyen szives, adja viszsza . . .

— Mit adjak vissza?

— Az ötszázat.

— Milyen ötszázat?

— De, kérem! Ez mégis-csak abszurdum!

Feleségem kérlelhetetlenül következetes volt. Frici csodálkozott, toporzékolt, szitkozódott ,dühöngött, hatalmas nyelvkincsének egész zuhatagát vitriolozta ránk, de Sárika nyugodtan, ártatlan szemekkel hárította el a fehéren izzó, sistergő szóáradatot. Félórai pergötüz után keserü dühvel csapta be elsöemeleti szobájának ajtaját. Reggel, utazás előtt, egy verőfényes reggelizőasztalnál kapta vissza pénzét. Sárika, mintha mi sem történt volna, bübájos mosollyal átnyujtotta az öt darab százast.

— Ahogy megbeszéltük, kedves Frici . . .

★

Egyetlenegyszer láttam szomorúnak. Akkor sem szomorú volt, inkább elkínzott, elrévült és zavart. Arca pipacspirosan lobogott, mert ideges önkínzással, hatalmas tenyereivel gyömöszölte. A siófoki Balaton-parti sétányon, ősszel, estefelé, ólálkodva és meg-megtorpanva lépdelt a mólóig és vissza. A túlsó parton, Balatonfüreden kigyúltak a lámpák. Nagyon magábazuhanva álldogált a viz mellett ,hunyorgott kezeit lóbálta. Leritt róla, hogy most, ebben a pillanatban, valami gigantikusat kellene müvelnie, és ő tanácstalan, tehetetlen.

Tisztes távolból figyeltem. Fújt és fújtatott. Hatalmas felsőtestét himbálta, mint az ugrani készülő oroszlán. Aztán visszafordult az agyonhipnotizált viz mellől, s a fasoron át, húzott lábakkal, csoszogott a Vitéz penzió felé. Felesége, pár nappal ezelőtt dermedt perceket szerzett neki: felázadt, s letörte a vélt és ártatlan tirranizmus béklyóit. (Kis szerelem is közbejátszott, s e tragikomikus közjátékban: egy léha, érdemtelen fiatalember került közelebb Aranka szívéhez. De, ki is értheti igazán az asszonyokat, kik néha és érthetetlenül talmi ékszerek után sóvárognak?) Az asszony kiugrott a penzió első emeleti ablakából és lábát törte. Még szerencse, hogy a virágágyak közé esett.

Másnap ismét együtt utaztunk Fricivel Budapestre.

Frici arca sima volt, derüs, szeme világosan csillogott. Minden sötét árnyékot elsöpört az éjszaka.

A kétórás gyorsvonati utazás alatt Diderot-ról tartott nekem előadást s úgy vélte, itt lenne az ideje megalkotni a magyar nyelv Nagy Értelmező Szótárát.

BATSHEVA
dance company
táncegyüttes

ASSZONYOK A SATORBAN
Koreográfia: Réna Glück
Zene: Mordecháj Szeter
Diszlet: Dany Karavan

AZ ELJEGYZÉS
Koreográfia: Norman Maurice
Zene: Paul Ben-Chájim
Diszlet: Dany Karavan

ARC ÉS MASZK
Koreográfia: Norman Maurice
Zene: Paul Hindemith
Diszlet: Dany Karavan
A müsoron még:
„A mesebeli vadászok"

★

BEMUTATÓ
Éjn-Gev, szerda, ápr. 6.

★

Tel-Aviv, „Ohel-Sém" szerda, ápr. 13., 8.30 csüt., ápr. 14., 8.30
Jegyek: „Lean" és a többi jegyirodákban

Az arab kisebbség Izráelben

Békés együttélés, vagy kölcsönös gyűlölet?

Irta: **Ben Saul (Kardos) József**

„JOBB EGY KÖZELI SZOMSZÉD,
MINT EGY TÁVOLI TESTVÉR".

(Salamon király példabeszédeiből
átvett arab közmondás)

Ez az idézet néhány nappal ezelőtt Natanján hangzott el, amikor az ott történt nagyméretü arab-zsidó verekedés nyomán „szulchá"-t, azaz békitési ünnepélyt tartottak Natanja és a környékbeli arab falvak előkelőségei. Ez a mondás jellemző a muzulmán vallás és az annak alapját képező Korán békés szellemére — és ezt a tényt egy magasrangu, arab ügyekkel foglalkozó kormánytisztviselő is megerősitette néhány nappal ezelőtt, amikor hosszabb beszélgetést folytattunk. Beszélgetésünk témája az izráeli arab kisebbség volt. Az illető, Áháron Lájis, a miniszterelnökség keretében müködő, arabokkal foglalkozó osztály helyettes igazgatója, hangsulyozta, hogy az arab kisebbség körében müködő anti-izráeli elemek között a legveszélyesebbek nem a muzulmán, hanem a keresztény, főképpen pedig a görögkeleti vallásu „El Ard" vezetők és szimpatizánsok.

Az arab kisebbség körében is vegyes érzelmekkel fogadták ezt a natanjai ,bé-, külést". Az elmúlt héten látogatást tettünk Tajbén, az ország egyik legnagyobb arab falvában, amelynek lakossága közel tizezer lélek. Itt beszélgettünk a helyi intelligencia több képviselőjével, akik közül az egyik választékos, perfekt héberséggel magyarázta el, hogy „egyes zsidó tényezők és főleg a sajtó, rossz szolgálatot tesznek azzal, hogy túlságosan felfujják az arabok és zsidók között időnként előforduló incidenseket".

Az illető, aki arra kért bennünket, hogy nevét ne közöljük, hozzáfűzte, hogy a mindennapi élet folyáman, munkahelyeken, kávéházakban és másutt sokezer zsidó találkozik naponta sokezer arabbal.

— Ha a sokezer eset közül öt alkalommal vitára, vagy verekedésre kerül sor a zsidók és az arabok között, úgy a sajtó ezeket az eseteket öles cimekkel közli és ezzel feszültséget teremt a két nép fiai között ott is, ahol addig az nem létezett — hangsúlyozta, kissé elkeseredetten. Az illető egyébként — zsidó szempontból — abszolút megbizható, lojális egyén, aki az évek folyamán nem egyszer tett komoly szolgálatokat Izráel államának, a Hisztádrutnak és egyáltalán a zsidó-arab együttélés ügyének.

Kommunizmus, mint „levezető szelep"

Izráelben ma közel 300 ezer arab él, ami a lakosság mintegy 12 százalékát jelenti. Minthogy az izráeli arabok természetes szaporulata lényegesen magasabb, mint a zsidó lakosságé, ez a százalék az évek folyamán lassan, de fokozatosan emelkedik és ezzel párhuzamosan egyre aktuálisabbá válik a zsidó-arab együttélés kérdésének közeli megvilágitása is, — hosszú távon, annál is inkább, mert ezek az arabok a jövőben is Izráel és az izráeli nép szerves részét fogják képezni.

Vitathatatlan, hogy az arab kisebbség egy része határozottan Izráel és zsidóellenes beállitottságu. Ez a választások alkalmával is kifejezésre jut, amikor egyes helyeken igen nagyszámu arab szavazópolgár különböző szélsőséges irányzatokat támogat, elsősorban a kommunistákat. Ezen a téren Izráelben egyébként paradoxális jelenséget tapasztaltunk. A kommunizmus, mint ismeretes, elválaszthatatlanul össze van kötve az internacionalizmus fogalmával, míg Izráelben a kommunizmus és az arab nacionalizmus két elválaszthatatlanul összekapcsolt fogalom lett. Azt hisszük, nem túlzunk, ha megállapitjuk, hogy az arab Kommunista Pártot támogató izráeli arab választópolgároknak 98 százaléka nem is tudja, hogy mi fán terem a kommunizmus és mi a kommunista ideológia lényege. Ők csak azt tudják, hoky a kommunisták Izráel-ellenes beállitottságuak és ezért érdemesek arra, hogy megajándékozzák őket szavazatukkal. Rájuk szavaz az Izráel-ellenes beállitottságu arab üzlet- vagy kávéháztulajdonos, esetleg földbirtokos is, aki semmi körülmények között sem egyezne bele, hogy üzlete, étterme, földbirtoka egy „szocialista" kooperativa, vagy állami birtok legyen.

Mit akar az „El Ard"

Az izráeli arabság ellenséges, szélsőséges részének egy másik kifejezője az „El Ard" néven ismert szélsőséges nacionalista szervezet, amely nyiltan bevallja, hogy nem ismeri el Izráel, mint szuverén állam létjogosultságát. Ennek nyomán még a liberális felfogásáról ismert Agranat felsőbirósági elnök is úgy döntött néhány hónappal ezelőtt, hogy nem engedélyezhető Izráelben az El Ard, mint legális politikai szervezkedés, illetve párt. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy az El Ard megszünik, de mindenesetre egyelőre nem fejt ki semmiljen tevékenységet és potenciális híveinek száma is jelentékeny mértékben megcsappant — aminek oka természetesen elsősorban a kormányzattól való félelem.

Az El Ard, amely, mint mondottuk, számszerüleg aránylag jelentéktelen, de annál veszélyesebb szervezet, egy szélsőséges nacionalista csoport, amely néhány évvel ezelőtt vált ki az izráeli Kommunista Párt arab szárnyából. A kiválás oka az volt, hogy a zsidók által nagymértékben uralt és vezetett Kommunista Párt keretén belül nem juthattak kifejezésre megfelelő mértékben és ezért vezetőik — fiatal arab értelmiségiekből álló csoport — külön szervezkedésre határoztak el ma gukat. Sajátmagukat a pánarab nemzeti mozgalom szerves részének tekintik. Célkitüzéseiket — igen óvatosan -- igy fogalmazták meg: „A palesztinai kérdés igazságos megoldására törekednünk olymódon, hogy Palesztina ne legyen kettéosztva." Ebből a megfogalmazásból világosan érthető, hogy az El Ard szerint Izráel nem állhat fenn, mint szuverén állam.

Bőség és — elégedetlenség

Érdekes, hogy az El Ard eszméi éppen azokon az arablakta területeken vertek gyökeret, ahol az arabok társadalmi és főleg gazdasági helyzete jobb. — Köztudomásu, hogy a „háromszögben", Tajbén és környékén lényegesen magasabb az életnivó, mint a Gálilban élő arabság körében. Ennek ellenére — vagy talán éppen ezért a „háromszögben" erős ez a mozgalom.

Mi az oka ennek az első pillanatban paradoxnak tünő jelenségnek?

Illetékes kormánytényezőkkel, valamint az izráeli arab intelligencia több képviselőjével folytatott beszélgetéseink nyomán arra a konkluzióra jutottunk, hogy azokon a helyeken, ahol arab polgártársainknak nem kell állandóan súlyos megélhetési, szociális problémákkal küzködniök, több idő marad a szélesebb perspektivákban való gondolkodásra, a külpolitikai problémákkal való foglalkozásra. Tény az, hogy a menekültkérdésben elfoglalt izráeli hivatalos álláspont — ha az állam szempontjából logikus és kézenfekvő is — a legkevésbé sem győzi meg az arabokat sem Izráel határain kivül, sem azokon belül. Semmilyen logikával sem lehet megmagyarázni az izráeli arabnak, hogy miért nem találkozhat az Ammán ban, vagy a gázai menekülttáborban élő testvérével, sógorával, unokaöccsével.

Az intellektuelek forrongása

Mohamed Abd el Gáni, a Hisztádrut tajbéi fiókszervezetének titkára, akivel szinten hosszasan beszégettünk erről a kérdésről, annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy még a legszélsőségesebb Izráel-ellenes arab elemek is nyiltan bevallják, miszerint az izráeli arab lakosság gazdasági és társadalmi színvonala sokat javult az ország fennállásának 18 éve alatt és lényegesen magasabb, mint bármely környező arab állam lakosságáé. Ezek azonban nem szünnek meg az izráeli kormányt azzal vádolni, hogy külpolitikai téren olyan politikát folytat, amely lényegében sérti az arab nép

MOHAMED ABD-EL GÁNI, a Hisztadrut tajbei titkára

Problémák — megoldás nélkül

A hatóságok nem üldözik az El Ard tagjait, de természetesen éberen figyelik tevékenységüket. Ezt ők maguk is tudják és ezért tartózkodnak minden aktivitástól. Ehelyett családjukkal, üzleti tevékenységükkel foglalkoznak, — várva a jobb időket. Megemlitendő még közöttük Kardus Manszur, názáreti kávéháztulajdonos, valamint Szálách Báránszi tajbei épületanyag-kereskedő, „a falu szégyene", ahogyan ezt egy ugyancsak tajbei, lojális polgár definiálta. Tajbe egyébként magában foglalja — a lojalitás szempontjából — az izraeli arab társadalom teljes klaviaturáját, mert itt lakik például Diab Ubejd Knesszetképviselő is, aki a Mápájhoz tartozó egyik arab lista első helyezettjeként került be a képviselőházba.

— Mi a véleménye az izráeli arabok jövőbeli viselkedéséről, hosszu távon? — kérdeztük az egyik illetékes kormányfunkcionáriust.

Az illető — a jeruzsálemi héber egyetem végzettje, európai származásu zsidó fiatalember — annak a nézetének adott kifejezést, hogy ez a kérdés közvetlen függvénye az Izráel és az arab országok közötti viszony jövőbeni alakulásának, valamint az arab államokban tapasztalható forrongásnak. Ha azonban — jegyezte meg pesszimisztikusan — az izráeli arabok helyzete továbbra is rohamosan javulni fog és a „chámulák", a nagy családok keretében folytatott — beleértve természetesen az izráeli arabokat is — érdekeit.

Érdekes, hogy az El Ard körülbelül 10 tagból álló vezetőgárdája nagyrésze olyan fiatal arab intellektuelekből áll, akik nem a mandátumi időkben, hanem izráeli iskolákban folytatták tanulmányaikat, javarészt kitünően beszélik a héber nyelvet. — Megemlitendő közülük például a szervezet egyes számu vezéregyénisége, Szabri Dzsarisz haifai ügyvéd, aki a jeruzsálemi héber egyetemen végezte tanulmányait és **héber nyelven** könyvet is irt az izráeli arabok problémájáról, — természetesen a szélsőséges arab nacionalista szemszögből.

— Nehéz vitázni e könyv tartalmával, a benne foglalt tények szempontjából — vallja be őszintén Áháron Lájis, aki az arab ügyek egyik élvonalbeli szakértője. Hangsúlyozza, hogy a könyv ben foglalt tények igazak, csak ügy vannak csoportositva, hogy elferditik **a** valóságot.

Az El Ard helyett — Háolám Háze

Tény, hogy Izráel nagyon sokat tett az arab kisebbség helyzetének javitása érdekében. A háromszög arab falvaiban a rozoga viskókat fokozatosan modern, luxuskivitelü villák váltják fel, amelyeket joggal irigyelnek a szükös, kényelmetlen sikunban lakó új olék. Még az aránylag szegényebb sorsu arab is kibővíti, modernizálja házát és háztartását. Tajbén például ma mintegy kétezer arab család él, rádió és frizsider jóformán minden házban van, a televiziós készülékek számát több, mint százra becsülik illetékes helyi körök. Az épitkezés ténye egyébként — a miniszterelnökség véleménye szerint — indikációt jelent az arabok Izráellel szembeni fokozott stabilitási érzésére is, mert egyre inkább tért hódit körükben az a realista meggyőződés, hogy Izráel létezése hosszútávon is biztositottnak látszik és ennek egyenes következményeképpen irreális az a remény, hogy a menekültek majd visszajönnek.

Még egy figyelemreméltó jelenség, amely az utóbbi hónap folyamán vált érezhetővé: a betiltott „El Ard" helyett zsidó vezetés alatt álló Háolám Haze mozgalom lett az arab naciolisták szimpátiájának tárgya. Uri Ávnéri tevékenysége a zsidó-arab közeledés terén a mi szempontunkból talán nem volt rokonszenves, de mindenesetre igen sikeres volt és ezt a tényt az illetékes kormánykörök is jól tudják. Ebben nagy segitségére van a hetilap helyettes főszerkesztője, Sálom Kohén, aki egyiptomi születésü és kitünően beszéli az arab nyelvet. Sálom Kohén, aki néhányszáz szavazat hiján majdnem maga is bekerült a Kneszetbe, intenziv tevékenységet fejt ki az izráeli arabság körében és a „Háolám Háze" ma már arab nyelvű hetilapot is kiad, amelyben kevesebb a pornográfiú fénykép. Tény, hogy a Háolám Háze, amely országos átlagban a szavazatoknak csak mintegy másfél százalékát kapta a választásokon, Tajbén közel 6 százalékot ért el és hasonló a helyzet a többi arab falvakban, illetve városi jellegü településeken is. „Uri Ávnéri nagyszerűen játszik az El Ard hegedűjén" — jegyezte meg kesernyésen a kormány egyik főtisztviselője.

A kormány arab politikája

Természetes, hogy a kormányzat által bevezetett könnyitések a katonai kormányzat terén jó visszhangra találtak az arab kisebbségnél, kérdés azonban, hogy ez a tény mennyi ideig marad meg a feledésre és szubjektivitásra igen hajlamos arabok emlékezetében. Pszichológiai szempontból jó kihatással van az, hogy a katonai hatóságok helyett most a rendőrség egy különleges osztályának ügykörébe tartozik az arab lakosság feletti felügyelet.

A miniszterelnökség keretében müködő arab ügyekkel foglalkozó osztály — a melynek igazgatója Smuel Toledano, helyettese pedig Áháron Lájis, mindössze 14 állandó alkalmazottból álló apparátus felett rendelkezik és négy körzeti irodát tart fenn Jeruzsálemben, Tel-Avivban, Haifán és Názáretben. Költségvetése alig haladja meg a szimbólikusnak tünő évi 70 ezer fontot. —

— Feladatunk az — hatá rozza meg Áháron Lájis —, hogy elősegitsük az arab lakosság beilleszkedését az izráeli társadalomba minden vonalon, miközben ügye lünk kulturális, nemzeti és valási függetlenségük megőrzésére.

Ezenkivül ez az ügyosztály még arra törekszik, hogy mennél jobban szükitse az arabok és a zsidók közötti gazdasági, társadalmi, kulturális szinvonalkülönbséget. Ezen a téren a miniszterelnökség arab osztálya komoly eredménnyekkel dicsekedhet — bekötőutak, viz, villany, egészségügyi szolgáltatások, iskolák, némi ipar — és tulajdonképpen tény is, hogy az izráeli arab lakosságnak nagyrészben azonos problémái vannak, mint **a** „zsidó utcában" élő polgárnak: ő is azon töri a fejét, hogyan adhatna kényelmesebb otthont családjának, hogyan fizethetné vissza mielőbb a bankkal szemben fennálló tartozását, hogyan biztosithatja gyermekének mennél szinvonalasabb, jobb iskoláztatást.

Helytelen volna azt állitani, hogy az izráeli arabság nagyrésze gyülöli a zsidókat, vagy Izráel államát, amint hogy az sem felel meg a ténynek, hogy az arab polgárság legnagyobb része Herzl tanait olvassa szabad óráiban. Az igazság mint mindig, most is valahol a középen van és nem is vagyunk hivatottak arra, hogy mi vonjuk le a végső konkluziót. Csupán azt kell megállapitanunk, hogy helyes volna, ha a zsidók és az arabok viszonyát Izráelben nem kezelnék rákfene módjára. Mindkét félnek egyaránt a normalizációra kell törekednie. Ezt legjobban maga Smuel Toledano, az arab osztály igazgatója határozta meg ebben a mondatban:

— Nem kivánjuk az arabtól, hogy minden reggel a Hatikvát énekeljék, de megköveteljük, hogy — a zsidó polgárhoz hasonlóan — ők is szigorúan betartsák az állam törvényeit és vegyék azokat magukra nézve kötelezőnek.

Ha elérkezünk ehhez az állapothoz, az izráeli arabok és az izráeli zsidók egyenrangú polgárként, békésen élhetnek együtt Izráelben.

Acélvázra szerelve, a legkitünőbb anyagokból készült, — az utolsó szó a mosógéptechnológia terén.

2 hidraulikus fék a rázkódás megakadályozására és 4 rugó, amelyek müködés közben stabillá és teljesen csendessé teszik.

Nagy, tökéletes, rozsdamentes dob, — ürtartalma 5 kg.-on felül és automata szappankeverő.

550 IL. — **és a gép már otthon van!**

AUTOMATIC
PHILCO
Bendix
A név, amely önmagáért beszél!
Distributors: Ryplat Co.Ltd. 105, Hahashmonaim St. T-A

Televízió további minőségi gyártmányunk: **Philco**

Nádpálca a dán iskolákban

Vajon használják-e a dán pedagógusok fegyelmező eszközként a nádpálcát, vagy sem? Ezt kellett eldöntenie annak a bizottságnak, melyet a dán iskolaügyi minisztérium küldött ki és amelynek tagjai pedagógusok, egyetemi tanárok, orvosok és a szülők képviselői voltak.

A bizottság ezt a határozatot hozta:

„Ne használják a dániai iskolában a jövőben a nádpálcát, de maradjon az osztályokban, hadd lássák azt a nebulók. A nádpálcának ilyen formában is nevelő hatása lehet és visszatarthatja a tanulókat attól, hogy rosszakodjanak s a tanítókat provokáljál.".

BÖLCS MONDÁSOK

A legelszántabb képmutató se rakhat bilincst álmaira.

A legjobban kételkedő emberek is látnak valami igazságot még a legátlátszóbb hizelgés hallatára is.

Galilei óta minden részeg elhiszi, hogy forog a Föld, de meggyőződése, hogy körülötte.

HIREK

ELŐFIZETÉSI DÍJ:
HAVONTA 9.— IL.
Tel-Aviv, POB. 831.
(Kéziratokat nem őrzünk meg és azok visszaküldését nem vállaljuk.)
Fiókkiadóhivatalok:
HAIFA:
Grünberger,
Shapira 13, tel. 62453
Irodai órák után:
telefon: 527010.
JERUZSÁLEM:
Landau
Erdös
Javec 7. Tel. 26046.

— Jigál Alon Amerikába utazik. Jeruzsálemi tudósitónk jelenti. — Jigál Alon munkaügyi miniszter pészách után Amerikába utazik, ahol egyrészt az acélmunkások szakszervezete, másrészt az országfejlesztési kölcsön vezetőségének vendége lesz. Pittsburghban az acélmunkás szakszervezet országos nagygyülésen fog felszólalni. — Távolléte alatt Jiszráél Gálili miniszter helyettesiti.

— Árviz Argentinában. Argentina középső részében kiöntött a Parana folyam. Hatalmas viztömeg zúdult Ramallo kikötővárosra elpusztitva a mintegy hatezer lakosu városka házainak 80 százalékát. Számos csónak elmerült. Száz kilométernyi távolságban, Via Constitución városkában a megáradt folyó romba döntött egy ujonnan épitett molót.

VILLANY-BOROTVÁK
karbantartása javitása. ● Eredeti Remington-, Philips-, Schick, Sunbeam-, Braun-, Dual-, Multiras-alkatrészek.
Birnbaum Dániel
T.-A., Mohilever-u. 38/a., telefon: 561[illegible]
● Villanyórák javitása. ●
Elektromechanikai [illegible]

— Kődobáló szurkolók a stadionban. A tel-avivi rendőrség letartóztatott két 17 éves fiatalembert, akiket azzal gyanusitanak, hogy pénteken a Bloomfield stadionban, a Hápoél Rámát-Gán és Makkábi Jaffa között lejátszott mérkőzés során, kövel dobálták meg a játékosokat. A rendőri vád képviselője elmondotta a bíróságon, hogy a mérkőzés végén nagyméretű zavargás színhelye volt a pálya, és ennek során kövel bezúzták az egyik rendőrautó ablakát is. A két gyanusitott fiatalember tagadta, hogy részt vett volna a kődobálási akcióban, és Kirtoni törvényszéki bíró, a közelgő finnepre való tekintettel, elrendelte, hogy óvadék ellenében helyezzék szabadlábra őket.

* **Tűzbiztositás, életbiztositás,** a biztositás minden ága, Hamburger, Tel-Aviv, Sérot Rothschild 19., tel.: 52211. Lakás: Cholon, Sérot Kugel 34.

Ingyen rádió
nem létezik, de
25.- IL előleggel kapható.
Rádió - Tranzisztor - Gázkályha - Patefon Mixer - Porszivó
FODOR ENDRE
Rámát-Gán, Jabotinsky 38.
Pénteken zárva

Tuniszi dicséret Izráelnek

A Párizsban megjelenő Jeune Afrique c. tuniszi hetilap legutóbbi számában igen elismerő hangon emlékezett meg Izráel tevékenységéről az ébredő Afrikában.

A cikk szerzője, Musztafa Talili, nemrégiben Párizsban interjut készitett az akkor ott időző Aba Even külügyminiszterrel. Cikkében részletesen foglalkozik Izráel tevékenységével a különböző afrikai országokban és hangsúlyozza, hogy ennek a tevékenységnek a politikai hátterében most új színezetet kapott. Izráel eddig arra törekedett, hogy megakadályozza a fejlődő országok csatlakozását a különböző nemzetközi fórumokon időnként jelentkező Izráel-ellenes akciókhoz, mig most Izráel annak érdekében fejt ki erőfeszitést, hogy maga is elnyerje helyét ezeknek a semleges államoknak a sorában.

ÁRULÓ NEO-NÁCIK

Nyugat-Berlin (UPI). — A nyugat-berlini rendőrség tegnap kémkedés és árulás vádjával letartóztatott két férfit, közöttük a helyi neonáci „demokrata párt" alelnökét. A rendőrségi szóvivő közölte, hogy a két letartóztatott, Rolf Voigt pártalelnök és Karl Habermann 40 éves rendőrőrmester, a jelek szerint információkat szolgáltattak ki a kelet-német kémszolgálatnak.

Már a letartóztatást megelőzően Berlinbe érkezett egy rendőrségi megkeresés Bajorországból. Az ottani rendőrség közölte, hogy Vogtot le kell tartóztatni, mert kiskorú gyermekek szexuális molesztálásával és kuruzslással vádolják. Hasonló bűncselekmény miatt egyébként a múltban egyszer már elitélték.

● Szabbach el Szalem sejk kuweiti emir április 12-ikén 4 napos hivatalos látogatásra Egyiptomba érkezik — közölte tegnap a kuweiti rádió.

— Goldberg rendőrparancsnok elléptetése. Pinchász Koppel országos rendőrfőparancsnok tegnap alezredessé léptette elő Ezra Goldberg rendőrőrnagyot, a Ramle-rechovoti kerület parancsnokát, aki a multban a különleges nyomozásokkal fog lalkozó osztály parancsnoka, valamint a központi nyomozóosztály egyik vezetője és megteremtője volt. Goldberg 28 éve szolgál a rendőrség kötelékében. Többek között ő vezette a nyomozást Beér- és Spiegel ügyében.

*** Uj hanglemezek érkeztek!** Marica grófnő, Bajadér, Rajkók, Aida, valamint Csárdáskirálynő, Karádi, stb. **Allenby könyvtár,** T.A., Allenby 11.

UJ OLÉ!
Még mindig behozhat vámmentesen a legalacsonyabb
GYÁRI ARAKON
közvetitő nélkül, amit csak deklarált. — Híres gyártmányok, mint:
Grundig, Blaupunkt, General Electric, Candy, Amcor,, stb., szőnyeg, függönyök, stb
Easy Import Trading Ltd.
Tel-Aviv, Ben Jehuda 32
El-Al ház, 611-es szoba VI. em. Telefon: 59570
★ **Legnagyobb választék**
★ **Legalacsonyabb árak**
Az általunk eladott minden villamossági cikkre 6 havi **service** Tel-Avivban és környékén.
Magyarul beszélünk
Nyitva reggel 9-től este 7-ig megszakitás nélkül.

— Botrányt csaptak az Ácmon moziban. Öt fiatal huligán felett itélkezett tegnap a haifai bíróság. A katonai szolgálat előtt álló 17-18 éves Mordechái Mizráchit, Majmon Tobolt, Jákov Sramsztert, Maurice Elkájámot és Chájim Gunsevszkit 25 napi elzárásra átváltoztatható 100 fontra birságolták, mert már cius 31-én botrányt csaptak a haifai Ácmon moziban. Bár járásbiró az itélethirdetéskor kijelentette, elérkezett az idő, hogy a törvény keze szigoruan lesujtson azokra a fiatalemberekre, akik főleg a szórakozóhelyeken garázdálkodnak. Az öt fiut, akik egy szervezett banda tagjai, a huligánizmus megfékentésére irányuló általános akció során tartóztatták le a rendőrök.

ARANYKOR KLUB
Április 17-én **kirándulunk**
Mászádára
a zsidó hősiesség emlékhelyéhez, amelyet most ástak ki.
Vezető: **Smuél Ben Cvi.**
Helyjegy 17.— font.

— Eltünt a letartóztatott jegyüzér. Két jegyüzér ügyét kezdte tárgyalni tegnap a tel-avivi bíróság. Tavaly december 15-én az Ofir mozi mellett letartóztatták Joszef Kohen 18 éves tel-avivi lakost, aki félfonttal drágábban árusitott 2.50 fontos mozijegyeket. A fiatalembernél 16 jegyet találtak. Kohen, aki elfogatása idején a Késztel jegyirodában dolgozott, elmondotta a rendőrségen, hogy Jicchák Becker 42 éves tel-avivi lakostól, akinek a King George utca 3 alatt van jegyirodája, hat mozijegyet kapott, hogy azokat az Ofir mozinál adja el. Tegnap csak Becker jelent meg a bíróságon, mert Kohen, akit kihallgatása után óvadék ellenében szabadlábra helyeztek, nyomtalanul eltünt és a rendőrség még nem találta meg.

*** Egyetlen szenvedélyem** a jó könyv „Tarbut" kölcsön könyvtárból, Tel-Aviv, Hásáron-u. 21., Táchána Merkázitnál (Merkáz Hááváz-házban).

● **HEINOVITS HOLGYFODRÁSZAT,** elsőrendü fodrásznő vezetése alatt. Szakszerü kitünő parókamosás és berakás is. Tel-Aviv, Allenby — Montefiore 30., sarok.

ZALMAN ÁRAN
közoktatásügyi miniszter védnöksége alatt és részvételével, az **Aranykor Klub** rendezésében, a
Rózsa Kató művészegyüttes
GÁLA-ESTJE
JERUZSALEMBEN
ápr. 16-án szombat este 8 órakor, Kirját-Hájovél, Sikun Vátikim.
Bevezető: **Mordechái Zar,** Kneszet-képviselő; az Aranykor Klub részéről: **Izráel Jenő**
Szerepelnek: **Gróh Julia, Kádar Judit, Zoltán Judit, Yaron Judit, Schlesinger Kálmán, Kovács Bálint.**
Zongorán kisér: **Karczag Aranka.**
Rendezi: **Rózsa Kató.**
Zárószó: **Nesher Zsigmond** diszelnök.
Terembér hozzájárulás 2.50 IL

— Felesége meggyilkolásával gyanusitják. A rendőrség szombaton a háromszögben levő Tájbe faluban letartóztatott egy 27 éves férfit, Daburie falu lakósát, akit azzal gyanusitanak, hogy meggyilkolta Fauzia nevü 26 éves feleségét, egy másfél éves fiú anyját. A feljelentés ebben az ügyben már pénteken megérkezett a rendőrséghez, miután felmerült a gyanu, hogy az asszony nem természetes halállal halt meg. Holttestét az abu-kabiri patológiai intézetbe szállitották. A rendőrség kérésére tegnap 15 napos vizsgálati fogságot rendelt el a natanjai bíróság.

Temesváriak találkozója!
Dr. Neumann Ernő főrabbi izráeli tartózkodása alkalmából, Temesvárról elszármazott hivei, tanitványai és jóbarátai nagyszabású
összejövetelt rendeznek
ápr. 7-én, csütörtökön a tel-avivi HOH nagytermében, Hájárkon-u. 61. A terem 6 órától nyitva.
A rendezőség.

— Elhurcolták az Atid páncélkasszáját. Ismeretlen tettesek pénteken este a tel-avivi központi autóbuszállomás mellett levő „Atid" ügynökség irodájából elloptak egy 25 ezer font értékü sorsjegyet tartalmazó vaskassza. A rendőrség, amely megindította a nyomozást, megállapitotta, hogy a betörők feszitővas segitségével hatoltak be az ügynökség helyiségébe, ahonnan elvitték a kasszát. Ezt később — üresen — meg is találták egy narancsosban a Tel Aviv-től északra fekvő Sféim kibuc környékén.

NŐI TÁSKÁK
Exkluziv modelek, úti felszerelés, gyári árak a megbizható üzletben:
ÁRNÁKÉ FEINER
Tel-Aviv, Dizengoff 167.
Igen tisztelt vevőinknek
חג שמח

— Szabadlábra került a valutasibolással vádolt turista. A haifai bíróság tegnap óvadék ellenében szabadlábra helyezte Mose (Maurice) Silber 40 éves belga turistát, akit egy nagyszabásu valutasibolási ügyben való részvétel miatt tartóztattak le. Silber, aki tagja volt a bandának, amely éveken át rendszeresen foglalkozott valutakiajánlással, március 10-ike óta volt vizsgálati fogságban. Mirjám Verlinszki haifai vezető járásbirónő pénteken elrendelte, hogy Silbert 150 ezer font óvadék ellenében helyezzék szabadlábra, de A. D. Bár járásbiró tegnap megelégedett 80 ezer font bankgaranciával és utasitotta Silbert, hogy a további 70 ezer font óvadékot egy héten belül tegye le.

— 32 közvágóhid helyébe 1—2-öt javasolnak. Jeruzsálemből jelenti az Uj Kelet tudósitója. — A belügyminisztérium és földmüvelésügyi minisztérium közötti ellentétek jutnak kifejezésre abban a jelentésben, amelyet a közvágóhidak számáról készitettek egy még 1954 szeptemberében kinevezett bizottság. A jelentés tárgyalását tegnap kezdte meg a minisztertanács. Jelenleg Izráelben 32 közvágóhid működik, de a jelentés szakértői szerint ez a szám tulzott és elegendő volna kettő, vagy talán egy vágóhid müködtetése is. A bizottság bel ügyminisztériumi tisztviselő azt is kifogásolja, hogy a földmüvelésügyi minisztérium rendeleti úton szabályozhatja a vágóhidak felállitásának ügyét A kérdésben a minisztertanácsi tanácskozás ünnep után is folytatódik majd.

*** Nincs mese!** Uj helyiségünk 8 kirakatában minden könyvet, hanglemezt megtalál. **„Hadash"** Nesz-Ciona-u. négy.

— Letartóztatták a szemétládában talált lapok eladásáért. Képeslapokat árult a tel-avivi központi autóbuszállomáson Mose Sábtáj 57 éves tel-avivi lakos, amikor a rendőrök letartóztatták és lopás vádjával biróság elé állitották. Sábtájnál a Láisá és az Olám Hákolnoá cimü képeslapok hat példányát találták meg, amelyekről Sábtáj azt állitotta, hogy egy szemetesládában találta azokat és elhatározta, hogy eladja őket. A rendőrségi ügyész nem vitatta vajon Sábtáj lopta, vagy találta-e a képeslapokat és tegnap a bíróságon csak arra hivatkozott, hogy mint minden más talált tárgyat, a képeslapokat is át kellett volna adni a rendőrségnek, vagy pedig visszajuttatni jogos tulajdonosához. Joszef Kirtuni járásbiró elnapolta az itéletkihirdetést.

*** A Haifai Szemle** pészáchi számában **dr. Buk Mirjám, Dömötör László, Icig Feffer, Forrai László, Hübsch Alfréd, Árje Kaddar, Lampel Pál, Iowenkopff Kálmán, Molnár Ákos, Rössel Mordechái, Salamon Béla** és **Vámos Leo** irását olvashatja. Szerkeszti: Árje Kaddar. Társadalmi-kritikai lap.

— Enyhitették Amnon Josa büntetését. Az emlékezetes tel-giborimi megvesztegetési botrány egyik résztvevőjének, Amnon Josa jeruzsálemi vizvezetékszerelési vállalkozónak büntetését öt hónapról három hónapra szállitotta le a jeruzsálemi törvényszék. Josát azzal vádolták, hogy tizezer font vesztegetést fizetett az egészségügyi minisztérium egyik alkalmazottjának, hogy az járja ki, hogy rábizzák a Tel-Giborimban épitendő kórház vizvezetékszerelési munkálatait. A járásbiróság tavaly áprilisban öt havi börtönt rótt ki Josára. A tövényszék ugy találta, hogy Josát a megvesztegetési botrányban való szerepéhez és a többi vádlottra kimért büntetésekhez mérten túlszigoru büntetéssel sujtották és ezért két hónappal csökkentették a büntetését. Ámnon Josa az ünnep után kezdi el büntetésének kitöltését.

ZIM
A telavivi utasosztály irodái
átköltöztek a „Migdál Sálom" épületébe
Az irodák
a IV. emeleten (Gas-Rassco emelet), (4-es és 5-ös liftek)
Jegyárusító irodák
a jobboldali toronyban (földszint), az Export Bank mellett
Telefonszám: 51507
★
Ezúton fejezzük ki hálás köszönetünket a „Turolám" és „Sightseeing" vállalatoknak, hogy irodáikat — a mai napig — ellenszolgáltatás nélkül rendelkezésünkre bocsátották. Köszönetet mondunk továbbá a „Jáchdáv" klubnak, a nekünk nyujtott segitségükért.
ZIM — ISRAEL NAVIGATION CO., LTD.

תן חופל!

Az ünnep miatt korlátozva vannak a Pájisz sorsjegyárusitás napjai SIESSEN!

Pészách előtt nagyot sétáltunk

Képek a négynapos távgyaloglásról

Hegynek fel vigan halad a Gádná csoportja Jeruzsálem felé.

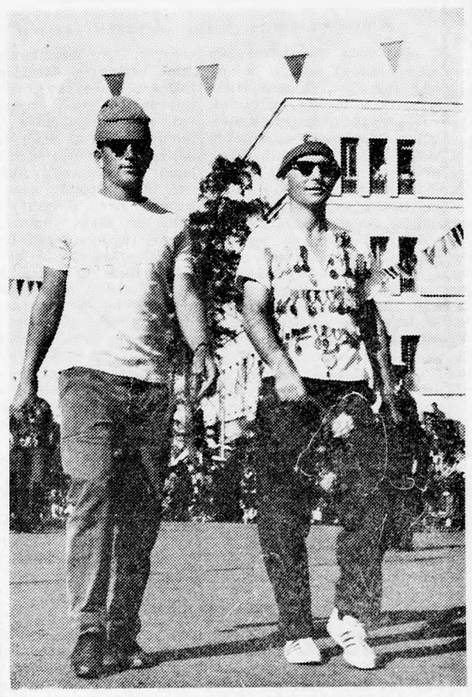

A vátik feltűzte az eddigi távgyaloglások emlékérmeit — és még néhány továbbit. Ujonc társa trikóján még bőven van hely érmékre.

A svájci csoport kiskocsin magával viszi felszerelését, mert egy évig gyalogolt Európa útjain, hogy megfelelő edzéssel vonuljon be Jeruzsálembe.

A Hisztadrut Tyirics ügyének újbóli tárgyalását rendelte el

Megsemmisitették a botrányos döntést — Csak két kisérő utazik Manillába — Pártatlan szakbizottság dönt

Tel-Aviv, (Az Uj Kelet sporttudósitójától). A Hisztadrut Központi Bizottsága arra a meggyőződésre jutott, hogy a Labdarugó Szövetség vezetőségének néhány tagja, közöttük a Hápoél képviselői, nem önérdek nélkül szavaztak Milován Tyirics, a válogatott labdarúgó csapat edzője szerződésének meghosszabbitása ellen. Ez az eredménye a központi bizottság által folytatott vizsgálatnak, amelynek során kiderült, hogy az ellenszavaaztért — mint azt annak idején a lapok már megirták — potyautazást igértek a manilai ázsiai ifjusági bajnokságra, az izráeli válogatott kisérői beosztásában. A szerződés meghosszabbitásáról és a manilai kisérők kiválogatásáról egy és ugyanazon az ülésen tárgyaltak — és a két kérdés között jogtalan kapcsolatot létesitettek — állapitotta meg a Központi Bizottság.

Az izráeli lablarugó szövetség vezetősége, amelynek müködése ellen az elmúlt évek ben igen sok kifogás és panasz hangzott el, ezen az ülésen egy szavazatnyi többséggel a kiváló jugoszláv edző szerződésének meghosszabbitása ellen döntött, majd a többséget jelentő ellenszavazatot leadó funkcionárust bevválasztotta a három manilai kisérő közé. Az ügy nagy port vert fel, a Hisztadrut — mint a munkásmozgalmi sportegyesületek védnöke — vizsgálatot inditott és most hivatalosan is megállapitotta, hogy Tyirics további foglalkoztatásáról „nem kifejezetten szakmai meggondolások alapján" hoztak döntést.

A központi bizottság utasitotta a Hápoél delegátusait a labdarúgó szövetség elnökségében, akik annak többségét képezik, hogy újból tüzzék napirendre Tyrics edző ügyét, érvénytelenitsék az előző negativ határozatot, és nevezzenek ki pártatlan szakemberekből álló bizottságot Ennek a bizottságnak a véleménye alapján hozzák meg majd a döntést arról, hogy Milován Tyirics, a válogatott edzője maradjon-e, vagy sem.

A manilai potyautazás kérdésében a Hisztadrut vezetősége salamoni döntést hozott: a kisérők számát kettőre korlátozták és ez által a szavazat fejében igért kirándulás tárgytalanná vált, annál is inkább, mert a harmadik helyre jelölt Árjé Spak, aki egyébként a Makkábi képviselője — a közvélemény nyomására időközben lemondott vezetőségi tagságáról.

Munkatársunk tegnap telavivi lakásán kereste Tyiricset, hogy ő is nyilatkozzék az újabb fejleményről, de a jugoszláv edző családjával együtt Éjlátba utazott, hogy kipihenje az izráeli labdarúgó-politika fáradalmait.

A kis Eszter Sitrit halála

Jákov Udi tagadja kis unokahuga meggyilkolását

Az ügyészség szerint Udi erőszakot követett el az 5 éves kislányon — Varázslók és kuruzslók — Megnyilt az izgalmas bünper tárgyalása

A haifai törvényszék hármastanácsa tegnap kezdte tárgyalni Jákov Udi ügyét, akit azzal vádolnak, hogy tavaly, augusztus végén meggyilkolta Eszter Sitrit nevü öt éves unokahugát. A szerencsétlen kislány holttestét négy napi kutatás után ,szeptember 3-án, pénteken a készáriai tengerparton, félig a homokba temetve találták meg.

Garbeli ügyész a vádirat felolvasásakor bejelentette, hogy az ügyészségnek nincsenek minden kétséget kizáró bizonyitékai Udi ellen, de tanuk és közvetett bizonyitékok által bizonyitani fogja, hogy Udi nemi merény letet követett el a kislány ellen és a gyereket, aki a család szemefénye volt, megölte, nehogy az elmesélje az ügyet.

A törvényszék elutasitotta a védő kérését, aki formai okokra hivatkozva, kérte a vádirat elvetését. J. Gubernik soros törvényszéki elnök kérdésére válaszolva, Jákov Udi tagadta a vádat és hozzátette: — Szerettem Esztert.

Az ötéves Eszter Sitrit Jeruzsálemben lakott szüleivel, és augusztus közepén nagyszüleihez, a Kfár Szában lakó Elmaliach családhoz ment látogatóba. Jákov Udi, akinek felesége a meggyilkolt kislány édesanyjának nővére, augusztus 29-én Kfár Szábára utazott Elmaliachék és Eszter Sitrit meglátogatására.

Másnap, 1965 augusztus 30-án, hétfőn Jákov Udi Kfár Szábáról Rechovotra utazott, ahol munkát vállalt. Utközben meggondolta magát és Tel-Avivból visszautazott Kfár Szábára. Délben fél 12-kor a kfár-szábái állomásnál levő parkban találkozott a kis Eszterrel, akinek rágógumit és cukrot vásárolt Báruch Ájis szemtanu szerint. Udi ezután Eszterrel a ráánánái utelágazáshoz utazott, ahol

a Haifára tartó autóbuszra szálltak.

Mellett ült a padon Eszter Mizráchi, aki később velük utazott Dávid Maman taxiján Készáriáig. Záchárjá Lévi perecárustól vásárolt Udi egy perecet a kislánynak és ennek a perecnek a morzsáit négy nappal később megtalálták a szerencsétlen kislány holtteste mellett. Dávid Maman és Eszter Mizráchi egy későbbi szembesitésen felismerték Jákov Udit.

Udi még aznap a délutáni órákban visszament Kfár Szábára és estefelé csatlakozott az Elmaliach családhoz, amely keresni kezdte az eltünt kislányt. Udi ekkor azt mondotta a rendőröknek, hogy utoljára reggel 9 órakor a Gán Házikáron parkban látta Esztert, akinek édességet vett, majd a gyereket hazaküldte. Az ügyész ezután elmondotta, hogy a primitiv Sitrit és Elmaliach családok

varázslók és jövendőmondók segitségét kérték

az eltünt kislány felkutatásához. Udi és felesége Kirját Gáton egy rabbihoz fordult, majd Baka E' Garbije arab faluban lakó

varázslóként ismert Idrisz sejkhez, aki azt mondotta, hogy a kislány meghalt, de nem tudja, hol van eltemetve.

Ez csütörtökön este volt, amikor Udi találkozott Mann és Wechsler ujságirókkal, akiknek sógora, Chájim Mojál jelenlétében azt mondotta hogy Beér Seváról jött, ahol egy arab varázsló büvös vonalakat rajzolt tenyerére és homlokára, aminek következtében a tenyerében kirajzolódott a kis Eszter arcképe. A gyerek félig homokkal volt takarva és nyakára fehér kendő feszült.

A kis holttest — mondotta akkor Udi — a tengerpart és az országút között egy dombon levő fa tövében feküdt.

(A leirás pontosan egyezik azzal a hellyel ahol Eszter Sitrit holttestét megtalálták). Az arab varázsló azonban nem mondta meg, hogy milyen helyen hever a holttest és akkor az egyik hirlapiró azt ajánlotta, hogy kutassanak a Kfár Szábához közeleső tengerparton. Udi ekkor kijelentette, miért éppen Kfár Szábánál,

miért nem Natanjánál, vagy Keszáriánál?

Másnap, szeptember 3-án, pénteken reggel Jákov Udi, a kis Eszter nagyapja és annak 13 éves Simon nevü fia előbb Herzliánál majd Natanjánál kutattak a tengerparton a holttest után. Ezután Készáriára utaztak, majd az országúttól 300 méternyire egy dombon levő bokor tövében megtalálták a kis Eszter holttestét, amelyből csak a haj és a kézfej látszott ki. A rendőrök nyomokat találtak, amelyekből nem sikerült biztosan megállapitani, hogy Udi cipőjétől származnake.

Az ügyész elmondotta még, hogy Jákov Udi az őrizetes cellában arra kérte egyik fogolytársát, hogy az kiszabadulás után

szerezzen számára hamistanukat,

akiknek azt kellett volna vallaniok, hogy a gyilkosság napján, vagyis hétfőn a délelőtti órákban Tel Avivban látták. A biróság a tárgyalást április 17-re elnapolta.

Palesztinai és magyar diákok kiállnak Chedzsazi terroristáért

Páris, (STA). — „Palesztinai" főiskolások szervezete tegnap közleményt bocsájtott ki, amelyben „Az igazság paródiájának" nyilvánitja Mohammed Machmud Baker el Chedzsazi Izráelben folyó bünperét és sajnálatát fejezi ki afelett, hogy nem engedélyezték Jacques Verges ügyvédnek Chedzsázi védelmét. A közlemény nyomán több más főiskolai szervezet kifejezte, hogy támogatja a palesztinai szervezetet ebben az ügyben és tiltakozását fejezte ki „Chedzsázi palesztinai patrióta" letartóztatása felett. Ezek a szervezetek követelik, hogy az izráeli kormány tartsa tiszteletben Chedzsázi elemi jogait, és főképpen azt, hogy saját maga válassza meg védőjét. Többek között az afrikai, szovjet, flamand, belga, jugoszláv holland és magyar főiskolások szervezete bocsájtott ki ilyen értelmü nyilatkozatot.

Rafi Lévi számára „offside" a fodrászszalon

Nővére kérésére kitiltották az „Eszter szalonból"

S. Rosenfeld telavivi járásbiró ideiglenes végzésben megtiltotta Ráfi Lévinek, az ismert nemzetközi futballistának, hogy belépjen a női fodrászüzletbe, a telavivi Jabotinsky utcában, amelynek ő a társtulajdonosa. Az erre vonatkozó beadványt Eszter Lévi, a futballista nővére és társa nyujtotta be.

Eszter Lévi beadványában azt állitja, hogy 1963-ban „Szalon Eszter" néven női fodrászatot nyitott a Jabotinsky utca 110 alatt, amely ben öccse volt a társ. Hozzáfüzte, hogy saját pénzéből uj felszerelést vett, miközben öccse Délafrikában időzött, mint professzionális futballista és nem vett részt a szalon vezetésében, de minden hónapban megkapta a maga részét a bevételekből. Az utóbbi időben azonban viták merültek fel a két testvér között és ennek nyomán Ráfi Lévi többizben rosszándékuan behatolt a szalonba, ott zavarokat idézett elő olymódon, hogy kikapcsolta a villanyt és zavarta a klienseket, akik emiatt részben elhagyták a szalont.

Minthogy Ráfi Lévi nem jelent meg a tárgyaláson, a biró megadta a kért tiltó végzést és 2500 font összegü garancia letételére kötelezte a futballistát. Rafi Lévi ügyvédje, Chájim Libkin, bejelentette, hogy felebbezést nyujt be, mert Eszter Lévi elmulasztotta közlni a birósággal, hogy már megszünt a társas viszony közötte és testvére között.

MEGJELENT A „MÁRAMAROSSZIGET" PÉSZÁCHI SZÁMA

Az Izráelben élő máramarosszigetiek hivatalos lapjának vezércikkét Reich Jehosua irta, „A szabadság ünnepe" cimmel. Az időszaki ujság hébernyelvü vezércikkében viszont rabbi Chájim Cvi Teitelbaum, a negyven év előtt elhunyt szigeti pap emlékét idézi.

„Helyzetkép a mai Máramarosszigetről" cimmel közli a lap Schön Dezső helyszini riportját. Reich Helén dr. Zehávi Cvit szólaltatja meg uj könyve, „A Chátá Szofértől Herzlig" megjelenése alkalmából. Egy érdekes részletet olvastunk a „Máramarosszíget" hasábjain Kaczér Illés „Az álomtelepes" cimü, 45 évvel ezelőtt megjelent chászidluc-regényéből.

Az egykori Sziget emléke és a mai, izráeli valóság közötti szellemi hidat épitő ujságban ezuttal is gazdag emlékező anyag jelent meg. Danzig Sámuelről, az egykori szigeti status quo hitközség rabbijáról Slomo Wiesel (New-York) emlékezik jiddis nyelvü cikkében. Prof. dr. Steinberg Aladárról, a szigetiek negyhirü szemés-orvosáról, a neves tollforgatóról, a „Maramaroscher Blätter" emü jiddis irodalmi revü szerkesztőjéről Kauftheil Jehosua közöl szines emlékező cikket. Zimroni Slomo a cionista uttörőkről szóló rovatban Ben-Cion Fischről, a máramarosi cionista szervezet első elnökéről értekezik. Galili G. Ervin a Dászkál-tragédiát siriti egy szomoru hangu cikkbe, s emléket állit a Máramarosból elszármazott Abráhám-Ejbinek, aki egy arab börtönben fejezte be a közelmultban életét. Az emlékező irások sorában megemlitjük még Jecheszkél Ring cikkét Elisá Guttmanról, a nagyhirü kántorról.

A szászovi rebbe, Chánánjá Jomtov Lipe Teitelbaum slosimja alkalmából két hasábos, fényképes méltató és elparentáló cikket közöl a Máramarossziget legujabb száma.

(b. p.)

Szifilisszel beoltott nyulakat lopták

Két fiu veszélyes pecsenyesütési terve

Nemibeteg nyulakat lopott az abu-kabiri egészségügyi kisérleti intézetből két felelőtlen fiú. A gyerekeknek az volt a tervük, hogy a pészáchi szünidőben egyik este tábortüzön fogják megsütni a nyulakat. A lopást csak vasárnap reggel fedezték fel a kisérleti intézet vezetői, akik jelentették a rendőrségen, hogy eltünt hét nyul, amelyek közül kettő szifilisszel volt beoltva. Miután fennáll a veszélye annak, hogy a tolvajok megkapják a sulyosan fertőző nemibetegséget, a rendőrség a rádión is körözte a tolvajokat.

Vasárnap délben a telavivi Kirját Sálom negyedben elfogtak egy 12 éves fiút és megtaláltak nála néhány nyulat, majd hamarosan kézrekerült társa, a szomszédos Abu Kabirban lakó 11 éves gyerek. A két fiú bevallotta a lopást és elmondotta, hogy néhány nyulat továbbadtak osztálytársaiknak. A nyulak visszakerültek a ketrecekbe, a fiúkat pedig orvosi vizsgálatra küldték.

ÁSKELON ÉS KÖRNYÉKE!
Ilyen még nem volt!
„Áskelon mulat"
zenés kabaré-est:
Rózsa Kató
művészegyüttese, a **V.A.C.A.K.** közreműködésével,
ápr. 9-én, szombat este 8 órakor Áskelonban. ●
Rendezi:
Rózsa Kató.
Az estet bevezeti:
Dr. Baumann István,
az áskeloni HOH elnöke.

„SHUFRA" BUTOR
A legdivatosabb bútorok, „Transzilvánia" stilusban, szalonok, hálószobák, faliszekrények.
„SHUFRA" bútor
TEL-AVIV ALLENBY 19. Telefon: 57367.
kiván vevőközönségének חג שמח

A kincstár fogja törleszteni az egyetem 15 milliós kölcsönét

Szapir: Szigorubb ellenőrzés, az egyetemi autonómia fenntartása mellett

Jeruzsálem, (Az Uj Kelet tudósitójától). — A kormány segitséget nyujt a jeruzsálemi Héber Egyetemnek az intézményt már régebben nyomasztó anyagi válság felszámolására. A tegnapi egyébként rövid minisztertanácson a kormány meghallgatta és jóváhagyta Pinchász Szapir jelentését a pénzügyminisztérium és az egyetem között létrejött egyezményről. A kormány a maga részéről jóvá is hagyta az egyezményt. Annak értelmében a kormány hozzásegiti az egyetemet ahhoz hogy nem állami forrásokból rövidesen 15 millió kölcsönt kapjon, tiz éves időtartamra. Kezességet a kölcsönért a kormány vállal. Ugyanakkor a kormány javasolni fogja a Kneszet pénzügyi bizottságának, amelyet az ügy megtárgyalása végett még a parlamenti szünet vége előtt összehivnak, hogy a 15 milliós kölcsön esedékes törlesztéseit az állami költségvetésből eszközöljék. Igy tehát a kormány nemcsak szavatosságot vállal, hanem egyelőre fizet is az egyetem helyett és később különböző módokon kapja majd vissza a rendelkezésére bocsátott összegeket.

A Szapir és az egyetem között kötött egyezmény szerint az egyetem-barátok testülete külföldön és belföldön 12 hónap alatt 27 millió font kölcsönt hoz fel az egyetem számára. Ezért maga az egyetem-barátok egyesülete vállal felelősséget és kezességet.

Szapir elmondta beszámoló jában, hogy az egyetemet 70 millió ki nem fizetett adósság terheli, de ebből 42 millió különösképpen sürgős és két év alatt rendezendő. Ezt a rendezést fogja lehetővé tenni a 15, illetve 27 milliós kölcsön.

A minisztertanácson elhangzott olyan véleményv. hogy ilyen jelentős anyagi tehervállalás után jogában állana a kormánynak az egyetem anyagi ügyvitelébe betekintést kapni. Volt olyan javaslat is, hogy helyezzék az egyetemet az államellenőr felügyelete alá, éppen ugy, mint ahogy ez a szerv revizori ténykedést fejt ki a nemzeti vállalatoknál is. Szapir miniszter hangsulyozta azonban, hogy a kormány az egyetem autonómiáját változatlanul fenn akarja tartani, de a pénzügyi kérdésekben valóban szorosabb lesz az együttmüködés, az ellenőrzés tekintetében. Az egyetem részéről — mondotta Szapir — igéret hangzott el, miszerint igyekszni fognak kiadásaik és bevételeik között az eddiginél nagyobb egyensulyt megteremteni.

Külföldre készül?
TANÁCSKOZZA MEG UTIPROGRAMJÁT VELÜNK. CSOPORTOS ÉS EGYÉNI UTAZÁSOK MEGSZERVEZESE. DIJMENTES TÁJÉKOZTATÁS.
BESZÉLÜNK MAGYARUL
ALL TOURS LTD. Utazási Iroda
HAIFA: Nordau-u. 1. Tel: 6695! és a Weiss szálloda épületében, Smárjáhu Lewin-u. 2. Tel. 40501/?